

ДАНЪЧНО-ОСИГУРИТЕЛЕН ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС

Дял първи ОБЩИ ПРАВИЛА

Глава първа ПРЕДМЕТ И ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

Предмет

Чл. 1. С този кодекс се уреждат производствата по установяване на задълженията за данъци и задължителни осигурителни вноски, както и по обезпечаване и събиране на публичните вземания, възложени на органите по приходите и публичните изпълнители.

Законност

Чл. 2. (1) При изпълнение на правомощията си органите по приходите и публичните изпълнители прилагат законите точно и еднакво спрямо всички лица.

(2) Когато в международен договор, ратифициран от Република България, обнародван и влязъл в сила, се съдържат разпоредби, различни от разпоредбите на този кодекс, се прилагат разпоредбите на съответния договор.

Обективност

Чл. 3. Органите по приходите и публичните изпълнители са длъжни да установяват безпристрастно фактите и обстоятелствата от значение за правата, задълженията и отговорността на задължените лица в производствата по този кодекс.

Самостоятелност и независимост

Чл. 4. Органите по приходите и публичните изпълнители осъществяват производството самостоятелно. При изпълнение на правомощията си те са независими и действат само въз основа на закона.

Служебно начало

Чл. 5. Органите по приходите и публичните изпълнители са длъжни служебно да изясняват фактите и обстоятелствата от значение за установяване и събиране на публичните вземания, включително за прилагането на определените в закона облекчения.

Добросъвестност и право на защита

Чл. 6. (1) Участниците в производствата и техните представители са длъжни да упражняват процесуалните си права добросъвестно и съобразно добрите нрави.

(2) Органите по приходите и публичните изпълнители са длъжни да осигурят на участниците в производствата възможност да упражнят процесуалните си права.

Глава втора

КОМПЕТЕНТНОСТ

Компетентен орган

Чл. 7. (1) Актовете по този кодекс се издават от компетентния орган по приходите, съответно от публичния изпълнител.

(2) Когато органът, започнал производството, установи, че то не е от негова компетентност, в 7-дневен срок изпраща преписката на компетентния орган, като уведомява за това другите участници в производството.

(3) Определен в закона горестоящ орган може да из земе разглеждането и решаването на конкретен въпрос или преписка от компетентния орган по приходите, съответно от публичния изпълнител, и да възложи правомощията по разглеждането и решаването им на друг орган, съответно публичен изпълнител, равен по степен на този, от когото е иззета преписката или въпросът.

(4) Органът, започнал производството, го довършва в случаите, когато поради промяна в обстоятелствата по чл. 8 то излезе от обхвата на териториалната му компетентност.

Компетентна териториална дирекция

Чл. 8. (1) Компетентна териториална дирекция на Националната агенция за приходите относно производствата по този кодекс, освен ако е предвидено друго, е:

1. териториалната дирекция по постоянния адрес на физическите лица;
2. териториалната дирекция по адреса на управление на неперсонифицираните дружества и осигурителните каси - адресът на управление се доказва с нотариално заверен препис на учредителния акт; когато в учредителния акт не е посочен адрес на управление, за такъв се смята постоянният адрес или съответно адресът на управление на първия посочен в него съдружник; в случаите, когато не е представен учредителен акт, компетентна териториална дирекция е тази, която първа извърши процесуално действие по установяване на задълженията за данъци или задължителни осигурителни вноски;
3. териториалната дирекция по седалището на местните юридически лица и на клоновете на чуждестранните лица;
4. териториалната дирекция по мястото на управление за юридически лица, регистрирани извън територията на страната, чието действително управление е на територията на страната;
5. териториалната дирекция по седалището на търговското представителство на чуждестранно юридическо лице, регистрирано в Българската търговско-промишлена палата;
6. териториалната дирекция по мястото на извършване на дейността за чуждестранни лица, които осъществяват стопанска дейност в страната, включително чрез място на стопанска дейност или определена база; когато чуждестранното лице осъществява стопанска дейност в страната чрез повече от едно място на стопанска дейност - териториалната дирекция по местонахождението на първото възникнало място на стопанска дейност; в случай че чуждестранното лице не е изпълнило задължението си за регистрация в регистър БУЛСТАТ, компетентна териториална дирекция е тази, която първа извърши процесуално действие по установяване на задълженията за данъци или задължителни осигурителни вноски;
7. териториалната дирекция по местонахождението на първия придобит недвижим имот за лица, които не попадат в случаите по т. 1-6;
8. териториалната дирекция по местонахождението на общината, в приход на чийто бюджет следва да постъпи съответният местен данък;
9. териториална дирекция – София, когато не може да се установи компетентната териториална дирекция по правилата на т. 1-7.

(2) Изпълнителният директор на Националната агенция за приходите определя със заповед компетентната териториална дирекция за субектите, които попадат в териториалния обхват на повече от

една териториална дирекция по правилата на ал. 1, т. 1-7 и 9. Заповедта се обнародва в “Държавен вестник”.

Глава трета

СУБЕКТИ И УЧАСТНИЦИ В ПРОИЗВОДСТВОТО

Общи определения

Чл. 9. (1) Страна в производството (субект) е всяко физическо или юридическо лице, от чието име или срещу което е образувано административно производство по този кодекс.

(2) В производствата по този кодекс неперсонифицираните дружества и осигурителните каси се приравняват на юридически лица.

(3) Участници в административното производство са водещият производството орган, субектите и всички други лица, които участват в извършването на процесуални действия.

Дееспособност и представителство

Чл. 10. (1) Всички процесуални действия в административното производство могат да се извършват лично от пълнолетните физически лица.

(2) Малолетните, непълнолетните и поставените под запрещение физически лица се представляват от техните родители, съответно настойници или попечители.

(3) Юридическите лица се представляват от лицата, които ги представляват по закон.

(4) Субектите могат да се представляват от пълномощници въз основа на писмено пълномощно.

(5) Органът по приходите или съответният служител следи за наличието на дееспособност и представителна власт за извършване на съответните действия и при установяване на липсата им определя срок за отстраняване на нередовността.

(6) В случай че нередовността по ал. 5 засяга извършването на процесуално действие, което не е условие за допустимостта на производството, и не е отстранена в определения срок, счита се, че действието не е извършено. Ако действието е условие за допустимостта на производството и нередовността не е отстранена, производството се прекратява.

(7) Когато органът по приходите или публичният изпълнител следва да извърши нетърпящи отлагане процесуални действия спрямо субект, който е недееспособен и/или няма законен представител, както и при противоречие в интересите между представител и представляван, той може да поиска от районния съд по местонахождението му да назначи негов временен, съответно особен представител.

(8) Съдът се произнася по искането с мотивирано определение в закрито заседание не по-късно от 3 дни от постъпването му, като определя временния, съответно особения, представител и срока, за който е назначен. Определението не подлежи на обжалване.

Права на субектите в производството

Чл. 11. Субектите в производствата по този кодекс имат право:

1. на уважение към достойнството им при изпълнението на задължения, свързани с данъчното облагане и задължителните осигурителни вноски, както и при извършването на процесуални действия по реда на този кодекс;

2. на опазване на тайната относно сведенията, фактите и обстоятелствата, представляващи данъчна и осигурителна информация;

3. да изискват от органите по приходите и публичния изпълнител при изпълнение на правомощията им да се легитимират или да показват акт, въз основа на който се предприемат съответните действия;

4. да обжалват в случаите, определени в този кодекс, актовете и действията на органа по приходите и публичния изпълнител.

Правомощия на органа по приходите и публичния изпълнител

Чл. 12. (1) Органът по приходите, съответно публичният изпълнител, при спазване на разпоредбите на този кодекс:

1. извършва проверки и ревизии;
2. установява административни нарушения и налага административни наказания в случаите, предвидени в закон;
3. има право на свободен достъп в подлежащите на контрол обекти;
4. проверява отчетността на контролираните обекти;
5. проверява счетоводни, търговски или други ценни книжа, документи и носители на информация с оглед установяване на задължения и отговорности за данъци и задължителни осигурителни вноски, както и нарушения на данъчното и осигурителното законодателство;
6. изисква и иземва оригинални документи, данни, сведения, книжа, вещи, извлечения по сметки, справки и други носители на информация с цел установяването на задължения и отговорности за данъци и задължителни осигурителни вноски, както и нарушения на данъчното и осигурителното законодателство; изисква заверени копия на писмените документи и заверени разпечатки на данни от технически носители.
7. изисква от контролираните субекти да декларират банковите си сметки в страната и в чужбина;
8. установява притежаваните имуществва, парични средства и материални ценности, вземания и книжа;
9. извършва предвидените от този кодекс действия за обезпечаване на доказателства, включително запечатва каси, складове, работилници, офиси, магазини и други подлежащи на контрол обекти;
10. налага мерки за обезпечаване на публични вземания и извършва действия по събирането им;
11. изисква от всички лица, държавни и общински органи данни, сведения, документи, книжа, материали, вещи, извлечения по сметки, справки и други носители на информация, необходими за осъществяване на контролната дейност или събиране на публичните вземания;
12. иска разкриване на служебна, банкова или застрахователна тайна;
13. получава безплатен достъп до публичните регистри и безплатно издаване на официално заверени извлечения на вписванията в тях или на копия на документите, въз основа на които са извършени;
14. изисква писмени обяснения;
15. възлага експертизи и ползва специалисти;
16. изисква от субектите деклариране на определени факти и обстоятелства, когато това е предвидено със закон или акт на Министерския съвет;
17. извършва претърсване и иземване в подлежащите на контрол обекти.

(2) Контролът по ал. 1 се извършва само в обекти, в които се осъществява стопанска дейност или управление на стопанска дейност - производствени помещения, магазини, складове, транспортни средства, офиси, кантори, канцеларии и други подобни, както и в помещения и места, където се съхраняват материални ценности, парични средства и счетоводни, търговски и други документи или носители на информация, свързани с дейността на контролираните субекти.

Задължения на участниците в производствата

Чл. 13. Участниците в производствата са длъжни да оказват съдействие и да предоставят информация при условията и по реда на този кодекс на органа по приходите и публичния изпълнител при изпълнение на правомощията им по чл. 12, ал. 1.

Глава четвърта

ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА. ПРАВА И ОТГОВОРНОСТИ

Задължени лица

Чл. 14. Задължени лица са физическите и юридическите лица, както и неперсонифицираните дружества и осигурителни каси, които:

1. са носители на задължението за данъци или задължителни осигурителни вноски;
2. са задължени да удържат и внасят данъци или задължителни осигурителни вноски;
3. отговарят за задължението на лицата по т. 1 и 2.

Лица, задължени да удържат и внасят данъци или задължителни осигурителни вноски

Чл. 15. (1) Когато е предвидено в закон, че определено лице е задължено да удържа и внася данъци при източника или задължителни осигурителни вноски от плащане или възнаграждение на друго лице (носител на задължението за данъци или задължителни осигурителни вноски), за това лице се прилагат правилата, определящи правата и задълженията на субектите в производствата по този кодекс.

(2) Данъци или задължителни осигурителни вноски, удържани и внесени от лицето по ал. 1, дори и когато не е имало задължение за удържане, се считат за платени от името и за сметка на лицето, от чието възнаграждение или плащане са били удържани.

Отговорно трето лице

Чл. 16. (1) Отговорно трето лице е лицето, което има задължение за внасяне на данъка или задължителната осигурителна вноска на носител на задължението за данъци или задължителни осигурителни вноски или на лице, задължено да удържа и внася данъци или задължителни осигурителни вноски, които не са внесени в срок.

(2) Третите лица отговарят солидарно помежду си за заплащането на задължението или на съответната част от него, когато отговорността им произтича от общи факти и обстоятелства.

(3) Отговорността на третото лице обхваща данъците и задължителните осигурителни вноски, лихвите и разноските за събирането им.

Права на задължените лица

Чл. 17. (1) Задължените лица имат право:

1. да бъдат информирани за правата и задълженията им във връзка с данъчното облагане и задължителните осигурителни вноски;
2. да получават разяснения за попълването на декларациите, формулярите и другите документи, които подават пред органа по приходите и публичния изпълнител;
3. да им бъдат осигурени своевременно и безплатно декларации, съдържащи указания за попълването им, формуляри и други документи, които се изискват съгласно закона;
4. да бъдат информирани при поискване за последиците от принудителното изпълнение на вземания за данъци и задължителни осигурителни вноски;

5. да искат издаването на актове или документи, с които се удостоверяват факти с правно значение или се признава или отрича съществуването на права или задължения, когато имат правен интерес от това;

6. на уважение към достойнството им при изпълнението на задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски;

7. на опазване на тайната относно сведенията, фактите и обстоятелствата, представляващи данъчна и осигурителна информация;

8. да изискват от органите по приходите и публичните изпълнители при изпълнение на правомощията им да се легитимират или да показват акта, въз основа на който се предприемат действия.

(2) Когато задължено лице действа съобразно писмени указания от упълномощен орган по приходите, които впоследствие се окажат незаконосъобразни, начислените лихви вследствие на действията съобразно дадените указания не се дължат, а определената от закона санкция не се налага.

(3) Задължителните указания, издадени от органа по приходите, отнасящи се до данъчното облагане или задължителните осигурителни вноски, се публикуват. Публикуването може да бъде направено чрез интернет, в пресата или по друг начин, общодостъпен за задължените лица. Изискванията за обнародване на нормативен акт не се прилагат.

(4) Когато задължено лице заплати целия дължим данък за съответния данъчен период в законоустановения срок за ползване на намаление, но без да е подало предвидената за това декларация, при установяване на правилността на извършеното плащане то ползва предвидените в тези случаи намаления на размера на данъка, ако декларацията е подадена в законоустановения срок.

Отговорност на лицата, задължени да удържат и да внасят данъци или задължителни осигурителни вноски

Чл. 18. (1) Лице, задължено да удържа и да внася данък при източника или задължителни осигурителни вноски, което не удържи и не внесе данъка или вноските, е солидарно отговорно за размера на неударжания и невнесен данък или осигурителни вноски.

(2) В случаите, когато лицето по ал. 1 е удържало данъка или задължителните осигурителни вноски, но не ги е внесло, то отговаря за размера на невнесения данък или задължителни осигурителни вноски, а отговорността на носителя на задължението отпада.

(3) В случаите по ал. 2, когато носител на задължението е лице, което заема ръководна длъжност и знае, че лицето, задължено да удържа данъка или задължителните осигурителни вноски, ги е удържало, но не ги е внесло, не уведоми за това органа по приходите, то е солидарно отговорно за задължението с лицето, задължено за удържането и внасянето им.

Отговорност на трето лице - член на орган на управление или представител

Чл. 19. (1) Лице, което като член на орган на управление или представител на задължено лице по чл. 14, т. 1 и 2 не обяви в срок или укрие факти и обстоятелства, които по закон е било длъжно да обяви пред органа по приходите или публичния изпълнител, вследствие на което не са изплатени данъци или задължителни осигурителни вноски в предвидените срокове, отговаря за задължението на съответното задължено лице.

(2) Лице, което извърши плащания в натура или в пари от имуществото на задължено лице, представляващи скрито разпределение на печалбата или дивидент, или се разпореди с имущество по цени значително по-ниски от пазарните, вследствие на което имуществото на лицето е намалало и по тази причина не са изплатени данъци или задължителни осигурителни вноски в предвидените срокове, отговаря за задължението на лицето до размера на извършените плащания, съответно до размера на намалението на имуществото.

(3) В случаите по ал. 1 и 2 принудителното изпълнение се насочва първо срещу имуществото на задълженото лице, за чието данъчно или осигурително задължение отговарят членовете на органите на управление или представителите им.

Обособени случаи на отговорност на трети лица

Чл. 20. (1) Физически или юридически лица отговарят за задължението на лицето по чл. 14, т. 1 и 2 за намаления размер на данъка или задължителната осигурителна вноска, както и за незаконосъобразно възстановения или прихванат данък, когато:

1. участват в привидна сделка или поредица от привидни сделки, или
2. участват в сделка или поредица от сделки, предприети и с цел заобикаляне на данъчното или осигурителното законодателство, или
3. участват в сделка или поредица от сделки, при които се прехвърлят стоки или се предоставят услуги по цена, отклоняваща се с повече от 25 на сто от пазарната, освен ако не докажат, че разликата се дължи на обективни пазарни предпоставки.

(2) В случаите по ал. 1, т. 1 и 2, когато физическото или юридическото лице е действало в качеството си на орган, представляващ юридическо лице, отговорността е и за представляваното юридическо лице.

(3) В случаите по ал. 1 отговорност носят и представлявалите юридическото или физическото лице, които са участвали в сделката или поредицата от сделки.

(4) Алинея 1 не се прилага по отношение на работниците и служителите, с изключение на тези на ръководна длъжност, относно начисляването и изплащането на трудови възнаграждения и свързаните с това задължения за задължителни осигурителни вноски и данък върху доходите.

(5) Алинея 1 не се прилага по отношение на физическите лица, представлявани от своя законен представител.

Реализиране на отговорността

Чл. 21. (1) В случаите по чл. 18, 19 и 20 отговорността на третите лица се установява с ревизионен акт.

(2) Отговорността на третите лица се реализира и в случаите, когато по отношение на длъжника са налице обстоятелствата по чл. 168, т. 5, 6 и 7.

(3) Отговорността на третите лица отпада с отпадането на задължението, за което е установена, с влязъл в сила акт. В този случай връщането на платени суми се извършва по реда на глава шестнадесета, раздел първи.

Глава пета

СРОКОВЕ

Установяване и изчисляване на сроковете

Чл. 22. (1) Срокът в административното производство е 14-дневен, когато не е установен от закона или определен от органа по приходите, съответно от публичния изпълнител. Органът по приходите и публичният изпълнител не могат да определят срок по-кратък от 7 дни.

(2) Сроковете се изчисляват по години, месеци, седмици и дни.

(3) Срокът, който се брой по години, изтича на същото число и в същия месец на съответната година, а когато такава число няма - в края на съответния месец.

(4) Срокът, който се брой по месеци, изтича на съответното число на последния месец, а ако последният месец няма съответното число, срокът изтича в последния му ден.

(5) Срокът, който се брой на седмици, изтича в съответния ден на последната седмица.

(6) Срокът, който се брои на дни, се изчислява от деня, следващ деня, от който започва да тече срокът, и изтича в края на последния му ден.

(7) Когато срокът изтича в неприсъствен ден, този ден не се брои и срокът изтича в следващия след него присъствен ден.

(8) Последният ден на срока продължава до края на двадесет и четвъртия час, но ако трябва лично да се извърши или представи нещо пред органа по приходите или публичния изпълнител, срокът изтича в момента на приключване на работното време.

Спазване на срока

Чл. 23. (1) Срокът се смята за спазен и когато изпращането на документите е станало чрез лицензиран пощенски оператор по реда на Закона за пощенските услуги или по електронен път чрез използване на универсален електронен подпис на подателя или когато са подадени пред ненадлежен орган по приходите, съответно публичен изпълнител, преди изтичането му.

(2) Спазването на срока по ал. 1 се установява от датата на пощенското клеймо или отпечатък за подаване по чл. 77 от Закона за пощенските услуги, датата на изпращане на електронното съобщение по чл. 102, ал. 1 или от входящия номер на подадените документи.

Спиране на срока

Чл. 24. (1) Сроковете спират да текат:

1. при спиране на производство по този кодекс – от деня на спирането;
2. когато е предвидено със закон.

(2) Неизтеклата част от спрения срок започва да тече от деня, следващ деня на отпадането на основанието за спирането му.

Продължаване на срока

Чл. 25. (1) Определените от органа по приходите или публичния изпълнител срокове могат да бъдат продължени по молба на заинтересуваното лице, подадена преди изтичането на срока, ако това се налага по уважителни причини.

(2) Министърът на финансите може да продължи установен от закона срок за подаване на декларации, свързани с данъчното облагане или задължителните осигурителни вноски, преди изтичането му за всички или за определена група задължени лица.

Възстановяване на срока

Чл. 26. (1) Субект, който е пропуснал установен от закона срок за обжалване, може да поиска възстановяването му, ако докаже, че пропускането се дължи на непредвидени обстоятелства.

(2) Когато молбата за възстановяване на срока не е подадена заедно с жалбата, тя може да се подаде в 14-дневен срок от съобщението за пропускането му.

(3) Към молбата се прилагат доказателствата за обстоятелствата по ал. 1.

(4) Молбата за възстановяване се решава в 7-дневен срок от получаването ѝ от органа, компетентен да разгледа жалбата.

(5) Отказът за възстановяване на срока подлежи на обжалване в 7-дневен срок от съобщаването му пред окръжния съд, компетентен да разгледа жалбата по същество. Съдът се произнася с определение, което не подлежи на обжалване.

(6) В случаите на пропуснат срок за обжалване пред съд молбата се подава чрез органа, компетентен да разгледа жалбата, който е задължен в 7-дневен срок да я изпрати на съда. Съдът се произнася по молбата с определение, което подлежи на

обжалване с частна жалба пред Върховния административен съд. Определението на Върховния административен съд не подлежи на обжалване.

Погрешно определен срок

Чл. 27. (1) Когато орган по приходите или публичен изпълнител определи по-дълъг срок от установения в закона, извършеното след законния срок, но преди изтичането на определения от органа срок действие не се счита за просрочено.

(2) Когато орган по приходите или публичен изпълнител определи по-кратък от установения от закона срок, прилага се законният срок.

Глава шеста СЪОБЩЕНИЯ

Адрес за кореспонденция

Чл. 28. (1) Адресът за кореспонденция е:

1. постоянният адрес - за физическите лица;
2. седалището и адресът на управление - за местните юридически лица, регистрираните търговски представителства и клоновете на чуждестранни лица;
3. адресът по мястото на извършване на дейността - за чуждестранни лица, които извършват стопанска дейност в страната чрез място на стопанска дейност или определена база; когато чуждестранното лице осъществява стопанска дейност чрез повече от едно място на стопанска дейност в страната – адресът за кореспонденция е адресът по мястото на извършване на дейността на първото възникнало място на стопанска дейност или определена база;
4. адресът на първия придобит недвижимия имот - за чуждестранни лица, придобили недвижим имот на територията на страната и непопадащи в т. 1, 2, 3 и 5;
5. адресът на управление:
 - а) за неперсонифицираните дружества и осигурителните каси; когато в учредителния акт не е посочен адрес на управление, адресът за кореспонденция е постоянният адрес, съответно адресът на управление на първия посочен в учредителния акт съдружник; когато не е представен учредителен акт, адресът за кореспонденция е постоянният адрес, съответно адресът на управление на съдружника, спрямо когото е извършено първото процесуално действие по установяване на задълженията за данъци или задължителни осигурителни вноски;
 - б) за юридическите лица, регистрирани извън територията на страната, чието действително управление е на територията на страната.

(2) За органа по приходите и публичния изпълнител промяната на адреса за кореспонденция има действие след изтичането на 14-дневен срок от посочването на промяната по установения ред.

(3) При отсъствие за повече от 30 дни от адреса за кореспонденция законните представители на юридическите лица и едноличните търговци упълномощават лице, което да ги представлява пред органа по приходите и публичния изпълнител, а при по-краткотрайни отсъствия - да приема издаваните от тях документи.

Връчване на съобщения

Чл. 29. (1) Връчването на съобщенията в административното производство се извършва на адреса за кореспонденция на субекта.

(2) Юридическите лица и едноличните търговци са длъжни да осигурят възможност за получаване на съобщения на адреса за кореспонденция между 10,00 и 16,00 часа всеки работен ден. Те могат да посочат пред органите по приходите и друго работно време в рамките на седмицата.

(3) Съобщенията на юридическите лица и едноличните търговци могат да се връчват и извън посочените в ал. 2 дни и часове, но лицето не е длъжно да осигурява възможност за това.

(4) Връчването се извършва от органа по приходите или от друг служител (връчител).

(5) Връчването може да стане чрез общината или кметството, ако в населеното място, където трябва да се извърши, няма орган по приходите, съответно връчител.

(6) Съобщенията могат да се връчват чрез изпращане на писмо с обратна разписка чрез лицензиран пощенски оператор, в която се вписва извършеното действие.

(7) Съобщенията могат да се връчват чрез изпращане по телекс, телефакс, с телеграма или с електронно съобщение при използване на универсален електронен подпис на органа по приходите.

(8) Съобщенията се връчват на субекта, негов представител или пълномощник, съдружник или член на орган на управление или контролен орган, или на негов служител, определен да получава книжа или съобщения.

(9) Освен на лицата по ал. 8 съобщение на физическо лице, включително едноличен търговец, може да се връчи и на пълнолетен член на домакинството му, както и на пълнолетно лице, което има същия постоянен адрес, ако се съгласи да го приеме със задължението да го предаде.

(10) Съобщенията на физическите лица могат да се връчват и по месторабота лично или чрез лицето, определено да приема съобщенията на работодателя.

(11) Съобщението може да се връчи и на всяко друго място, когато се получава лично от лицето или от негов представител.

Удостоверяване на връчването

Чл. 30. (1) Връчването на съобщението се удостоверява с подпис на получателя или на друго лице, чрез което става връчването, като в разписката се отбелязват трите му имена, единният граждански номер и в какво качество приема съобщението.

(2) Връчителят, органът по приходите, пощенският служител или служителят на общината или кметството удостоверява с подписа си датата и начина на връчването.

(3) Съобщението, изпратено по пощата с обратна разписка, се смята за връчено на датата, на която обратната разписка е подписана от някое от лицата по чл. 29, ал. 8 и 9.

(4) Отказът да се приеме съобщението се удостоверява с подписа на връчителя, съответно на органа по приходите, и поне на един свидетел, като се отбелязват трите имена и адресът му и се прави бележка за това в разписката. Когато връчването се извършва чрез общината, кметството или лицензиран пощенски оператор, съответният служител удостоверява с подписа си направения отказ. В тези случаи съобщението се смята за връчено на датата на отказа.

(5) Когато лицето не се яви да получи съобщението в указания в пощенското съобщение срок, съобщението и пощенските документи се прилагат към досието и съобщението се смята за връчено на датата, на която неявяването е удостоверено от съответния лицензиран пощенски оператор.

(6) Съобщението по телефакс се удостоверява писмено от длъжностното лице, което го е извършило, както и от потвърждението за получаване, с телеграма - с известието за доставянето ѝ, по телекс - с писменото потвърждение за изпратено съобщение.

(7) Електронното съобщение се смята за връчено, когато адресатът изпрати потвърждение за получаването му чрез обратно електронно съобщение, активиране на електронна препратка, изтеглянето му от информационната система на Националната агенция за приходите или по друг начин. Съдържанието на електронното съобщение се удостоверява чрез заверена от органа по приходите разпечатка на записа в информационната система на Националната агенция за приходите.

(8) Връчването на съобщението на физическо лице по местоработата му се удостоверява с подпис на лицето или на друго лице, определено да получава съобщенията на работодателя.

Особени правила за връчване

Чл. 31. (1) Съобщението на лишено от свобода и на задържано под стража лице се връчва чрез администрацията на съответните учреждения.

(2) Съобщението на военнослужещ на наборна военна служба се връчва чрез командира на съответното поделение.

(3) Съобщението на пребиваващ в страната чужденец, извън случаите по чл. 28, се връчва на адреса, заявен в службите за административен контрол на чужденците. Ако лицето е променило посочения адрес, без да е изпълнило задължението си по чл. 28, ал. 2 от Закона за чужденците в Република България за заявяване на промяната, съобщението се прилага към преписката и се смята за връчено.

Връчване чрез прилагане към досието

Чл. 32. (1) Връчване чрез прилагане към досието се извършва в случаите, когато лицето, неговият представител или пълномощник, съдружник или член на орган на управление или контролен орган, или служител, определен да получава съобщения или книжа, не са намерени на адреса за кореспонденция.

(2) Обстоятелствата по ал.1 се удостоверяват с два протокола за посещение на адреса за кореспонденция, като между датите на посещенията трябва да е изминал период не по-кратък от 14 дни.

(3) Изискванията по ал. 2 не се прилагат, когато са налице доказателства, че адресът за кореспонденция по чл. 28 е несъществуващ или непълен.

(4) Прилагането към досието се извършва с протокол, като връчването се смята за извършено на датата на съставяне на протокола.

Приложимост на разпоредбите

Чл. 33. По реда и в сроковете, посочени в тази глава, се връчват всички подлежащи на връчване актове, документи и книжа, издавани от органите по приходите, служителите на Националната агенция за приходите и публичните изпълнители, с изключение на актовете, документите и книгата за реализиране на административнонаказателната отговорност, за които се прилага Законът за административните нарушения и наказания.

Глава седма

СПИРАНЕ, ВЪЗОБНОВЯВАНЕ И ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО

Спиране на производството

Чл. 34. (1) Административното производство може да бъде спряно:

1. в случай на непреодолима сила - от деня на настъпване на събитието;
2. в случай на заболяване на лице, чието участие е задължително - след удостоверяване с надлежен медицински документ;
3. когато ревизиран субект не е намерен на адреса за кореспонденция – за не повече от 6 месеца;
4. при образувано административно или съдебно производство, което е от значение за изхода му - след представяне на удостоверение, издадено от органа, пред когото е образувано;
5. при смърт на законен представител на субекта;
6. по молба на субекта – за определен срок, но не повече от 3 месеца;
7. при други обстоятелства, предвидени със закон.

(2) При установяване на данни за извършено престъпление производството може да бъде спряно, като за това се уведомява прокурорът.

(3) При наличие на основание по ал. 1 или 2 преценката се прави от органа, възложил производството, а при административно обжалване – от решаващия орган. Производството се спира със заповед, която се връчва на заинтересуваните лица и не подлежи на обжалване.

Възобновяване на производството

Чл. 35. Производството се възобновява, когато отпадне основанието за спирането му. Непосредствено след узнаване на обстоятелството за отпадане на основанието се издава заповед за възобновяване на производството, която се връчва на заинтересуваните лица и не подлежи на обжалване.

Прекратяване на производството

Чл. 36. (1) Ако след изтичане на срока по чл. 34, ал. 1, т. 3, но не по-малко от два месеца, субектът не е намерен на адреса за кореспонденция, производството се прекратява, ако не са налице достатъчно доказателства за установяване на задълженията по реда на чл. 124.

(2) Когато преди издаване на административния акт настъпи смърт на субект - физическо лице, или субектът - юридическо лице, престане да съществува, производството се прекратява.

Глава осма

ДОКАЗАТЕЛСТВА И ДОКАЗАТЕЛСТВЕНИ СРЕДСТВА

Раздел I

Общи разпоредби

Събиране и преценка на доказателства

Чл. 37. (1) Доказателствата в административното производство се събират служебно от органа по приходите или по инициатива на субекта.

(2) Субектът е длъжен да представи всички данни, сведения, документи, книжа, носители на информация и други доказателства, отнасящи се до неговите права и задължения, до фактите и обстоятелствата, подлежащи на установяване в съответното производство, и да посочи всички лица, държавни или общински органи, при които се намират такива.

(3) Органът по приходите има право да изиска писмено от субекта представяне на доказателства по ал. 2 в определен от него срок.

(4) В случай че субектът не представи изискани по реда на ал. 3 доказателства, органът по приходите може да приеме, че те не съществуват и преценява само събраните в производството доказателства. Ако поисканите доказателства бъдат представени до издаването на акта или документа, а в ревизионното производство - до изтичането на срока по чл. 117, ал. 5, органът по приходите е длъжен да ги събере и обсъди.

(5) Всички лица, държавни или общински органи са длъжни в 14-дневен срок от получаването на искане от органа по приходите на основание чл. 12, ал. 1, т. 11 да предоставят данните, сведенията, документите, книгата, носителите на информация и другите доказателства относно посочените в искането факти и обстоятелства.

(6) По искане от органа по приходите на основание чл. 12, ал. 1, т. 12 лицата по ал. 5 са длъжни да разкрият съответната служебна, банкова или застрахователна тайна. За разкриване на банкова или застрахователна тайна се прилага установеният за това ред.

Задължение за съхраняване

Чл. 38. (1) Счетоводната и търговската информация, както и всички други сведения и документи от значение за данъчното облагане и задължителните осигурителни вноски се съхраняват от задълженото лице по реда, установен в Закона за Държавния архивен фонд, в следните срокове:

1. ведомости за заплати - 50 години;
2. счетоводни регистри и финансови отчети - 10 години;
3. документи за данъчно-осигурителен контрол - 5 години след изтичане на давностния срок за погасяване на публичното задължение, с което са свързани;
4. всички останали носители - 5 години.

(2) След изтичането на срока за съхранението им носителите (хартиени или технически) на информация по ал. 1, които не подлежат на предаване в Държавния архивен фонд, могат да се унищожават.

Съхраняване на счетоводна информация на технически носител

Чл. 39. (1) Преди да започне да ползва технически носители за електронно архивиране на счетоводна информация всяко задължено лице е длъжно да уведоми за това компетентната териториална дирекция.

(2) Информацията се архивира върху два отделни технически носителя, като единият се изпраща в 7-дневен срок от датата на получаване на писмено искане.

Действия за обезпечаване на доказателства

Чл. 40. (1) При извършване на ревизия или проверка органът по приходите може да предприеме действия за обезпечаване на доказателства чрез опис или чрез изземване с опис на ценни книжа, вещи, документи, книжа и други носители на информация, както и чрез копиране на информация от и на технически носители, даващи възможност за възпроизвеждането ѝ, като вземе необходимите технически мерки за запазване на автентичността ѝ.

(2) В случай че е невъзможно действията по ал. 1 да бъдат извършени своевременно за целите на ревизията или проверката, органът по приходите може да запечата обекта или част от него, където се намират подлежащите на обезпечаване доказателства, за срок до 48 часа.

(3) За действията по ал. 1 и 2 се съставя протокол, екземпляр от който се предоставя на субекта.

(4) До изтичането на срока по ал. 2 органът по приходите може да поиска от районния съд по местонахождение на обекта продължаване на срока на запечатването. Съдът се произнася в деня на постъпване на искането в закрито заседание с определение, като определя срок за запечатването. Определението не подлежи на обжалване.

(5) Ако до изтичането на срока по ал. 2 районният съд не е разрешил удължаване на срока, органът по приходите прекратява запечатването.

(6) Действията за обезпечаване на доказателства могат да се обжалват пред териториалния директор по местонахождение на обекта, който се произнася с мотивирано решение най-късно в деня, следващ деня на постъпването на жалбата. С решението териториалният директор може да отхвърли жалбата или да разпорежи преустановяване на обжалваните действия. За решението жалбоподателят следва да бъде уведомен същия ден.

(7) Решението, с което се разпорежда преустановяване на действията, се изпълнява от органа по приходите, който ги е предприел.

(8) При непроизнасяне на органа по ал. 6 в установения срок или отхвърляне на жалбата действията за обезпечаване на доказателства могат да се обжалват в 7-дневен срок от изтичане на срока по ал. 6, съответно от получаване на решението, пред окръжния съд по местонахождението на

териториалната дирекция по отношение на тяхната законосъобразност. Съдът се произнася в 14-дневен срок с определение, което не подлежи на обжалване.

(9) Жалбата не спира действията за обезпечаване на доказателства.

Претърсване и изземване

Чл. 41. (1) При извършване на ревизия или проверка органите по приходите могат да извършат претърсване и изземване, когато изпълнението на правомощията им е възпрепятствано, както и при данни за укриване на факти и обстоятелства, свързани със:

1. задължения и отговорности за данъци и задължителни осигурителни вноски;
2. нарушения на данъчното и осигурителното законодателство;
3. стоки с неустановен произход.

(2) Претърсването и изземването се извършват от органите по приходите с разрешение на районния съдия по местонахождение на обекта и със съдействието на органите на Министерството на вътрешните работи. Искането за разрешаване на претърсването и изземването се прави от органа по приходите, извършващ проверката или ревизията.

(3) В неотложни случаи, когато това е единствената възможност за събиране и запазване на доказателства, органите по приходите, извършващи проверката или ревизията, могат да извършат претърсване и изземване без разрешение по ал. 2. Протоколът за извършеното действие се представя за одобряване на районния съдия не по-късно от 24 часа.

Лица, в присъствието на които се извършва претърсването и изземването

Чл. 42. (1) Претърсването и изземването се извършват в присъствието на:

1. свидетели, които не са служители на Националната агенция за приходите;
2. лицето, което използва обекта, съответно негов представител или пълнолетен член на домакинството му.

(2) Когато лицето, което използва обекта, негов представител или член на домакинството му не може да присъства, претърсването и изземването се извършват в присъствието на органите на Министерството на вътрешните работи.

(3) Когато претърсването и изземването са свързани с компютърни системи и програмни продукти, действията се извършват в присъствието и на специалист - технически помощник.

Извършване на претърсването и изземването

Чл. 43. (1) Претърсването и изземването се извършват през деня, освен ако не търпят отлагане.

(2) Преди да пристъпи към претърсване и изземване органът по приходите представя разрешението за това и предлага да му се посочат търсените документи, книжа, вещи и носители на информация.

(3) Органът, който извършва претърсването, има право да забрани на присъстващите да влизат във връзка с други лица или помежду си, както и да напускат помещението, докато завършат действията.

(4) При претърсването и изземването не могат да се извършват действия, които не се налагат от тяхната цел. Помещения и хранилища се отварят принудително само при отказ да бъдат отворени, като се избягват ненужни повреди.

(5) Иззетите документи, книжа, вещи и носители на информация се опаковат и запечатват на мястото на изземването им, като се вземат необходимите технически мерки за запазване автентичността на информацията.

(6) Изземването на данни от компютърни системи и други технически носители се извършва чрез запис върху хартиен носител и/или друг носител, даващ възможност за възпроизвеждането им. Когато носителят е хартиен, всяка страница се подписва от лицата по чл. 42. В останалите случаи носителят на информация се запечатва, като се вземат необходимите технически мерки за запазване автентичността на информацията. Запечатването се извършва с бележка, в която се посочват: органът, извършил изземването, номерът и датата на протокола и имената на всички присъстващи съгласно чл. 42 лица, като органът по приходите и свидетелите я подписват. Разпечатването на носителя за нуждите на проверката или ревизията се извършва в присъствието на специалист - технически помощник. В съдебното производство разпечатването се извършва от специалист - технически помощник, по решение на съда.

(7) За действията по претърсване и изземване се съставя протокол, екземпляр от който се предоставя на лицето, което използва обекта, съответно на неговия представител или на пълнолетен член на домакинството му. Протоколът се подписва и от присъствалите органи на Министерството на вътрешните работи.

Връщане на иззети доказателства

Чл. 44. (1) В 30-дневен срок от приключване на производството с влязъл в сила акт или наказателно постановление иззетите доказателства подлежат на връщане с опис, освен когато подлежат на събиране като доказателства в друго висящо производство или върху ценните книжа и вещите са извършени обезпечения, или е насочено принудително изпълнение по реда на този кодекс. По всяко време до връщането им лицето има право да получи копия от иззетите документи и книжа, както и от информацията от иззетите технически носители. Изготвянето на копията от и на технически носители се извършва от специалист - технически помощник, в присъствието на заинтересуваното лице или на негов представител.

(2) За действията по ал. 1 се съставя протокол, екземпляр от който се предоставя на заинтересуваното лице.

(3) Не се връщат вещи, притежаването на които е забранено. С тях се постъпва по реда, предвиден в съответните нормативни актове.

(4) Вещи, непотърсени в 6-месечен срок от влизането в сила на акта или наказателното постановление, се смятат за изоставени в полза на държавата.

Насрещна проверка

Чл. 45. (1) Органът по приходите може да извърши насрещна проверка за установяване на отделни факти и обстоятелства, свързани с лице, което не е страна в съответното производство. При насрещната проверка не се установяват задължения и отговорности за данъци и задължителни осигурителни вноски на проверявания субект.

(2) Органът по приходите може да отправи писмено искане за извършване на насрещна проверка до:

1. компетентната териториална дирекция;
2. териториалната дирекция по местонахождението на поделение, обект или дейност на субекта;
3. териториалната дирекция по местонахождението на имоти или други имуществва на субекта, както и на други обстоятелства от значение за извършването ѝ.

(3) При извършване на насрещната проверка органът по приходите може да изисква писмени обяснения от проверяваните субекти по реда на чл. 56.

Проверка по делегация

Чл. 46. При необходимост да се установят факти и обстоятелства, свързани с дейността на субекта, на негово поделение, обект, дейност или имущество на територията на друга териториална

дирекция органът по приходите може да отправи писмено искане до съответната териториална дирекция за извършване на проверка по делегация.

Доказателства, събрани от други контролни органи

Чл. 47. При извършването на ревизия или проверка органът по приходите може да поиска писмено от други контролни органи извършването на действия с оглед събиране на доказателства за установяване на задължения или отговорности.

Вещи и права на доверител

Чл. 48. (1) Ако физическо или юридическо лице извършва сделки или предлага извършването на сделки с вещи или права, или държи вещи в подлежащ на контрол обект, включително като залогодържател, и твърди, че действия от името на друго лице, без да го посочи, за целите на данъчното облагане в съответното производство се счита, че това лице е собственик на вещите, съответно на правата, до доказване на противното.

(2) Когато цената на вещите или правата е определена в нормативен акт, посочената в него цена се приема за тяхна пазарна цена.

(3) При изпълнение на актовете, с които се установяват задълженията на лицето, както и на наказателните постановления публичният изпълнител е длъжен да насочи изпълнението най-напред върху вещите по ал. 1.

Раздел II

Писмени доказателства

Допустимост на писмените доказателства

Чл. 49. Писмени доказателства се допускат за установяване на всички факти и обстоятелства от значение за производствата по този кодекс.

Протоколи

Чл. 50. (1) Протоколът, съставен по установения ред и форма от орган по приходите или служител при изпълнение на правомощията му, е доказателство за извършените от и пред него действия и изявления и установените факти и обстоятелства.

(2) Протоколът се съставя в писмена форма и съдържа:

1. наименованието, номера и датата на съставянето му;
2. името и длъжността на органа, който го е съставил, и на органите, които са извършили действията;
3. имената, адресите и качеството на лицата, които не са органи по приходите и са участвали или присъствали при извършване на действията;
4. индивидуализиращите данни за проверявания субект;
5. датата и мястото на действията;
6. времето, когато са започнали и завършили действията;
7. извършените действия;
8. установените факти и обстоятелства;
9. събраните доказателства;
10. направените искания, бележки и възражения, ако има такива;

11. пред кой орган и в какъв срок могат да се обжалват действията, ако това е допустимо.

(3) Протоколът се подписва от органа, който го е съставил, и от проверявания субект, съответно от неговия представител или пълномощник, съдружник или член на орган на управление или контролен орган, работник или служител, като се отбелязва в какво качество го подписва, и му се предоставя екземпляр от протокола.

(4) Протоколът не се подписва от проверявания субект и екземпляр от него не му се предоставя, в случай че с него се установяват факти и обстоятелства единствено въз основа на документи, които се намират при органа по приходите.

(5) В случаите, когато лицата по ал. 3 откажат да подпишат протокола, той се подписва от поне един свидетел, като се отбелязват името и адресът му. Екземпляр от протокола се предоставя на проверявания субект.

(6) Когато при извършване на действията, извън случаите по ал. 4, проверяваният субект, негов представител или пълномощник, съдружник или член на орган на управление или контролен орган, работник или служител не присъстват, протоколът се подписва от двама свидетели, като се отбелязват имената и адресите им. В този случай екземпляр от протокола не се предоставя на проверявания субект, като доказателствената сила на протокола се преценява и съобразно събраните в производството доказателства.

(7) Протокол за посещение на адреса за кореспонденция и за приемане на декларации, документи или данни на технически носител може да бъде съставян от служител, който не е орган по приходите.

Счетоводни документи

Чл. 51. Вписванията в счетоводните книги се преценяват според тяхната редовност в съответствие с изискванията на Закона за счетоводството и с оглед на другите обстоятелства, установени в хода на производството.

Неподписани документи, издавани от автоматични устройства или системи

Чл. 52. Неподписани касови бележки, както и други документи, издавани от автоматични устройства или системи при условия и по ред, определени в нормативен акт, служат като доказателство срещу лицето, на чието име е регистрирано устройството или системата, а в случай че устройството или системата не са регистрирани – срещу лицето, в чийто обект се намират.

Справки

Чл. 53. (1) По искане на органа по приходите субектите, както и лицата, които ги представляват, изготвят и предоставят подписани от тях справки относно факти и обстоятелства от значение за изхода на производството.

(2) Предоставените по реда на ал. 1 и по реда на чл. 37, ал. 5 и 6 справки следва да отразяват вярно и точно информацията и данните, въз основа на които са изготвени.

Данни от технически носители

Чл. 54. (1) Заверени от орган по приходите разпечатки на данни, подадени въз основа на закона на технически носители или по електронен път по установения ред, се допускат като доказателства.

(2) Извън случаите по ал. 1 като доказателства се допускат заверени и от орган по приходите разпечатки на данни от технически носители, ако се установи, че са създадени или ползвани от субекта или от лице, което е или е било негов съконтрагент. Счита се, че данните са създадени или ползвани от субекта, съответно от съконтрагента, ако се съдържат в компютрите или други техническите носители, намиращи се на местата, където тези лица упражняват дейността си, където се съхранява или води счетоводството им или върху които единствено лицето има контрол.

(3) Отказът на лицето или на неговия представител да извърши заверка на разпечатка от технически носител по ал. 2 се удостоверява с протокол, екземпляр от който му се предоставя. В този случай заверката се извършва от органа по приходите.

(4) Като доказателства се допускат и разпечатки на данни, заверени от органа по приходите, получени на технически носители или по електронен път по реда на чл. 37, ал. 5 и 6, както и получените по установен с нормативните актове ред за събиране и предоставяне на информация от други лица, държавни и общински органи.

Документи на чужд език

Чл. 55. (1) При поискване от орган по приходите субектът е длъжен да представи съставен на чужд език документ, придружен с точен превод на български език, извършен от заклет преводач.

(2) В случаите, когато документът не е представен с точен превод в определения срок, органът по приходите може да извърши превод за сметка на субекта.

(3) От датата на писменото искане по ал.1 до датата на представянето на превода срокът за завършване на съответното производство спира да тече.

Писмени обяснения

Чл. 56. (1) По искане на органа по приходите ревизирият, съответно проверяваният, субект, както и лицата, които го представляват, са длъжни да дадат писмени обяснения относно фактите и обстоятелствата от значение за съответното производство.

(2) В случай че изисканите по реда на ал.1 писмени обяснения не бъдат представени в определения срок, органът по приходите може да приеме за доказани или недоказани фактите и обстоятелствата, за които не са дадени писмени обяснения.

Писмени обяснения на трети лица

Чл. 57. (1) С писмени обяснения могат да се установяват факти от значение за ревизията, които са възприети от трето лице.

(2) Писмени обяснения от трети лица се допускат само за установяване на:

1. достоверността или авторството на данни от технически носител и неподписани документи;

2. обстоятелствата, за доказването на които законът изисква писмен документ, ако документът е загубен или унищожен не по вина на ревизирия субект или третото лице, както и за установяването на факти и обстоятелства, за доказването на които законът не изисква писмен документ;

3. фактите и обстоятелствата, за които не са съставени документи, когато е имало задължение за това, или са съставени документи, които не отразяват действителни факти и обстоятелства;

4. наличието на обстоятелства по чл. 20, ал. 1, т. 1 и 2.

(3) Органът по приходите предупреждава писмено лицето за наказателната отговорност по чл. 290 от Наказателния кодекс и за правото му да откаже да даде писмени обяснения при условията на чл. 58.

(4) Обясненията на третите лица се преценяват с оглед на всички други данни и като се взема предвид тяхната заинтересуваност от резултата на ревизията, съответно качеството им на свързани с ревизирия субект лица.

(5) Не се допускат писмени обяснения от лица, които поради физически или психически недостатъци не са способни да възприемат правилно фактите, имащи значение за случая, или да дават достоверни обяснения за тях.

Отказ от обяснения

Чл. 58. (1) Никой няма право да отказва да даде писмени обяснения освен:

1. роднините на ревизирувания субект по права линия без ограничения, съпругът, братята и сестрите и роднините по сватовство от първа степен;
2. лицата, които със своите обяснения биха предизвикали наказателно преследване на себе си или на свои роднини по т. 1.

(2) Могат да откажат писмени обяснения лица относно факти и обстоятелства, които по закон са длъжни да пазят като професионална тайна.

Защита на лицето, дало писмени обяснения

Чл. 59. По искане на органа по приходите и по искане или със съгласието на третото лице, дало писмени обяснения, органите по чл. 97а от Наказателно-процесуалния кодекс са длъжни да вземат мерки за неговата защита при условията и по реда, предвидени в кодекса.

Раздел III

Експертиза

Основания за възлагане

Чл. 60. (1) Експертиза се възлага по инициатива на органа по приходите или по искане на субекта, когато за изясняване на някои възникнали в производството въпроси са нужни специални знания, каквито органът по приходите няма.

(2) При сложност или комплексност на предмета на изследване експертизата може да се възложи на повече от един експерт.

Лица, на които се възлага експертизата

Чл. 61. (1) Експертизата се възлага на специалисти с необходимото образование и практически опит в съответната област, вписани в списъка на експертите, утвърден от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите.

(2) В случаите, когато в списъка няма експерт от съответната област или той не може или откаже да участва в експертизата, тя се възлага на други специалисти от съответната професия или област.

Лица, които не могат да извършат експертизата

Чл. 62. (1) Не може да извършва експертиза лице, което:

1. е съпруг, роднина по права линия, по съребрена линия до четвърта степен и по сватовство от първа степен на възлагащия орган или на субекта;
2. е участвало в друго процесуално качество в същото производство;
3. поради други обстоятелства може да се счита предубедено или заинтересувано от изхода на производството;
4. се намира в служебна или друга зависимост от страните;
5. е проверявало в друго качество субекта и чиито резултати от проверката са послужили като основание за образуване на производството;
6. е осъждано за умишлено престъпление от общ характер.

(2) Експертът е длъжен сам да си направи отвод незабавно след възникване или узнаване на обстоятелствата по ал. 1.

(3) Експертът се освобождава от възложената задача от органа, който я е възложил, когато не може да я изпълни поради болест, некомпетентност или недостатъчност на предоставените за нуждите на експертизата материали.

Възлагане на експертиза

Чл. 63. (1) Експертизата се възлага писмено от органа по приходите, възложил производството, във връзка с което е възникнала необходимостта от извършването ѝ, а при обжалване - от решаващия орган.

(2) При възлагането на експертизата се посочват: предметът и задачата на експертизата, материалите, които се предоставят на експерта, името, единният граждански номер, адресът, специалността, местоработата и длъжността на експерта, срокът за извършване на експертизата. Когато експертизата се извършва по искане на субекта, посочват се размерът и срокът за внасяне на определения от органа по приходите депозит за възнаграждение на експерта.

(3) Екземпляр от акта за възлагане на експертизата се връчва на експерта и на субекта, по чието искане е възложена експертизата.

(4) Експертът подписва декларация, че ще даде безпристрастно заключение, ще пази в тайна данъчната и осигурителната информация и че не са налице основанията за отвод.

(5) След подписване на декларацията по ал. 4 експертът получава от органа, възложил експертизата, определения за извършването ѝ материали.

Извършване на експертизата

Чл. 64. (1) Експертизата се извършва въз основа на материалите, предоставени на експерта от органа по приходите.

(2) Експертът има право да извърши изследване на свързани със задачата на експертизата недвижими вещи, както и на всички движими вещи, които поради естеството или предназначението си не могат да бъдат отделени от мястото, където се намират.

(3) Всички лица, държавни или общински органи, у които се намират вещи по ал. 2, са длъжни да осигурят достъп на експерта до тях, както и да оказват необходимото съдействие за изпълнение на задачата.

(4) При неизпълнение на задълженията по ал. 3 достъпът на експерта се осигурява от органите на Министерството на вътрешните работи по искане на органа по приходите.

(5) Експертът се легитимира с удостоверение, издадено от органа по приходите, възложил експертизата.

(6) В случай че субектът не внесе депозит за възнаграждение на експерта в определения от органа по приходите срок или създаде пречки, или не окаже съдействие за изпълнение на задачата му, органът по приходите може да спре производството, във връзка с което е възложена експертизата, по реда на чл. 34, ал. 3.

Заключение на експерта

Чл. 65. (1) Експертът е длъжен да извърши експертизата в определения от органа по приходите срок.

(2) Експертът не може да изменя, допълва или разширява възложената му задача без съгласието на органа по приходите, възложил експертизата.

(3) След извършването на необходимите проверки и изследвания експертът съставя писмено заключение, в което посочва:

1. името, единният граждански номер, адреса, специалността, местоработата и длъжността си;
2. основанията, предмета и задачата на експертизата и къде е извършена;

3. материалите, които са били използвани;
4. изследванията и с какви научни и технически средства са извършени;
5. резултатите, които са получени, и изводите на експерта.

(4) Заключението се подписва от експерта и се представя на органа по приходите, възложил експертизата, и на субекта.

(5) При условията и по реда на този раздел се възлага допълнителна експертиза, когато заключението на експерта не е достатъчно пълно и ясно, и повторна - когато то не е обосновано и възниква съмнение за неговата правилност. Повторната експертиза се възлага на друг експерт.

Възнаграждение на експерта

Чл. 66. Експертът получава възнаграждение за извършване на експертизата въз основа на договор, сключен с териториалния директор, съответно със служител, определен от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите, на основание акта за възлагане на експертизата. Когато експертизата е възложена по искане на субекта, възнаграждението е за негова сметка.

Доказателствена сила на заключението на експерта

Чл. 67. (1) Органът по приходите преценява заключението на експерта заедно с другите доказателства, събрани в хода на производството.

(2) Когато не е съгласен със заключението на експерта, органът по приходите е длъжен да се мотивира.

Специалисти

Чл. 68. (1) При необходимост органът по приходите привлича за участие в действията по обезпечаване, събиране и проверка на доказателствата и изготвяне на веществени доказателствени средства специалист – технически помощник, притежаващ необходимите знания и умения в съответната област.

(2) В случаите, когато няма възможност за участие на служител на Националната агенция за приходите, при извършване на действията по ал. 1 в качеството на специалист може да участва лице, което не е служител на агенцията и отговаря на изискванията за назначаване на експерт.

(3) В случаите по ал. 2 специалистът подписва декларацията по чл. 63, ал. 4 и има право да получи възнаграждение въз основа на договор, сключен с териториалния директор, съответно със служител, определен от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите, на основание писмено предложение на органа по приходите, който е поискал участието му в съответните действия.

Раздел IV

Веществени доказателства и доказателствени средства

Веществени доказателства

Чл. 69. (1) Като веществени доказателства се събират и проверяват вещи, които могат да послужат за изясняване на фактите и обстоятелствата в съответното производство.

(2) Веществените доказателства трябва да бъдат подробно описани в протокол.

(3) Веществените доказателства се прилагат към преписката, като се вземат мерки да не се повредят или изменят.

(4) Когато преписката се предава от един орган по приходите на друг, веществените доказателства се предават заедно с нея.

(5) Веществени доказателства, които поради размерите си или други причини не могат да бъдат приложени към преписката, трябва да бъдат по възможност запечатани и оставени на съхранение в местата, посочени от органа по приходите.

(6) Ценните книжа и другите ценности се предават за пазене в търговска банка, когато органът по приходите не може да осигури съхранението им.

Връщане на веществените доказателства

Чл. 70. Веществените доказателства се връщат при условията и по реда на чл. 44.

Веществени доказателствени средства

Чл. 71. Като веществени доказателствени средства могат да се прилагат технически носители на данни.

Глава девета

ДАНЪЧНА И ОСИГУРИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

Обхват

Чл. 72. (1) Данъчна и осигурителна информация са конкретни индивидуализиращи данни за задължените лица и субектите относно:

1. банковите сметки;
2. размера на доходите;
3. размера на начислените, установените или платените данъци и задължителни осигурителни вноски, ползваните намаления, освобождавания и преотстъпвания на данък, размера на данъчния кредит и данъка при източника на доходите, с изключение на размерите на данъчната оценка и дължимия данък по Закона за местните данъци и такси;
4. данните от търговска дейност, стойността и вида на отделните активи и пасиви или имущества, представляващи търговска тайна;
5. всички други данни, получени, удостоверени, подготвени или събрани от орган по приходите или служител на Националната агенция за приходите при осъществяване на правомощията му, съдържащи информация по т. 1-4.

(2) Данъчната и осигурителната информация се обработва, съхранява и унищожавана по ред, определен от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите, и се предоставя по реда на този кодекс.

Задължение за опазване на данъчната и осигурителната информация

Чл. 73. (1) Органите и служителите на Националната агенция за приходите, експертите и специалистите и всички други лица, на които е предоставена или им е станала известна данъчна и осигурителна информация, са длъжни да я пазят в тайна и да не я използват за други цели освен за прякото изпълнение на служебните си задължения.

(2) Не представлява нарушение на задълженията по ал. 1:

1. предоставянето на данъчна и осигурителна информация, съдържаща се в публичните регистри, и при съдебен процес;
2. оповестяването на информация по реда на чл. 182, ал. 3;

3. предоставянето на данни при извършването на обмен на информация с други държави по силата на влезли в сила международни договори, по които Република България е страна, или при условията на глава шестнадесета, раздел IV.

Разкриване на данъчна и осигурителна информация

Чл. 74. (1) Данни, представляващи данъчна и осигурителна информация, се предоставят само:

1. по писмено искане на Президента на Република България във връзка с правомощията му по чл. 98, т. 12 от Конституцията на Република България, на министър-председателя и на министъра на финансите;

2. по искане на орган на Националната агенция за приходите във връзка с осъществяване на правомощията му при условия и по ред, определени от изпълнителния директор;

3. по писмено искане на управителя на Националния осигурителен институт или директора на съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт, директора на Агенция “Митници” или директора на съответната регионална митническа дирекция, председателя на Комисията за защита на конкуренцията, директора или съответния публичен изпълнител на Агенцията за държавни вземания, ръководителите на Агенцията за финансово разузнаване, Агенцията за държавен вътрешен финансов контрол, Държавната комисия по хазарта, Сметната палата – при необходимост във връзка с осъществяване на определените им в закона правомощия;

4. по писмено искане на главния прокурор, директора на Националната следствена служба, министъра на вътрешните работи, главния секретар на Министерството на вътрешните работи, директора на Национална служба “Сигурност”, директора на Национална служба “Полиция”, директора на Национална служба “Борба с организираната престъпност” – при необходимост във връзка с осъществяване на определените им в закона правомощия.

(2) Извън случаите по ал. 1 данъчна и осигурителна информация може да се предоставя само:

1. с писмено съгласие на лицето, или

2. въз основа на акт на съда, или

3. по инициатива на орган на Националната агенция за приходите - в случаите, когато това е предвидено в закон.

Разкриване на данъчна и осигурителна информация по искане на органите на прокуратурата, на следствието и на Министерството на вътрешните работи

Чл. 75. (1) Съдът, извън случаите по чл. 74, ал. 2, т. 2, може да постанови разкриване на данъчна и осигурителна информация по писмено искане на:

1. прокурор или следовател – във връзка с образувано наказателно производство;

2. директор на регионална дирекция на вътрешните работи – при необходимост във връзка с осъществяване на определените му в закона правомощия.

(2) Окръжният съд по местонахождението на органите по ал. 1 се произнася по искането с мотивирано определение в закрито заседание не по-късно от 48 часа от постъпването му, като определя лицето, по отношение на което се разкрива данъчната и осигурителна информация, обхвата на конкретните индивидуализиращи данни за него съгласно чл. 72, ал. 1 и срока за разкриване на сведенията; определението не подлежи на обжалване.

Глава десета

ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Отвод и самоотвод

Чл. 76. (1) Не може да участва в административното производство орган по приходите, служител или публичен изпълнител, който е свързано със субекта лице или е заинтересован от изхода му, или има с някои от другите участници отношения, които пораждат основателни съмнения в неговата обективност и безпристрастност.

(2) По своя инициатива или по мотивирано искане на друг участник в производството той може да бъде отведен. Искането за отвеждане следва да бъде направено незабавно след възникване или узнаване на основанията за това. Отвеждането се извършва от органа, който е възложил производството, а в случаите, когато производството не се възлага с изричен акт, отвеждането се извършва от териториалния директор, съответно от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите.

Уведомяване при прекратяване, прехвърляне на предприятие и преобразуване

Чл. 77. (1) В случаите на заличаване от търговския или друг регистър при съответния съд на едноличен търговец или прекратяване на юридическо лице, както и при прехвърляне на предприятие по чл. 15 от Търговския закон или преобразуване по реда на глава шестнадесета от Търговския закон органа по приходите се уведомява преди внасянето на искането за вписване на съответното обстоятелство в съда.

(2) Доказателството за уведомяване на органа по приходите по местонахождение на окръжния съд, извършващ вписването по ал. 1, се прилага към внесеното в съда искане и е условие за разглеждането му.

Уведомяване при обявяване в несъстоятелност

Чл. 78. (1) В случаите на искане за откриване на производство по несъстоятелност, направено от длъжника или от негов кредитор преди внасянето на молбата в съда, се уведомяват Националната агенция за приходите и Агенцията за държавни вземания.

(2) Прилагането на доказателство за уведомяването по ал. 1 към внесената в съда молба е условие за разглеждането ѝ и за образуване на делото по несъстоятелност.

Досие

Чл. 79. (1) Националната агенция за приходите създава и съхранява досие, в което се съдържат всички документи, сведения и данни за лицето по: регистрацията, подадените декларации и всички други носители на информация, кореспонденцията с органите на Националната агенция за приходите, актовете и документите във връзка с извършени действия и друга намираща се в агенцията информация.

(2) Условието и редът за създаване, водене, ползване, съхраняване и унищожаване на досието се определят от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите с инструкция.

Дял втори

ОТДЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ ПРОИЗВОДСТВА

Глава единадесета

РЕГИСТРАЦИЯ

Регистър и бази данни

Чл. 80. (1) Националната агенция за приходите създава и поддържа регистър и бази данни за задължените лица.

(2) Не подлежат на вписване в регистъра местните физически лица и чуждестранните физически и юридически лица за доходи, подлежащи на облагане при източника с окончателен данък.

(3) Със закон може да се предвиди воденето на специални регистри като част от регистъра по ал. 1.

Съдържание на регистъра

Чл. 81. (1) Регистърът съдържа данни относно:

1. компетентната териториална дирекция;
2. името, съответно наименованието (фирмата) на регистрираното лице;
3. единния идентификационен код (ЕИК) по БУЛСТАТ, съответно единния граждански номер или личен номер на чужденец;
4. адреса по чл. 28;
5. името и идентификационния номер по т. 3 на лицата, които го представляват по закон;
6. вида и статута на регистрираното лице;
7. основната икономическа дейност;
8. датите на създаване, възникване, преобразуване, правопримства, прекратяване и заличаване;
9. датата на регистрацията;
10. датата на прекратяване на регистрацията;
11. датите на специалната регистрация;
12. датите на прекратяване на специалната регистрация;
13. датите на промяна на компетентната териториална дирекция.

(2) Видът, съдържанието, редът за създаването, поддържането и достъпът до базите данни се определят с инструкция на изпълнителния директор на Националната агенция за приходите, приета с решение на управителния съвет на агенцията.

Вписване в регистъра

Чл. 82. (1) Регистрацията се извършва чрез служебно вписване на данни в регистъра.

(2) Данните за местните и чуждестранните физически лица, с изключение на лицата по чл. 80, ал. 2 и на лицата, подлежащи на регистрация в регистър БУЛСТАТ, се вписват в регистъра от съответната териториална дирекция въз основа на първата подадена декларация, свързана с данъчно облагане или задължителни осигурителни вноски.

(3) Данните по чл. 81, ал. 1 за лицата, вписани в регистър БУЛСТАТ, се вписват служебно от съответната компетентна териториална дирекция въз основа на данните от регистър БУЛСТАТ.

(4) Служебно вписване на данни в регистъра извън подлежащите на вписване данни от регистър БУЛСТАТ се извършва с протокол по чл. 50 въз основа на вписвания в други официални (публични) регистри или извършени констатации след проверка на орган по приходите. В този случай при липса на единен граждански номер или личен номер на чужденец лицето получава служебен номер.

Специални регистри

Чл. 83. (1) Вписването и прекратяването на регистрацията в специалните регистри се извършва на основанията и в сроковете, предвидени в съответния нормативен акт.

(2) Вписването в специалните регистри се извършва от органа по приходите служебно или по искане на лицето след извършване на проверка за наличие на основанията за вписване.

(3) Когато вписването се извършва служебно, то има действие от деня на връчването на акта за регистрация или дерегистрация (прекръпяване на регистрацията).

(4) Актовете и отказите за регистрация или дерегистрация (прекръпяване на регистрацията) в специалните регистри се обжалват по реда, предвиден за обжалване на ревизионните актове.

(5) Непроизнасянето в срок за извършването на регистрация или дерегистрация в специален регистър се смята за мълчалив отказ, който може да се обжалва по реда за обжалване на ревизионните актове в 14-дневен срок от изтичането на срока за произнасяне.

Идентификация на регистрираните субекти

Чл. 84. (1) Регистрираните лица се идентифицират чрез данните по чл. 81, ал. 1, т. 2-4, като идентификацията на регистрираните субекти, вписани в регистър БУЛСТАТ, се извършва чрез ЕИК по БУЛСТАТ, а за физическите лица, вписани в регистър БУЛСТАТ - чрез единен граждански номер, съответно личен номер на чужденец, и ЕИК по БУЛСТАТ.

(2) Идентификацията на физически лица, които не са вписани в регистър БУЛСТАТ, се извършва чрез единния граждански номер или личния номер на чужденец.

(3) Лицата, които не попадат в случаите по ал. 1 или ал. 2, се идентифицират чрез служебен номер.

Задължение за посочване

Чл. 85. Регистрираното лице е длъжно да посочва идентификацията и адреса си за кореспонденция в подаваните от него декларации, в цялата кореспонденция с Националната агенция за приходите, както и когато това се изисква в нормативен акт.

Прекръпяване на регистрацията

Чл. 86. (1) Регистрацията по чл. 82 се прекръпява:

1. със смъртта на физическото лице;
2. с отпадане на основанието за извършването ѝ в останалите случаи;

(2) Регистърът поддържа и съхранява архив за лицата с прекратена регистрация.

(3) Срокът и начините за съхраняване на архива се определят от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите с инструкцията по чл. 81, ал. 2.

Данъчно-осигурителна сметка

Чл. 87. (1) На всяко регистрирано лице се открива данъчно-осигурителна сметка.

(2) В данъчно-осигурителната сметка се отразяват:

1. размерът на данъците и лихвите по тях, както и бюджетът, в който трябва да постъпят;
2. размерът на задължителните осигурителни вноски и лихвите по тях, както и бюджетът, съответно фондът, в който трябва да постъпят;
3. постъпилите плащания от регистрираното лице, от трето задължено лице или от всяко трето лице в полза на субекта;
4. сумите, постъпили в резултат от действия на принудително изпълнение;
5. извършените прихващания и възстановявания на суми и основанието за това;

6. други обстоятелства, свързани с възникване, промяна и погасяване на задълженията за данъци и задължителни осигурителни вноски, включително задължения и плащания за чужд дълг;

7. данните от подадените декларации, свързани с данъчно облагане и задължителни осигурителни вноски, издадените ревизионни актове, актовете за прихващане и възстановяване, наказателните постановления и съдебните решения по тях.

(3) Изпълнителният директор на Националната агенция за приходите утвърждава формата и елементите на данъчно-осигурителната сметка с инструкцията по чл. 81, ал. 2.

(4) Сметката се води и след прекратяване на регистрацията и се приключва след погасяването на всички задължения, отразени в нея. Информацията от нея се архивира и се съхранява в срок и по начин, определени в инструкцията по чл. 81, ал. 2.

(5) По искане на регистрираното лице органът по приходите предоставя информация за всички обстоятелства, отразени в сметката.

(6) Органът по приходите издава удостоверение за наличието или липсата на задължения по искане на задълженото лице или въз основа на акт на съда в 7-дневен срок от постъпването на искането или на акта. В удостоверението се отбелязва и отговорността за чужди задължения. Удостоверението е валидно до един месец от датата на издаването му.

(7) Освен в случаите, когато се предоставя въз основа на акт на съда, информацията по ал. 5 или удостоверението по ал. 6 за наличие на задължения се получава лично от субекта, от упълномощено с нотариално заверено пълномощно лице или по електронен път.

Глава дванадесета

АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ

Общи положения

Чл. 88. Обслужването по смисъла на тази глава се извършва чрез издаване на документи от значение за признаване, упражняване или погасяване на права или задължения.

Искане за издаване на документ

Чл. 89. (1) Документът по чл. 88 се издава по искане на заинтересуваното лице.

(2) Искането се прави в писмена форма и се подава до компетентната териториална дирекция.

(3) Искането за издаване на документа може да се направи и устно в случаите на незабавното му издаване.

(4) Искането може да се подаде чрез всяка териториална дирекция. Искането може да се подаде до компетентната дирекция по електронен път или да се изпрати чрез лицензиран или регистриран пощенски оператор.

(5) Към искането се прилагат необходимите за издаването на документа доказателства, ако това е предвидено в нормативен акт. Искането се оставя без разглеждане, ако те не бъдат представени в 7-дневен срок от получаване на съобщението за отстраняване на нередовността.

(6) Когато издаването на документа не е от компетентността на органа по приходите, производството се прекратява. Подателят на искането се уведомява и по възможност му се дават указания относно компетентния да издаде документа орган или организация.

(7) В случаите, когато задължението за представяне на документа не е предвидено в нормативен акт, за издаването му се заплаща държавна такса в размер, определен от Министерския съвет.

Издаване на документа

Чл. 90. (1) Документът се издава в 7-дневен срок от постъпване на искането, ако не е предвиден по-кратък срок. Когато искането е подадено чрез друга териториална дирекция, документът се издава в 14-дневен срок от подаването му.

(2) Когато за издаването на документа е необходимо събирането на допълнителни доказателства от трети лица, държавни или общински органи, срокът за издаването му може да бъде продължен до един месец, за което се уведомява субектът.

(3) Документът се издава от органа по приходите на компетентната териториална дирекция.

(4) Документът се получава в териториалната дирекция, където е подадено искането. Субектът може да определи и друг начин за получаване на документа, като посочи точен адрес в случаите на получаване по пощата. Той има право да поиска изпращането на документа по електронен път, когато има утвърдена процедура за това от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите.

Отказ

Чл. 91. (1) Отказът да се издаде поискания документ се извършва с мотивирано решение, което се съобщава в 7-дневен срок от издаването му. В решението се посочва в какъв срок и пред кого може да бъде обжалвано.

(2) Непроизнасянето в срок по искането за издаване на документа се счита за мълчалив отказ.

Обжалване по административен ред

Чл. 92. (1) Отказът за издаване на документ може да се обжалва в 14-дневен срок от връчването му пред териториалния директор, чийто орган е отказал издаването му.

(2) Мълчаливият отказ може да се обжалва пред органа по ал. 1 в 14-дневен срок от изтичането на срока по чл. 90, ал. 1, съответно ал. 2.

(3) Пред органа и в срока по ал. 1 може да се оспори и съдържанието на документ, който удостоверява факти с правно значение или в който се признава или отрича съществуването на права или задължения.

(4) Съдържанието на документа по ал. 3 може да се оспори пред органа по ал. 1 и от всяко заинтересувано лице в 14-дневен срок от узнаването му.

Право на отзив

Чл. 93. (1) Жалбата се подава чрез органа по приходите, издал обжалвания отказ или документ, който в 7-дневен срок от получаването ѝ може да преразгледа въпроса и да издаде искания документ или да издаде документ с ново съдържание.

(2) Решението по ал. 1 се съобщава на заинтересуваните лица и може да се обжалва по реда на тази глава.

(3) Когато органът по приходите по ал. 1 не намери основание за преразглеждане на въпроса, изпраща в 7-дневен срок жалбата заедно с цялата преписка на компетентния да я разгледа орган.

Решение по жалбата

Чл. 94. Решаващият орган се произнася с мотивирано решение в 14-дневен срок от получаването ѝ, с което отхвърля жалбата или отменя отказа за издаване на документа, съответно документа, чието съдържание се оспорва, и връща преписката със задължителни указания, като определя срок за издаване на документа.

Обжалване по съдебен ред

Чл. 95. (1) Решението за отказ за издаване на документа, съответно мълчаливият отказ, може да се обжалва пред окръжния съд по местонахождение на териториалната дирекция.

(2) Съдържанието на документ не може да бъде обжалвано пред съд.

(3) Жалба до съда може да се подаде, след като е изчерпана възможността или е изтекъл срокът за обжалване по административен ред.

(4) Жалбата се подава в 7-дневен срок от съобщението по чл. 148, съответно в 14-дневен срок от изтичането на сроковете по чл. 92, ал. 1, съответно ал. 2 или чл. 94, ал. 1, чрез териториалната дирекция, чийто орган е отказал издаването на документа.

Разглеждане на жалбата

Чл. 96. (1) При разглеждането на жалбата се призовават съответната териториална дирекция и жалбоподателят.

(2) Съдът отхвърля жалбата или задължава съответния орган по приходите да издаде документа, без да дава указания по съдържанието му.

Касационно обжалване и приложимост

Чл. 97. Решението на съда подлежи на касационно обжалване по реда на Закона за Върховния административен съд.

Глава тринадесета

ДЕКЛАРАЦИИ

Деклариране

Чл. 98. В случаите, когато в нормативен акт се предвижда подаването на декларации, документи или данни пред органите по приходите, прилагат се разпоредбите на тази глава.

Подаване и приемане на декларации

Чл. 99. (1) Декларацията и другите подлежащи на подаване документи или данни се подават в компетентната териториална дирекция, освен ако е предвидено друго в нормативен акт. Декларацията може да се подаде и на други определени от териториалната дирекция места чрез лицензиран пощенски оператор или по електронен път.

(2) Декларацията се подава в писмена форма чрез попълване на утвърдените образци на хартиен носител, на технически носител по утвърден формат на записа и по електронен път.

(3) Служителите, извършващи приемането на декларациите, при поискване са длъжни да оказват съдействие по всички въпроси от технически характер, свързани с попълването на декларацията, както и да посочат необходимостта от отстраняване на непълноти в попълнена декларация.

(4) Когато декларацията се подава лично или чрез пълномощник, подаващият декларацията следва да удостовери самоличността си и/или представителната си власт.

(5) Приемането на декларация може да бъде отказано само, ако не е подписана или не е подадена от надлежно упълномощено лице.

Удостоверяване на подаването на декларацията

Чл. 100. (1) Подаването на декларация се отразява във входящ регистър, като на подателя се съобщават входящият номер и датата на подадената декларация.

(2) Подадената чрез лицензиран пощенски оператор декларация се завежда с датата по чл. 23, ал. 2 и се отбелязва начинът на получаването ѝ.

Подаване и приемане на декларации и документи или данни на технически носител

Чл. 101. (1) Видовете декларации и другите документи или данни, подлежащи на подаване и на технически носител или само на технически носител, се определят със съответния нормативен акт.

(2) За декларации и другите подавани на технически носител документи или данни се използва програмен продукт, одобрен от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите или определен от него орган по приходите. Програмният продукт се получава от всяка териториална дирекция или чрез интернет.

(3) Подаването на декларацията и другите документи или данни се удостоверява с протокол, който се съставя и подписва от приемащия служител.

(4) Декларация и други документи или данни, които не съдържат надлежна идентификация на подателя, единен граждански номер на осигурено лице, периода за който се отнася информацията, или техническият носител не отговаря на изискванията, не се приемат и техническият носител се връща на подателя. Той е длъжен в 7-дневен срок от връщането да представи необходимите данни, съответно да подаде отговарящ на изискванията технически носител.

(5) Когато подаването на новата декларация и другите документи или данни по ал. 4 е извършено в установения 7-дневен срок, законоустановеният срок за подаването им се счита за спазен.

Подаване и приемане на декларации и документи или данни по електронен път

Чл. 102. (1) Видовете декларации и другите документи или данни, които могат да бъдат подавани по електронен път, редът и начинът на подаването и приемането им и форматът им се определят със заповед на изпълнителния директор на Националната агенция за приходите, която се обнародва в "Държавен вестник".

(2) Подаването на декларация и документи или данни се извършва от субекта или от негов представител с универсален електронен подпис.

(3) При приемането на декларация и документи или данни, подадени по електронен път, се извършва автоматично издаване на входящ номер и дата, които се изпращат на подателя с електронно съобщение.

(4) Декларация и други документи или данни, които не съдържат надлежен електронен подпис, идентификация на подателя, единен граждански номер на осигурено лице, периода, за който се отнася информацията, или не отговарят на изискванията за формат на запис и попълване на съответния вид документ, не се приемат и на подателя се изпраща съобщение за отказ в 3-дневен срок от получаването им. Подателят е длъжен в 7-дневен срок от получаването на отказа да подаде отговаряща на изискванията декларация, документ или данни. В този случай се прилага чл. 101, ал. 5.

Действия след приемането

Чл. 103. (1) При установяване на несъответствия между съдържанието на подадената декларация и изискванията за попълването ѝ извън случаите по чл. 101, ал. 4 и чл. 102, ал. 4 се изисква отстраняването им от подателя в 7-дневен срок от получаването на съобщението.

(2) Отстраняването на несъответствията се извършва с подаване на нова декларация. Когато подаването на новата декларация е извършено в срока по ал. 1, законоустановеният срок за подаване на декларацията се счита за спазен.

(3) В случаите, когато несъответствията се отнасят до данни, съдържащи се в регистъра по чл. 81, ал. 1, те се отстраняват от служител на съответната териториална дирекция, за което на лицето се изпраща съобщение в едномесечен срок от отстраняване на несъответствието.

Промени на подадени декларации и други данни или документи

Чл. 104. (1) След подаването на декларацията, но преди изтичането на законоустановения срок за подаването ѝ, подателят има право да прави промени, свързани с декларираните данни и обстоятелства, основата и определените задължения.

(2) Промени в подадена декларация се извършват с нова декларация.

(3) Подадена след изтичането на срока по ал. 1 декларация за промени се счита за неподадена и не поражда правни последици за целите на данъчното облагане.

(4) Разпоредбите на ал. 1 и 3 не се прилагат за декларация, свързана със задължителни осигурителни вноски.

Глава четиринадесета

УСТАНОВЯВАНЕ НА ДАНЪЦИТЕ И ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ

Раздел I

Предварително установяване

Самоизчисляване и задължение за внасяне

Чл. 105. Задълженията по декларация, по която задълженото лице изчислява само основата и дължимия данък и/или задължителни осигурителни вноски, се внасят в сроковете, определени в съответния закон.

Служебни корекции и съобщаване

Чл. 106. (1) Когато по данни от декларация по чл. 105 се установят несъответствия, които засягат основата за данъчното облагане или за изчисляването на задължителните осигурителни вноски или размера на задължението, които не са отстранени по реда на чл. 103, органът по приходите съобщава писмено на задълженото лице коригирания размер на задължението в срока по чл. 110.

(2) Съобщението може да се обжалва по реда за обжалване на ревизионните актове в 14-дневен срок от получаването му пред директора на териториалната дирекция, чийто орган го е издал. В тези случаи чл. 154 не се прилага.

(3) Независимо от издаването на съобщението по ал. 1, включително когато е обжалвано, задълженията за данъка или задължителните осигурителни вноски подлежат на установяване чрез извършване на ревизия.

Съобщаване на размера на задълженията

Чл. 107. (1) В случаите, когато задълженото лице декларира обстоятелства, въз основа на които органът по приходите определя размера на дължимия данък или осигурителна вноска, задължението се отразява в данъчно-осигурителната сметка и подлежи на внасяне в срока, предвиден в съответния закон.

(2) Размерът на задължението по ал. 1 се съобщава на задълженото лице, което има право при поискване да получи подробна справка за начина, по който то е изчислено.

(3) Извлечението от сметката за задължението по ал. 1 се заверява от органа по приходите, определен от съответния териториален директор, и следва да съдържа: данни за задълженото лице, вида, основанието и неплатения размер на задължението.

Раздел II

Установяване

Актове, с които се установяват задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски.

Чл. 108. Данъчните задължения и задълженията за задължителни осигурителни вноски се установяват с решение по чл. 109, ал. 3 или с ревизионен акт по чл. 118.

Оспорване и установяване

Чл. 109. (1) В срока по чл. 110 съобщеното по реда на чл. 107, ал. 2 задължение може да се оспори с писмено възражение пред териториалния директор, към което субектът прилага доказателствата си и посочва доказателствата, които иска да бъдат събрани. Препис от възражението се изпраща на публичния изпълнител.

(2) Оспорването спира изпълнението на извлечението от данъчно-осигурителната сметка за задължението по чл. 107, ал. 1, но не и начисляването на лихви върху него.

(3) Териториалният директор или определен от него орган по приходите разглежда възражението и се произнася в 30-дневен срок с мотивирано решение, с което установява размера на оспореното задължение, ако не е възложена ревизия в същия срок.

(4) Решението може да се обжалва в 14-дневен срок от получаването му пред окръжния съд по местонахождението на териториалната дирекция по реда за обжалване на ревизионните актове.

Срок за установяване

Чл. 110. Не се образува производство за установяване на задължения за данъци или за задължителни осигурителни вноски, когато са изтекли 5 години от изтичането на годината, в която е подадена декларация.

Глава петнадесета

ДАНЪЧНО-ОСИГУРИТЕЛЕН КОНТРОЛ

Ревизии и проверки

Чл. 111. (1) Органите по приходите осъществяват данъчно-осигурителния контрол чрез извършване на ревизии и проверки.

(2) Ревизията е съвкупност от действия на органите по приходите, насочени към установяване на задължения или отговорности за данъци и задължителни осигурителни вноски.

(3) Проверката е съвкупност от действия на органите по приходите относно спазването на данъчното и осигурителното законодателство, както и за установяване на определени факти и обстоятелства от значение за задълженията и отговорностите за данъци и задължителни осигурителни вноски, при която не се установяват задължения на проверявания субект.

(4) Проверката се извършва от органите по приходите без да е необходимо изрично писмено възлагане, като не се прилагат правилата по чл. 8. За резултата от проверката се съставя протокол.

(5) При извършване на проверката действията по чл. 40 за обезпечаване на доказателства и претърсването и изземването по чл. 41 се извършват от органи по приходите, оправомощени със заповед на изпълнителния директор на Националната агенция за приходите, които се легитимират със служебна карта, удостоверяваща възлагането на тези правомощия.

Образуване на ревизионното производство

Чл. 112. (1) Ревизионното производство се образува с издаването на заповедта за възлагане на ревизията.

(2) Ревизията може да се възлага от:

1. органа по приходите, определен от териториалния директор на компетентната териториална дирекция;

2. изпълнителния директор на Националната агенция за приходите или определен от него орган по приходите - за всяко лице и за всички видове задължения и отговорности за данъци и задължителни осигурителни вноски.

Съдържание, връчване и изменение на заповедта за възлагане на ревизия

Чл. 113. (1) Със заповедта за възлагане се определят:

1. ревизируваният субект;

2. ревизиращите органи по приходите,

3. срокът за извършване на ревизията;

4. ревизируваният период;

5. видовете ревизирани задължения или отговорности за данъци и/или задължителни осигурителни вноски;

6. други обстоятелства, имащи значение за ревизията.

(2) Заповедта по ал. 1 се връчва на ревизирувания субект.

(3) Заповедта по ал. 1 може да бъде изменяна от органа, възложил ревизията, с нова заповед за възлагане, която се връчва на ревизирувания субект. Изменението се счита извършено от датата на издаване на новата заповед.

(4) Заповедта за възлагане на ревизия не подлежи на обжалване.

Срок за извършване на ревизията

Чл. 114. (1) Срокът за извършване на ревизията не може да бъде по-дълъг от 6 месеца и започва да тече от датата на връчването на заповедта за възлагане.

(2) Ако срокът по ал. 1 се окаже недостатъчен, той може да бъде продължен до 6 месеца с нова заповед за възлагане след разрешение от териториалния директор. Разрешението се връчва на ревизирувания субект едновременно със заповедта.

(3) Когато ревизията е възложена от изпълнителния директор или определен от него орган по приходите и срокът по ал. 1 се окаже недостатъчен, той може да бъде продължен с нова заповед на изпълнителния директор на Националната агенция за приходите въз основа на мотивирано предложение на териториалния директор.

Място на провеждане на ревизията

Чл. 115. (1) Ревизирият субект осигурява подходящо място и условия за провеждане на ревизията и определя лица за контакт с органа по приходите и за оказване на съдействие при извършването ѝ.

(2) При невъзможност за извършване на ревизията при ревизирия субект тя се извършва в териториалната дирекция. В този случай се съставят протокол и опис на документите, които се предават на органа по приходите. Екземпляр от протокола и опис се предоставя на субекта.

(3) Органът по приходите отговаря за опазване на предадените му по опис документи и ги връща на субекта по реда и в сроковете, предвидени в чл. 44.

(4) При необходимост да се установят факти и обстоятелства, свързани с дейността на субекта, негово поделение, обект, дейност или имущество извън населеното място на извършване на ревизията, включително и на територията на друга териториална дирекция, ревизиращите органи могат да бъдат командирани за установяването на тези обстоятелства.

Доказателствена тежест при особени случаи

Чл. 116. (1) В случай че за установяване на задълженията за данъци или задължителни осигурителни вноски на ревизирия субект е необходимо да се изследва и прецени фактически състав или отношения извън територията на страната, задължение на ревизирия субект е да представи всички необходими доказателства за изясняване на фактическия състав или отношенията. Ревизирият субект не може да се позовава на това, че не може да изясни фактическия състав или отношения или не може да представи доказателства, когато в конкретния случай, при сключването и изпълнението на сделките, е имал тази възможност или е трябвало да си я осигури. Когато отношенията или сделките са между свързани лица, както и в случаите на трансфери между място на стопанска дейност на чуждестранно лице на територията на страната и други части на същото предприятие в чужбина, смята се, че ревизирият субект е имал тази възможност.

(2) Когато ревизирият субект извършва сделки със свързани лица, той е длъжен да докаже начина на образуване на цената по тези сделки, както и съответствието ѝ с пазарната цена, включително чрез представяне на всички относими доказателства от чужбина.

(3) Когато сделките са осъществени с чуждестранно лице, смята се, че ревизирият субект е имал възможност да осигури доказателствата по ал. 1 и 2 и че отношенията са между свързани лица, включително като подизпълнител, ако:

1. лицето е регистрирано в държава, в която дължимият подоходен или корпоративен данък върху доходите, които чуждестранното лице е реализирало или ще реализира в резултат на сделките, е с повече от 60 на сто по-нисък от подоходния или корпоративния данък в страната, освен ако ревизирият субект не представи доказателства, че чуждестранното лице дължи данък, който не е обект на преференциален режим или че чуждестранното лице е реализирало стоките или извършило услугите на местния пазар;

2. държавата, в която е регистрирано чуждестранното лице, отказва или не е в състояние да обмени информация относно осъществените сделки или отношения, когато е налице сключена и влязла в сила международна данъчна спогодба.

(4) Когато ревизирият субект не изпълни задълженията си по ал. 1, 2 и 3, органът по приходите има право да тълкува срещу ревизирия субект всяко съмнение, възникнало от липсата на доказателствата, или да установи пазарните цени въз основа на достъпна информация или доказателства.

Ревизионен доклад

Чл. 117. (1) Ревизионният доклад се съставя от ревизиращия орган по приходите не по-късно от 14 дни след изтичането на срока за извършване на ревизията.

(2) Ревизионният доклад трябва да съдържа:

1. имената и длъжността на органите, които го съставят;
2. номера и датата на доклада;
3. данни за ревизирувания субект;
4. обхвата на ревизията и другите обстоятелства от значение за извършването ѝ;
5. извършените действия и установените факти и обстоятелства;
6. направените изводи и основанията за тях;
7. предприетите действия за обезпечаване на публичните вземания;
8. предложение за установяване на задълженията и/или отговорността;
9. опис на приложените доказателства;
10. подписи на органите по приходите, съставили доклада.

(3) Приложенията към ревизионния доклад доказателства са неразделна част от него.

(4) Ревизионният доклад заедно с приложенията се връчва на ревизирувания субект в 7-дневен срок от съставянето му.

(5) Ревизируваният субект може да направи писмено възражение и да представи доказателства в 14-дневен срок от връчването на ревизионния доклад пред органите, извършили ревизията.

Ревизионен акт

Чл. 118. (1) С ревизионния акт се:

1. установяват, изменят и/или прихващат задължения за данъци и за задължителни осигурителни вноски;
2. възстановяват резултати за данъчен период, подлежащи на възстановяване, когато това е предвидено в закон;
3. възстановяват недължимо платени или събрани суми, посочени в чл. 128, ал. 1.

(2) Ревизионният акт се издава от органите по приходите, посочени в чл. 7, ал. 1, т. 4 от Закона за Националната агенция за приходите.

Издаване на ревизионен акт

Чл. 119. (1) В 3-дневен срок от изтичането на срока за подаване на възражение и представяне на доказателства, органите, извършили ревизията, уведомяват писмено органа, който я е възложил, за съставянето и връчването на ревизионния доклад.

(2) След получаване на уведомлението органът, възложил ревизията, определя със заповед компетентния да издаде ревизионния акт орган по приходите. Определеният със заповедта орган изисква преписката от органите, извършили ревизията, и в 7-дневен срок, а в случаите, когато по ревизионния доклад са направени възражения или са представени доказателства, в 14-дневен срок:

1. издава ревизионен акт, или
2. издава мотивирано искане за възобновяване на ревизията, когато установи, че ревизионния доклад е съставен при непълнота на доказателствата или при извършване на ревизията са допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, които могат да бъдат отстранени чрез възобновяване на ревизията, или
3. прекратява производството изцяло или в отделни негови части, когато издаването на ревизионния акт е недопустимо.

(3) Ревизионният акт заедно със заповедта по ал. 2 се връчват на ревизирувания субект в 7-дневен срок от издаването му.

(4) В случаите по ал. 2, т. 2 ревизията се възобновява със заповед на органа, който я е възложил, ако срокът за извършването ѝ е изтекъл. Със заповедта се определя срок за извършването ѝ, който не може да бъде по-дълъг от 3 месеца, а когато са изтекли сроковете по чл. 114, ал. 2 и 3 – от два месеца.

(5) Не се допуска повторно възобновяване на ревизията при непълнота на доказателствата, ако срокът за извършването ѝ е изтекъл.

Съдържание на ревизионния акт

Чл. 120. (1) Ревизионният акт се издава в писмена форма и съдържа:

1. името и длъжността на органа, който го издава;
2. номера и датата на акта;
3. данни за ревизирувания субект;
4. обхвата на ревизията и другите обстоятелства от значение за извършването ѝ;
5. мотиви за издаване на акта;
6. разпоредителна част, с която се определят правата, задълженията или отговорностите и начинът и срокът за изпълнението им;
7. пред кой орган и в какъв срок може да се обжалва актът.

(2) Ревизионният доклад се прилага към ревизионния акт и е неразделна част от него. Той може да изпълнява функцията на мотиви по ал. 1, т. 5. Органът по приходите може да посочи други или допълнителни мотиви въз основа на извършената преценка на доказателствата и е длъжен да обсъди направените срещу ревизионния доклад възражения и представените доказателства.

(3) Установените с ревизионния акт факти и обстоятелства, които са подкрепени със събраните доказателства, в производството по обжалването му се считат за верни до доказване на противното.

(4) Ревизионният акт се издава по образец, утвърден от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите.

Предварително обезпечаване на вземанията

Чл. 121. (1) В хода на ревизията или при издаване на ревизионния акт органът по приходите може да поиска от публичния изпълнител налагането на предварителни обезпечителни мерки с цел предотвратяване извършването на сделки и действия с имуществото на субекта, вследствие на които събирането на задълженията за данъци и задължителни осигурителни вноски ще бъде невъзможно или значително ще се затрудни.

(2) Предварителните обезпечителни мерки се налагат по реда на чл. 195 с постановление на публичния изпълнител и се обжалват по реда на чл. 197.

(3) Предварителните обезпечителни мерки се налагат върху активи, обезпечаването върху които не води до сериозно възпрепятстване на дейността на субекта. Ако това не е възможно, наложените обезпечителни мерки следва да не спират извършването от ревизирувания субект дейност.

(4) Когато в срок до 6 месеца от налагането на първата предварителна обезпечителна мярка не е издаден ревизионен акт, наложените обезпечителни мерки се прекратяват служебно или по искане на ревизирувания субект, освен ако е направено искане за продължаването им пред окръжния съд, компетентен да разгледа жалбата срещу ревизионния акт. Съдът проверява наличието на условията по ал. 1 за налагане на предварителни обезпечителни мерки и изпълнението на изискванията по ал. 3 и се произнася с определение в 14-дневен срок от постъпването на искането. Определението не подлежи на обжалване.

(5) В случаите, когато не е направено искане по ал. 4 за удължаване на срока до окръжния съд, отказът за вдигане на обезпечителните мерки може да се обжалва по реда на чл. 208.

Ревизия при особени случаи

Чл. 122. (1) Органът по приходите прилага установения от съответния закон размер на данъка или задължителна осигурителна вноска към определена от него по реда на ал. 2 основа, когато е налице едно от следните обстоятелства:

1. до започването на ревизията не е подадена декларация, когато задължението се определя по декларация;

2. са налице обстоятелства за укрити приходи или доходи;

3. липсва или не е представена счетоводна отчетност съгласно Закона за счетоводството или воденото счетоводство не дава възможност за установяване на основата за данъчно облагане или задължителни осигурителни вноски, както и когато документите, необходими за установяване на основата за облагане с данъци или за определяне на задължителните осигурителни вноски, са унищожени не по установения ред;

4. документите, необходими за установяване на основата за облагане с данъци или за определяне на задължителните осигурителни вноски, липсват или са повредени до степен негодни за ползване;

5. данните и сведенията, необходими за установяване на основата за облагане с данъци или за определяне на задължителните осигурителни вноски, не могат да бъдат получени, поради това че ревизируваният субект не е намерен на адреса за кореспонденция по чл. 28;

6. декларираните и/или получените приходи, доходи, източници на формиране на собствения капитал или на безвъзмездно финансиране на стопанската дейност на ревизирувания субект не съответстват на имущественото и финансовото му състояние за ревизирувания период.

(2) За определянето на основата за облагане с данъци и начисляването на задължителни осигурителни вноски органът по приходите взема предвид всяко от следните относими към съответния субект обстоятелства:

1. вида и характера на фактически осъществяваната дейност;

2. платените данъци, мита, такси, вноски и други публични вземания;

3. движението и остатъците по банковите сметки;

4. официалните документи и документите с достоверни данни;

5. наемната цена за недвижимите имоти, в които се упражнява цялостно или частично дейността;

6. търговското значение на мястото, където се извършва дейността;

7. капитала и пазарната цена на придобитите имуществва към момента на придобиването;

8. брутните приходи/доходи (оборотта);

9. броя на заетите за осъществяване на дейността лица;

10. сключените договори от субекта във връзка с осъществяване на дейността му;

11. разликата между доставените и вложените в производството суровини и материали;

12. обобщените данни за реализираната печалба, съответно приходите или доходите от други лица, упражняващи същата или подобна дейност при същите или подобни условия;

13. ценовите и другите условия на сделките, сключени и с цел отклонение от данъчно облагане, включително данните за такива сделки между свързани с ревизирувания субект лица;

14. обичайния размер на разходите за живот, издръжка, обучение и лечение, както и на транспортните, дневните и квартирните разходи при пътувания в страната и в чужбина;

15. получените и извършените доставки и упражненото право на данъчен кредит;

16. други доказателства, които могат да послужат за определяне на основата.

(3) Ревизионният доклад се обосновава с обстоятелствата по ал. 1 и 2.

(4) В случаите по ал. 1 органът по приходите определя основата за облагане с данъци или начисляване на задължителни осигурителни вноски за съответния период, за който са установени обстоятелствата.

(5) За целите на прилагането на този член и в случай че ревизирият субект не посочи точния размер на изплатените възнаграждения на наетите работници и служители, за целите на данъчното им облагане се приема, че всички работници и служители са получили еднакво по размер, но не по-малко от декларираното възнаграждение.

Установяване на недекларирани печалби или доходи

Чл. 123. (1) При определяне на основата по реда на чл. 122, ал. 2 се счита до доказване на противното, че е налице подлежаща на облагане печалба или доход, когато:

1. стойността на имуществото на субекта явно и съществено превишава размера на декларираните приходи, доходи, източници на формиране на собствения капитал или на безвъзмездно финансиране на стопанската дейност, получени от него;

2. направените разходи от субекта и от свързаните с него лица по § 1, т. 3, буква "а" от Допълнителната разпоредба явно и съществено превишават размера на декларираните получени средства.

(2) Стойността на имуществото по ал. 1 се определя по пазарни цени към датата на придобиването му.

(3) Смятат се за част от имуществото по ал. 1 и:

1. имуществата, придобити от свързаните със субекта лица по § 1, т. 3, буква "а" от Допълнителната разпоредба, освен ако те докажат, че придобиването е станало възмездно, на пазарна цена и със собствени средства;

2. имуществата на други лица, ако с влязъл в сила съдебен акт бъде установено, че са придобити с приходи или доходи на субекта, по отношение на когото са установени обстоятелствата.

Особени правила за ревизии

Чл. 124. (1) Когато органът по приходите установи наличие на обстоятелства по чл. 122, ал. 1, той уведомява ревизирият субект, че основата за облагане с данъци или за начисляване на задължителни осигурителни вноски ще бъде определена по предвидения в чл. 122 ред, и му определя срок за представяне на доказателства и за вземане на становище, който не може да бъде по-кратък от 14 дни.

(2) В производството по обжалването на ревизионния акт при извършена ревизия по реда на чл. 122 фактическите констатации в него се считат за верни до доказване на противното, когато наличието на основанията по чл. 122, ал. 1 е подкрепено със събраните доказателства.

(3) При установяване на обстоятелство по чл. 122, ал. 1 ревизирият субект и свързаните с него лица по § 1, т. 3, буква "а" от Допълнителната разпоредба са длъжни да декларират имуществото си, вида и размера на направените разходи, както и всички източници на доходи, приходи, източници на формиране на собствения капитал или на безвъзмездно финансиране на стопанската дейност и техния размер с декларация по образец, утвърден от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите.

(4) При установяване на обстоятелство по чл. 122, ал. 1 органът по приходите може да предприеме мерки за предварително обезпечаване на вземанията по реда на чл. 121, ал. 1 и 2, за които не се прилага чл. 121, ал. 3, 4 и 5.

Ревизия при несъстоятелност

Чл. 125. Когато ревизионният акт е връчен на длъжника, съответно на синдика, от органа по приходите в срока по чл. 685 или чл. 688 от Търговския закон, вземанията за данъци и задължителни осигурителни вноски се смятат за предявени в срок, независимо дали актът е обжалван.

Ревизия при правоприемство

Чл. 126. (1) В случай на смърт на физическо лице или преобразуване на юридическо лице, при което юридическото лице престава да съществува, ако има повече от един правоприменик или отговарящо за задълженията лице и техните задължения или отговорност се установяват в общо производство за всички или за някои от тях, преди да предприеме съответните процесуални действия органът по приходите уведомява писмено за това лицата, като ги поканва в определен от него срок, но не по-малко от 14 дни, да посочат писмено един от тях за представител в производството до приключването му с влязъл в сила акт.

(2) В случай че не е посочен представител или е посочен повече от един представител до изтичане на срока от последното уведомяване, органът по приходите има право да избере по своя преценка едно от лицата за представител. Извършените по отношение на него процесуални действия се смятат за извършени спрямо всички.

(3) Посоченият, съответно избраният от органа по приходите, представител предявява всички общи възражения на правопримениците или отговарящите лица, срещу които се води производството.

Изпълнение на ревизионния акт

Чл. 127. (1) Установеното с ревизионния акт задължение подлежи на доброволно плащане в 14-дневен срок от връчването на акта.

(2) След изтичането на срока по ал. 1 ревизионния акт подлежи на принудително изпълнение, освен ако изпълнението е спряно по реда на този кодекс.

(3) Платените и събраните суми за задължителното социално и здравно осигуряване се превеждат по съответните сметки на Националния осигурителен институт, Националната здравноосигурителна каса и пенсионноосигурителните дружества.

(4) Платените и събраните суми за задължения по Закона за местните данъци и такси се превеждат по сметка на съответната община.

Глава шестнадесета

ОСОБЕНИ ПРОИЗВОДСТВА

Раздел първи

Прихващане и възстановяване

Подлежащи на прихващане суми

Чл. 128. (1) Недължимо платени или събрани суми за данъци, задължителни осигурителни вноски, такси, глоби, имуществени санкции, установени, събрани или наложени от органите по приходите, както и сумите, подлежащи на възстановяване съгласно данъчното или осигурителното законодателство от Националната агенция за приходите, се прихващат от органите по приходите за погасяване на изискуеми публични вземания, събрани от Националната агенция за приходите.

(2) Всяко лице, което получи незаконосъобразно възстановяване на данъци или задължителни осигурителни вноски, е длъжно да възстанови сумите на бюджета. Това задължение се

приравнява на задължение за данък или задължителна осигурителна вноска и става изискуемо в деня, следващ деня на получаване на незаконосъобразното плащане.

(3) Искания за недължимо платени или събрани суми за допълнително задължително пенсионно осигуряване се разглеждат само до размера на наличните средства в индивидуалната партида на лицето в пенсионноосигурителното дружество. В останалите случаи отношенията се уреждат между пенсионноосигурителното дружество, осигурителя и осигуреното лице.

Процедура

Чл. 129. (1) Прихващането или възстановяването може да се извършва по инициатива на органа по приходите или по писмено искане от субекта. Искането за прихващане или възстановяване се разглежда, ако е подадено до изтичането на 5 години, считано от 1 януари на годината, следваща годината на възникване на основанието за възстановяване, освен ако в закон е предвидено друго.

(2) След постъпване на искането по ал. 1 може да се възложи:

1. извършването на ревизия;
2. извършването на проверка.

(3) В случаите, когато е възложена проверка, актът за прихващане или възстановяване се мотивира и се издава в 30-дневен срок от постъпване на искането, освен ако в закон е предвидено друго.

(4) Остатъкът след извършване на прихващането се връща на субекта по посочена от него банкова сметка. Възстановяването на суми, свързани с прилагането на Закона за местните данъци и такси, на физически лица, които не са търговци, може да се извършва и в брой при условия и по ред, определени от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите.

(5) Недължимо внесени или събрани суми се връщат със законната лихва за изтеклия период, когато са внесени или събрани въз основа на акт на орган по приходите, а в останалите случаи - със законната лихва от деня, в който е следвало да бъдат възстановени по реда на ал. 1-4.

(6) Актовете за прихващане или възстановяване могат да се обжалват по реда за обжалване на ревизионните актове.

Опростена процедура

Чл. 130. (1) В случаите, когато е подадена декларация, свързана с данъчно облагане или задължителни осигурителни вноски, с посочена в нея сума за възстановяване, както и когато е подадено искане за възстановяване въз основа на такава декларация или искане за възстановяване на надвнесени местни данъци, органът по приходите може да възстанови цялата претендирана сума на надвнесения данък по посочената от субекта банкова сметка или чрез пощенски запис в случаите на възстановяване на местни данъци на посочения от субекта адрес, като в платежното нареждане или пощенския запис задължително се отбелязват номерът и датата на декларацията, съответно искането за възстановяване.

(2) Със заверяването на посочената от субекта банкова сметка с цялата претендирана сума, съответно с получаването на съобщението за пощенския запис, се смята, че искането на субекта за възстановяване на надвнесената сума е изцяло удовлетворено и е издаден акт за възстановяване.

Мълчалив отказ

Чл. 131. (1) Непроизнасянето в срок по искане за издаване на акт за прихващане и възстановяване се счита за мълчалив отказ.

(2) Жалба против мълчаливия отказ може да се подаде в 6-месечен срок от изтичането на срока за произнасяне. Обжалването се извършва по реда за обжалване на ревизионен акт.

(3) Когато субектът не е обжалвал мълчаливия отказ в срока по ал. 2, той може да подаде ново искане за прихващане или възстановяване.

(4) Когато по административен или съдебен ред бъде отменен мълчалив отказ, смята се за отменен и изричният отказ, който е последвал преди решението за отменяне.

Жалби за бавност

Чл. 132. (1) Субектът има право да подаде жалба, когато процедурата за прихващане и възстановяване се забави неоснователно и извън законоустановените срокове.

(2) Жалбата се подава до териториалния директор, който проверява обстоятелствата по нея и се произнася писмено в 3-дневен срок. В случай че жалбата е основателна, определя срок за издаване на акта.

(3) Препис от решението се изпраща на жалбоподателя.

Раздел втори

Изменение на задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски

Инициатива и основания

Чл. 133. (1) Задължение за данъци или задължителни осигурителни вноски, определено с влязъл в сила ревизионен акт или решение по чл. 109, ал. 3, може да бъде изменено по инициатива на органа по приходите или по молба на ревизирувания субект, съответно на подателя на възражението по чл. 109, ал. 1.

(2) Задължението се изменя на следните основания:

1. когато се открият нови обстоятелства или нови писмени доказателства от съществено значение за установяване на задълженията за данъци или задължителни осигурителни вноски, които не са могли да бъдат известни на:

а) ревизирувания субект, съответно на подателя на възражението по чл. 109, ал. 1, до издаване на ревизионния акт, съответно на решението по чл. 109, ал. 3, когато актът не е бил обжалван и искането за изменение е по негова инициатива;

б) ревизирувания субект, съответно на подателя на възражението по чл. 109, ал. 1 до влизането в сила на ревизионния акт, съответно на решението по чл. 109, ал. 3, когато актът е бил обжалван и искането за изменение е по негова инициатива;

в) органа, издал ревизионния акт, съответно решението по чл. 109, ал. 3, до издаването на ревизионния акт, съответно на решението по чл. 109, ал. 3, когато актът не е бил обжалван и искането за изменение е по инициатива на органа по приходите;

г) органа, издал ревизионния акт, съответно решението по чл. 109, ал. 3, до влизането в сила на ревизионния акт, съответно на решението по чл. 109, ал. 3, когато актът е бил обжалван и искането за изменение е по инициатива на органа по приходите;

2. когато по надлежния съдебен ред се установи неистинност на писмените обяснения на трети лица, на заключението на експерти, на писмените декларации, въз основа на които е установявано задължението за данъци или задължителни осигурителни вноски, или се установи престъпно действие на ревизирувания субект, съответно на подателя на възражението по чл. 109, ал. 1, на негов представител, на органа по приходите, участвал в установяването на данъците или задължителните осигурителни вноски или разглеждал жалбата срещу ревизионния акт;

3. когато установяването на задължението е основано на документ, който е признат за подправен по надлежния съдебен ред;

4. когато установяването на задължението е основано на акт на съд или на друго държавно учреждение, който впоследствие е бил отменен;

5. когато задълженията за данъци или задължителни осигурителни вноски или за възстановени суми са установени в нарушение на материалния закон.

(3) Органът по приходите може по своя инициатива или по молба на заинтересувания субект да поправи очевидна фактическа грешка в ревизионния акт. В този случай се издава ревизионен акт, без да са необходими заповед за възлагане на ревизия и ревизионен доклад. Ревизионният акт за поправката се обжалва едновременно с поправения ревизионен акт или самостоятелно.

(4) Алинея 2, т. 1 не се прилага относно факти и обстоятелства, за които е налице споразумение по чл. 154.

Правомощия във връзка с изменението

Чл. 134. (1) Орган по приходите, който установи основание за изменение по чл. 133, ал. 2, е длъжен да уведоми териториалния директор, като обоснове наличието на съответното основание. След преценка на твърдяното наличие на основание за изменение териториалният директор може да възложи ревизия, след извършването на която могат да бъдат изменени вече определени задължения за данъци или задължителни осигурителни вноски.

(2) Заинтересуваното лице може да подаде писмено искане до териториалния директор, към което се прилагат доказателствата, на които подателят се позовава.

(3) Изменението е допустимо, ако заповедта за възлагане на ревизията е издадена или искането за изменение е подадено до изтичането на срока по чл. 110.

(4) В 30-дневен срок от постъпване на искането по ал. 2 териториалният директор разпорежда или отказва мотивирано възлагането на ревизия. Препис от отказа се изпраща на лицето, подало искането, в 7-дневен срок от постановяването му, но не по-късно от 14 дни след изтичането на срока по изречение първо.

(5) Заинтересуваният субект може да обжалва отказа в 14-дневен срок от получаването на решението, а мълчаливия отказ - в 14-дневен срок от изтичането на срока за произнасяне, пред окръжния съд, компетентен да разгледа жалбата срещу ревизионния акт. Жалбата се подава чрез териториалния директор. Съдът се произнася по жалбата с определение, което не подлежи на обжалване.

(6) Когато се установи, че задължението за данъци или задължителни осигурителни вноски е било установено в по-висок или по-нисък размер от дължимото, за разликата се издава ревизионен акт. Ако е налице надвнесена сума, тя се прихваща или възстановява с ревизионния акт.

Раздел трети

Процедура за прилагане на спогодбите за избягване на международното двойно данъчно облагане на доходите и имуществото по отношение на чуждестранни лица

Общи принципи

Чл. 135. (1) Този раздел урежда процедурата по прилагане на данъчните облекчения за чуждестранни лица, предвидени във влезлите в сила спогодби за избягване на двойното данъчно облагане (СИДДО).

(2) Спогодбите за избягване на двойното данъчно облагане се прилагат след удостоверяване на основанията за това.

Основания за прилагане на СИДДО

Чл. 136. За целите на чл. 135, ал. 2 след възникване на данъчно задължение за доход от източник в страната чуждестранното лице удостоверява пред органа по приходите, че:

1. е местно лице на другата държава по смисъла на съответната СИДДО;
2. е притежател на дохода от източник в Република България;

3. не притежава място на стопанска дейност или определена база на територията на Република България, с които съответният доход е действително свързан;

4. са изпълнени особените изисквания за прилагане на СИДДО или отделни нейни разпоредби по отношение на определени в самата СИДДО лица, когато такива особени изисквания се съдържат в съответната СИДДО.

Удостоверяване на основанията

Чл. 137. (1) Обстоятелствата по чл. 136 се посочват в искане по образец, утвърден от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите.

(2) Обстоятелствата по чл. 136, т. 1 се удостоверяват от чуждестранната данъчна администрация в искането по ал. 1 или съобразно обичайната ѝ практика.

(3) Обстоятелствата по чл. 136, т. 2 и 3 се декларират от чуждестранното лице.

(4) Обстоятелствата по чл. 136, т. 4 се удостоверяват с официални документи, включително извлечения от публични регистри. Когато такива документи не се издават, допустими са и други писмени доказателства. Тези обстоятелства не могат да се удостоверяват с декларации.

Доказателства

Чл. 138. (1) Към искането по чл. 137, ал. 1 се прилагат и документи, доказващи вида, основанийето за реализиране и размера на съответния доход.

(2) Документите по ал. 1 могат да бъдат:

1. когато правото за получаване на конкретния доход произтича от договорно правоотношение - писмен договор, а ако няма такъв - доказателства за наличието на договорно правоотношение между платеща на дохода и чуждестранното лице;

2. в случаите на доходи от дивиденди - решение на общото събрание на дружеството; купон за изплатен дивидент; извлечение от книга на акционерите, заверено от дружеството; копие от купюр или временно удостоверение; поименно удостоверение за безналични акции; извлечение от книгата за безналични акции или друг документ, удостоверяващ вида и размера на дохода, както и размера на участието на чуждестранното лице;

3. при доходи от ликвидационен дял - документ, доказващ размера на направената инвестиция, краен ликвидационен баланс след удовлетворяване на кредиторите и документ, определящ разпределението на ликвидационния дял, а при разпределяне на ликвидационния дял в натура - решение на съдружниците или акционерите и документи, въз основа на които е определена пазарната цена на ликвидационния дял;

4. при доходи от лихви върху вноски по чл. 134 и 190 от Търговския закон - решение на общото събрание, в което е посочен размерът или начинът на определяне на лихвата по тези вноски;

5. при доходи от държавни, общински и други дългови ценни книжа, когато не са освободени от данъчно облагане - поименен сертификат за собственост с отразени в него лихви и/или отстъпки; купони за лихви по облигации или друг документ, удостоверяващ собствеността и размера или начина на определяне на лихвите;

6. при лихви върху отпуснат заем - договор и доказателства за начислените лихви и документ, удостоверяващ, че са изпълнени изискванията на валутното законодателство;

7. при доходи от прехвърляне на:

а) акции, облигации, търгуеми права на акции и други корпоративни права и ценни книжа, когато не са освободени от данъчно облагане по силата на закона - документ за прехвърляне на правата и документ, доказващ продажната цена и цената на придобиване;

б) дялови участия - нотариално заверен договор за продажба на дружествен дял, както и документи, доказващи цената на придобиване на този дял;

в) друго движимо и недвижимо имущество, когато доходът от това имущество не е освободен от данъчно облагане - документи, доказващи цената на придобиване на това имущество и продажната цена.

(3) Към искането по чл. 137, ал. 1 могат да се представят освен посочените в ал. 2 и всякакви други писмени доказателства, които биха послужили за изясняване и установяване на основанията за прилагане на съответната СИДДО и на вида, размера и основанията за реализиране на съответния доход.

Подаване на искането

Чл. 139. (1) Искането по чл. 137, ал. 1 и приложените към него документи се подават в териториалната дирекция по регистрацията на платеца на дохода или в дирекцията, където подлежи на регистрацията.

(2) Когато платецът не подлежи на регистрацията, искането по чл. 137, ал. 1 и приложените към него документи се подават в Териториалната дирекция - София.

Договори с продължително действие

Чл. 140. (1) Когато доходът се реализира въз основа на договори с продължително действие или се реализира от едно и също лице на еднакво основание, искане по чл. 137, ал. 1 се подава еднократно за всяка данъчна година.

(2) Доходите от дивиденди не се считат за доходи по ал. 1.

(3) Чуждестранното лице уведомява териториалната дирекция за всяка промяна на обстоятелствата по чл. 136 и 139 в 30-дневен срок от настъпването им.

Действия на органите по приходите

Чл. 141. (1) Органите по приходите осъществяват контрол по прилагането на СИДДО, като извършват проверка или ревизия. Когато се извършва проверка, становище за наличие или липса на основания за прилагане на СИДДО се издава и изпраща на лицето в 30-дневен срок от подаване на искането по чл. 138, ал. 1.

(2) Органите по приходите издават становище за липса на основания за прилагане на СИДДО, когато чуждестранното лице не е изпълнило изискванията на чл. 136-138.

(3) От момента на издаване на становището за наличие на основание за прилагане на СИДДО се смятат за изпълнени изискванията на чл. 135, ал. 2.

(4) Становището за липса на основания за прилагане на СИДДО подлежи на обжалване само заедно с ревизионния акт или с акта за прихващане или връщане по чл. 129, ал. 2, с който е отказано прилагането на СИДДО.

(5) Независимо от становището по ал. 1 и в случаите по чл. 142 законосъобразното прилагане на СИДДО подлежи на последващ контрол при извършване на ревизия.

Особени случаи

Чл. 142. (1) Когато платец начислява на чуждестранно лице доходи от източници в страната с общ размер до 5000 лв. годишно, обстоятелствата по чл. 136 се удостоверяват пред платеца на дохода. В този случай искане по чл. 137, ал. 1 не се подава.

(2) В случаите по ал. 1, когато общият размер на реализираните доходи надвиши 5000 лв. в рамките на данъчната година, основанията за прилагане на СИДДО по отношение на общия размер на доходите се удостоверяват по реда на чл. 137-139.

(3) След внасяне на данък основанията за прилагане на СИДДО се доказват по реда на чл. 129.

(4) При извършване на проверка по реда на чл. 129 или на ревизия обстоятелствата по чл. 136 се удостоверяват пред органа по приходите, без да се подава искане по образец, а ако такова е подадено, становище не се издава.

Раздел четвърти

Процедура за обмен на информация с други държави

Компетентен орган и условия за обмена на информация

Чл. 143. (1) Министърът на финансите или упълномощено от него лице може да обменя информация с други държави, необходима за прилагане на законодателството във връзка с данъчното облагане, съгласно сключените международни договори, по които Република България е страна.

(2) Извън случаите по ал. 1 министърът на финансите или упълномощено от него лице може да обменя информация, необходима за прилагане на законодателството във връзка с данъчното облагане, и когато са изпълнени следните условия:

1. при условията на взаимност;
2. държавата, която иска информация, гарантира, че получената информация ще се счита за поверителна по същия начин, по който и информацията, получена съобразно вътрешното законодателство на тази държава, и че предоставените сведения и документи ще се използват единствено за целите на данъчното облагане или в наказателно производство за данъчни престъпления (включително административни и съдебни производства), както и че сведенията и документите ще бъдат предоставени само на лица, органи и съдилища, които са компетентни да разглеждат въпроси, свързани с данъчното облагане или преследването на данъчни престъпления;
3. държавата, която иска информация, гарантира готовност да отстрани всяко възможно двойно данъчно облагане при данъците върху доходите, печалбите и имуществата, като в случай на необходимост това може да стане по взаимно споразумение.

(3) Разпоредбите на ал. 2 няма да се считат като налагащи задължение:

1. да се предприемат административни мерки, отклоняващи се от законодателството или административната практика;
2. да се предоставя информация, която не може да бъде получена съобразно законодателството и по обичайния административен ред;
3. да се предоставя информация, която би разкрила търговска, стопанска, промишлена, професионална тайна или търговски процес, или информация, разкриването на която би противоречало на публичния ред.

Дял трети

ОБЖАЛВАНЕ

Глава седемнадесета

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Приложимост

Чл. 144. (1) По реда за обжалване на ревизионен акт се обжалват и другите актове, издавани от органите по приходите, доколкото в този кодекс не е предвидено друго.

(2) Разпоредбите на тази глава се прилагат в производствата по обжалване, уредени и в другите дялове на този кодекс, ако не е предвидено друго.

Съдържание и приложения на жалбата при административно обжалване

Чл. 145. (1) Жалбата трябва да съдържа:

1. наименованието (фирмата или името) на жалбоподателя, съответно и на пълномощника, ако се подава от пълномощник, и адреса за кореспонденция;

2. посочване на акта или действието, против които се подава;

3. основанията за отмяна и всички доказателства, които жалбоподателят иска да бъдат събрани;

4. в какво се състои искането;

5. подпис на подателя.

(2) Към жалбата се прилагат:

1. пълномощно, когато се подава от пълномощник;

2. писмените доказателства.

Изпращане на преписката при административно обжалване

Чл. 146. В 7-дневен срок от получаването на жалбата органът, чрез когото е подадена, е длъжен да комплектува преписката и да я изпрати на компетентния за решаването ѝ орган.

Действия при просрочена или нередовна жалба

Чл. 147. (1) Когато жалбата е просрочена, тя се оставя без разглеждане от компетентния да я разгледа орган с решение.

(2) Ако подадената жалба не е подписана, не е посочен актът или действието, против които се подава, или не е приложено пълномощно, когато жалбата се подава от пълномощник, решаващият орган уведомява жалбоподателя за отстраняване на нередовностите в 7-дневен срок от получаване на съобщението. Когато недостатъците на жалбата не са отстранени в срок, производството се прекратява с решение на компетентния да я разгледа орган.

(3) Решението по ал. 1 и 2 може да се обжалва в 7-дневен срок от връчването му пред окръжния съд по местонахождението на решаващия орган. Съдът се произнася с определение в 30-дневен срок от постъпването на жалбата, което не подлежи на обжалване.

Съобщаване на решението

Чл. 148. Екземпляр от решението на административния орган при обжалване по административен ред се връчва на жалбоподателя в 7-дневен срок от издаването му.

Съдържание и приложения на жалбата до съда

Чл. 149. (1) Жалбата до съда трябва да отговоря на изискванията по чл. 145, ал. 1. В случаите, когато жалбоподателят иска назначаване на експертиза, задачата трябва да се посочи в жалбата.

(2) Към жалбата се прилагат:

1. пълномощно, когато се подава от пълномощник;

2. препис от жалбата за органа по приходите;
3. писмените доказателства;
4. документи за платени държавни такси, когато се дължат такива.

Изпращане на жалбата при съдебно обжалване

Чл. 150. (1) В 7-дневен срок от получаването на жалбата органът, чрез когото е подадена, е длъжен да комплектува преписката и да я изпрати на компетентния за разглеждането ѝ съд.

(2) Ако в срока по ал. 1 преписката не бъде изпратена на съда, жалбоподателят може да изпрати препис от жалбата направо до съда. Съдът изисква преписката служебно.

Проверка за допустимост на жалбата

Чл. 151. (1) Когато жалбата е просрочена, съдът я оставя без разглеждане.

(2) Ако не са изпълнени изискванията по чл. 149, ал. 1 и 2, съдът уведомява жалбоподателя за отстраняване на нередовностите в 7-дневен срок от получаване на съобщението. Когато недостатъците по жалбата не са отстранени в срок, производството се прекратява.

(3) Актът на съда по ал. 1 и 2 може да се обжалва с частна жалба пред Върховния административен съд. Съдът се произнася по жалбата с определение, което не подлежи на обжалване.

Глава осемнадесета

АДМИНИСТРАТИВНО ОБЖАЛВАНЕ НА РЕВИЗИОННИЯ АКТ

Обжалване по административен ред

Чл. 152. (1) Ревизионният акт може да се обжалва изцяло или в отделни негови части в 14-дневен срок, а в случаите по чл. 122 - в 30-дневен срок от връчването му, пред горестоящ орган по приходите (решаващ орган), определен от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите със заповед, която се обнародва в "Държавен вестник". В заповедта се посочват местонахождението и териториалната компетентност на решаващия орган.

(2) Жалбата се подава чрез органа, издал ревизионния акт.

(3) В жалбата могат да се посочат изрично фактите и обстоятелствата, за които се предлага постигане на споразумение по реда на тази глава.

(4) В срока по чл. 146 органът по приходите, издал обжалвания акт, може да посочи писмено пред решаващия орган и жалбоподателя фактите и обстоятелствата, за които предлага постигане на споразумение по реда на тази глава, независимо дали с жалбата е направено предложение по ал. 3.

Спиране на изпълнението

Чл. 153. (1) Обжалването на ревизионния акт по административен ред не спира неговото изпълнение.

(2) Изпълнението на ревизионния акт може да се спре по искане на жалбоподателя. Искане за спиране на изпълнението може се прави само за частта на ревизионния акт, която е обжалвана.

(3) Искането се подава до органа, компетентен да разгледа жалбата, като към него се прилагат доказателствата за направеното обезпечение в размер на главницата и лихвите към датата на подаване на искането, а в случаите, когато не е наложено обезпечение, искането трябва да съдържа предложение за обезпечение в същия размер.

(4) Решаващият орган спира изпълнението на ревизионния акт, ако представеното обезпечение е в пари, безусловна и неотменяема банкова гаранция или държавни ценни книжа и е в размера по ал. 3.

(5) В останалите случаи решаващият орган извършва преценка съобразно представеното, съответно предложеното, обезпечение и може да спре изпълнението, като задължи компетентния публичен изпълнител в определен срок да наложи обезпечителни мерки върху предложеното като обезпечение имущество. Спирането на изпълнението има действие от датата на налагане на обезпечителните мерки от публичния изпълнител.

(6) Решаващият орган се произнася по искането за спиране на изпълнението в 14-дневен срок от подаването му.

(7) Отказът да се спре изпълнението може да се обжалва пред окръжния съд, компетентен да разгледа жалбата по същество, в 7-дневен срок от получаването на решението по ал. 6, съответно в 14-дневен срок от изтичането на срока за произнасяне на решаващия орган по искането. Съдът се произнася по жалбата срещу отказа за спиране на изпълнението с определение, което не подлежи на обжалване.

(8) За срока на спирането се дължи законната лихва върху главницата.

Споразумение относно фактите

Чл. 154. (1) В срока за издаване на решение по жалбата срещу ревизионния акт може да се постигне писмено споразумение между органа по приходите, издал обжалвания акт, и ревизионния субект относно фактите и обстоятелствата, които ще се считат за безспорни.

(2) Споразумението по ал. 1 се одобрява писмено от решаващия орган по жалбата. Той не може да се произнесе по нея преди изтичането на 14-дневен срок от началото на срока за произнасяне по жалбата, с която е направено предложението за постигане на споразумение.

(3) За фактите и обстоятелствата, за които е постигнато споразумение, не се допускат нови доказателства за опровергаването или потвърждаването им в производството по административното и съдебното обжалване.

Правомощия на решаващия орган

Чл. 155. (1) Решаващият орган разглежда жалбата по същество и се произнася с мотивирано решение в 45-дневен срок от постъпването на жалбата по чл. 152, ал. 2, съответно от изправянето на нередовностите по чл. 145 или от одобряването на споразумението по чл. 154. Когато жалбата е подадена чрез лицензиран пощенски оператор, по писмено искане на жалбоподателя се издава удостоверение за датата на постъпването й по чл. 152, ал. 2.

(2) Решаващият орган може да потвърди, измени или отмени изцяло или частично ревизионния акт в обжалваната част.

(3) Решаващият орган може да събира нови доказателства. Ако новите доказателства не са представени от жалбоподателя, копия от тях му се връчват заедно с решението.

(4) Ревизионният акт се отменя изцяло или отчасти и преписката се връща на органа, издал заповедта за възлагане на ревизията, със задължителни указания за издаване на нов ревизионен акт в случаите на:

1. непълнота на доказателствата, когато решаващият орган не може да ги събере в хода на производството по обжалването, или
2. допуснати съществени нарушения на процесуалните правила при извършване на ревизията.

(5) В случаите по ал. 4 се прилага чл. 119, ал. 4. При непълнота на доказателствата не се допуска повторно връщане на преписката за възобновяване на производството.

(6) В случаите по ал. 4 производството за издаване на новия акт започва от онова незаконосъобразно действие, което е послужило като основание за отмяна на акта.

(7) Когато до изтичането на срока за произнасяне по жалбата пред същия решаващ орган са подадени жалби и срещу ревизионни актове за отговорността на други лица за задължения, установени с обжалвания ревизионен акт, решаващият орган може да обедини преписките за общо разглеждане и решаване.

(8) С решението ревизионният акт не може да се изменя във вреда на жалбоподателя.

(9) В производството по административното обжалване може да се прилага чл. 133, ал. 3.

Глава деветнадесета

СЪДЕБНО ОБЖАЛВАНЕ НА РЕВИЗИОННИЯ АКТ

Обжалване пред съда

Чл. 156. (1) Ревизионният акт в частта, която не е отменена с решението по чл. 155, може да се обжалва чрез решаващия орган пред окръжния съд по местонахождението му в 14-дневен срок от получаването на решението.

(2) Ревизионният акт не може да се обжалва по съдебен ред в частта, в която не е обжалван по административен ред.

(3) Ревизионният акт не може да се обжалва по съдебен ред в частта, в която жалбата е изцяло уважена с решението.

(4) Непроизнасянето на решаващия орган в срока по чл. 155, ал. 1 се смята за потвърждение на ревизионния акт в обжалваната част.

(5) В случаите по ал. 4 жалбата против ревизионния акт може да се подаде в 30-дневен срок от изтичането на срока за произнасяне чрез решаващия орган пред окръжния съд по местонахождението му.

(6) Решаващият орган не може да постанови решение след изтичането на срока за изпращане на преписката в съда.

(7) Срокът за произнасяне по жалбата може да бъде продължен по взаимно писмено съгласие между жалбоподателя и решаващия орган за срок до 3 месеца, в което се посочва срокът на продължаването. При непроизнасяне в този срок се прилагат разпоредбите на ал. 5 и 6.

Спиране на изпълнението от съда

Чл. 157. (1) Обжалването на ревизионния акт пред съда не спира неговото изпълнение.

(2) Изпълнението може да бъде спряно от окръжния съд по искане на жалбоподателя. Искане за спиране на изпълнението може да се прави само за частта на ревизионния акт, която е обжалвана пред съда.

(3) Искането се подава до съда, компетентен да разгледа жалбата, като към него се прилагат доказателствата за направеното обезпечение в размер на главницата и лихвите, а в случаите, когато не е наложено обезпечение, искането трябва да съдържа предложение за обезпечение в същия размер. В тези случаи се прилагат съответно разпоредбите на чл. 153, ал. 3-5 и ал. 8.

(4) Съдът се произнася в 14-дневен срок от подаването на искането за спиране с определение, което подлежи на обжалване с частна жалба пред Върховния административен съд.

Особени правила за доказателствата в съдебното производство

Чл. 158. (1) Свидетелски показания се допускат само при условията на чл. 57, ал. 2.

(2) Съдът следи служебно за спазването на чл. 154, ал. 3.

Разглеждане на жалбата срещу ревизионния акт

Чл. 159. (1) Съдът разглежда жалбата в съдебно заседание в състав от трима съдии. Участието на прокурор не е задължително. Прокурорът може да встъпи в производството, когато намери за необходимо, в защита на държавен или обществен интерес.

(2) При разглеждането на жалбата се призовават решаващият орган и жалбоподателят.

(3) Когато в същия съд са образувани дела по жалби срещу ревизионни актове за отговорността на други лица за задължения, установени с обжалвания ревизионен акт, съдът може по своя инициатива или по искане на някоя от страните да ги обедини в едно производство за общо разглеждане и решаване.

Решаване на делото

Чл. 160. (1) Съдът решава делото по същество, като може да отмени изцяло или частично ревизионния акт, да го измени в обжалваната част или да отхвърли жалбата.

(2) При допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, които не могат да се отстранят в съдебното производство, съдът отменя изцяло или частично акта. В тези случаи съдът изпраща преписката на съответния орган за решаването на въпроса по същество със задължителни указания по тълкуването и прилагането на закона.

(3) Не се допуска повторно прилагане на ал. 2.

(4) Когато естеството на акта не позволява решаването на делото по същество, съдът го отменя и връща преписката на компетентния орган по приходите със задължителни указания по тълкуването и прилагането на закона.

(5) В съдебното производство се прилага съответно чл. 155, ал. 8.

(6) На всяка от страните се присъждат направените разноски и възнаграждения по делото. На жалбоподателя се присъждат разноските по делото и възнаграждението за един адвокат за всяка инстанция. При прекомерно заплатено от страната възнаграждение за адвокат без оглед на действителната правна и фактическа сложност на делото съдът може да присъди по-нисък размер на разноските в тази им част, но не по-малко от минимално определения размер съобразно чл. 36 от Закона за адвокатурата. Юрисконсултско възнаграждение може да се присъди в размера на адвокатското възнаграждение по делото. В случаите, когато пред съда се представят писмени доказателства, които е могло да бъдат представени в административното производство, представилата ги страна заплаща изцяло разноските по делото независимо от неговия изход.

Касационно обжалване

Чл. 161. Решението на окръжния съд подлежи на касационно обжалване по реда на Закона за Върховния административен съд.

Дял четвърти

СЪБИРАНЕ НА ПУБЛИЧНИТЕ ВЗЕМАНИЯ

Глава двадесета

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Публични и частни вземания

Чл. 162. (1) Държавните и общинските вземания са публични и частни.

(2) Публични са държавните и общинските вземания:

1. за данъци, включително акцизи, както и мита, задължителни осигурителни вноски и други вноски за бюджета;
2. за други вноски, установени по основание и размер със закон;
3. за държавни и общински такси, установени по основание със закон;
4. за незаконосъобразно извършени осигурителни разходи;
5. за паричната равностойност на вещи, отнети на законово основание в полза на държавата, глоби и имуществени санкции, конфискации и отнемане на парични средства в полза на държавата;
6. по влезли в сила присъди, решения и определения на съдилищата за публични вземания в полза на държавата или общините;
7. по влезли в сила наказателни постановления;
8. лихвите за вземанията по т. 1-6.

(3) Публичните вземания се установяват и събират в левове.

(4) Частни са държавните и общинските вземания извън тези по ал. 2.

Ред на събиране

Чл. 163. (1) Публичните вземания се събират по реда на този кодекс, освен ако в закон е предвидено друго.

(2) Частните държавни и общински вземания се събират по общия ред.

(3) Публичните вземания се събират от публичните изпълнители при Агенцията за държавни вземания, освен ако в закон е предвидено друго.

Особени случаи

Чл. 164. (1) Публичните вземания могат да се събират и чрез участие в производство или присъединяване към открито производство по несъстоятелност на длъжника.

(2) Екземпляр от акта за установяване на публичното вземане се предоставя на Агенцията за държавни вземания в 7-дневен срок от връчването му.

(3) Публичните вземания се предявяват от Агенцията за държавни вземания пред съда по несъстоятелността, освен ако в закон е предвидено друго.

(4) В случай че вземането е установено с влязъл в сила акт, синдикът незабавно го включва в списъка на приетите от него вземания така, както е предявено. Това вземане не може да бъде оспорено по реда на част четвърта от Търговския закон или чрез обжалване на определението на съда по несъстоятелността за одобряване на списъка с приетите от синдика вземания.

(5) В случай че вземането е установено, но актът не е влязъл в сила, то се включва под условие в списъка на приетите от синдика вземания и се удовлетворява по реда на чл. 725, ал. 1 от Търговския закон, освен ако в закон е предвидено друго.

Изпълнително основание

Чл. 165. Събирането на държавните и общинските публични вземания се извършва въз основа на влязъл в сила акт за установяване на съответното публично вземане, издаден от компетентен орган, освен ако в закон е установено друго.

Установяване

Чл. 166. (1) Установяването на публичните вземания се извършва по реда и от органа, определен в съответния закон.

(2) Ако в съответния закон не е предвиден ред за установяване на публичното вземане, то се установява по основание и размер с акт за публично вземане, който се издава по реда за издаване на административен акт, предвиден в Закона за административното производство. Ако в съответния закон не е определен органът за издаване на акта, той се определя от кмета на общината, съответно от ръководителя на съответната администрация.

(3) Актът за публично общинско вземане се обжалва по административен ред пред кмета на общината, а за публично държавно вземане - пред ръководителя на съответната администрация по реда на Закона за административното производство. Ръководителят на администрацията може да упълномощи органи, горестоящи на органа, издал акта, които да разглеждат по същество и да се произнасят по жалбите против актовете за публични вземания. Заповедта за упълномощаването се обнародва в "Държавен вестник".

Публичен изпълнител

Чл. 167. (1) Публичният изпълнител е орган на принудителното изпълнение и осъществява действията по обезпечаване и принудително изпълнение на публичните вземания по реда на този кодекс.

(2) Публичните изпълнители са:

1. служители на Агенцията за държавни вземания;
2. органи на Националната агенция за приходите.

Начини на погасяване

Чл. 168. Публичното вземане се погасява:

1. когато е платено;
2. чрез прихващане;
3. по давност;
4. при опрощаване;
5. при смърт на физическото лице - след изчерпване на имуществото му, освен ако наследниците или други лица отговарят за публичното задължение;
6. след разпределение на постъпленията от осребряване на актива на юридическо лице, обявено в несъстоятелност, освен ако други лица отговарят за публичното задължение;
7. при заличаване на юридическото лице след прекратяване с производство по ликвидация, освен ако други лица отговарят за публичното задължение.

Последователност на погасяванията

Чл. 169. (1) Публичните вземания се погасяват в следната последователност: разноски, лихви, главница.

(2) Разсрочените и отсрочените публични вземания се погасяват в последователност: главница, лихви, разноски.

(3) При наличие на няколко публични вземания, които длъжникът не е в състояние да погаси едновременно до започване на принудителното им събиране, той може да заяви кое от тях погасява пред съответния компетентен орган. Ако не е заявил това, те се погасяват съразмерно.

Прихващане до започване на производството за принудително изпълнение и обезпечение

Чл. 170. (1) Извън случаите по чл. 128-130 до образуването на производството за принудително изпълнение на публичното вземане компетентният за установяването на публичните вземания орган извършва прихващане по реда на чл. 166, ал. 2, когато са налице основания за погасяването му с изискуемо вземане на длъжника за надвнесени или подлежащи на възстановяване суми от публични вземания, и по актове, издадени от същия орган, компетентен да ги определя. Длъжникът се уведомява за направеното прихващане.

(2) При условията на ал. 1 прихващане може да поиска и длъжникът. Отказът за прихващане може да бъде обжалван от длъжника по реда на Закона за административното производство. Отказът се обжалва пред органите по чл. 166, ал. 3 в 7-дневен срок от съобщаването му.

(3) Може да се извърши прихващане с погасено по давност публично задължение, когато вземането на длъжника е станало изискуемо преди задължението му да бъде погасено по давност.

Давност

Чл. 171. (1) Публичните вземания се погасяват с изтичането на 5-годишен давностен срок, считано от 1 януари на годината, следваща годината, през която е следвало да се плати публичното задължение, освен ако в закон е предвиден по-кратък срок.

(2) С изтичането на 10-годишен давностен срок, считано от 1 януари на годината, следваща годината, през която е следвало да се плати публичното задължение, се погасяват всички публични вземания независимо от спирането или прекъсването на давността освен в случаите, когато задължението е отсрочено или разсрочено.

Спиране и прекъсване на давността

Чл. 172. (1) Давността спира:

1. когато е започнало производство по установяване на публичното вземане - до издаването на акта, но за не повече от една година;

2. когато изпълнението на акта, с който е установено вземането, бъде спряно - за срока на спирането;

3. когато е дадено разрешение за разсрочване или отсрочване на плащането - за срока на разсрочването или отсрочването;

4. когато актът, с който е определено задължението, се обжалва;

5. с налагането на обезпечителни мерки;

(2) Давността се прекъсва с влизането в сила на акта за установяване на публичното вземане или с предприемането на действия по принудително събиране.

(3) От прекъсването на давността започва да тече нова давност.

Отписване на вземанията

Чл. 173. Вземанията се отписват, когато са погасени по давност, както и в случаите, предвидени със закон.

Доброволно плащане след изтичане на сроковете

Чл. 174. Не подлежат на връщане доброволно платени публични вземания, изпълнени след изтичане на давностния срок, включително отписаните по реда на чл. 173.

Лихви

Чл. 175. (1) За неплатените в законоустановените срокове публични вземания се дължи лихва в размер, определен в съответния закон.

(2) Лихва се дължи и:

1. за неправилно възстановени или прихванати публични вземания, включително всякакви плащания, получени въз основа на искане за възстановяване съгласно данъчното и осигурителното законодателство;

2. върху невнесената в предвидения в закона срок авансова вноска - до 31 декември на съответната година;

3. върху задълженията на чуждестранно лице за данъци, подлежащи на удържане при източника - от датата на изтичането на срока за внасянето им съгласно българското законодателство до деня, когато чуждестранното лице докаже наличието на основание за прилагане на СИДДО, по която Република България е страна, включително в случаите, когато съгласно спогодбата данък не се дължи или се дължи в по-нисък размер.

(3) Лихви върху лихви и лихви върху глоби не се дължат.

Трети задължени лица

Чл. 176. (1) Когато по силата на закон публичното вземане се удържа и внася от трето лице, различно от длъжника, правилата на този кодекс по отношение на длъжника се прилагат и по отношение на третото лице.

(2) Когато третото задължено лице по ал. 1 не е удържало или не е внесло публичното задължение, то отговаря солидарно за него.

Принудително събиране от публични изпълнители на Националната агенция за приходите

Чл. 177. (1) Неплатените в срока за доброволно изпълнение данъчни задължения и задължителни осигурителни вноски, глоби и имуществени санкции, налагани от органите по приходите, и вземанията на местните бюджети за данъци и други общински публични вземания, събирането на които е възложено на Националната агенция за приходите, се събират чрез изпълнение върху паричните средства на длъжника, включително в банките и паричните му вземания от трети лица. Събирането се извършва от публичните изпълнители на Националната агенция за приходите в 6-месечен срок от изтичането на срока за доброволно изпълнение по чл. 182, ал. 1.

(2) При постъпващи плащания от страна на длъжника публичният изпълнител на Националната агенция за приходите може и след изтичането на срока по ал. 1 да продължи действията си до погасяване на задължението при условията и по реда на чл. 229.

(3) Ако вземането не бъде събрано изцяло в срока по ал. 1 и не са налице условията по ал. 2, преписката се изпраща на публичния изпълнител на Агенцията за държавни вземания.

(4) Обезпечението на вземанията по ал. 1 може да се извършва от публичния изпълнител на Националната агенция за приходите до изпращането на преписката на публичния изпълнител на Агенцията за държавни вземания за принудително изпълнение на вземането.

(5) За публичните вземания, установявани от Националната агенция за приходите, публичният изпълнител на Националната агенция за приходите упражнява правата на публичния вискател по този кодекс.

Глава двадесет и първа

ИЗПЪЛНЕНИЕ

Доброволно изпълнение

Чл. 178. (1) Публичните задължения се изпълняват доброволно чрез плащане в брой или безкасово по съответната сметка. Публичните задължения, установявани или събирани от Националната агенция за приходите, с изключение на задълженията по Закона за местните данъци и такси, се плащат безкасово.

(2) Наказателните постановления, санкциите по които следва да постъпят в републиканския бюджет, се изпращат от съответния административнонаказващ орган на публичния изпълнител в 7-дневен срок от изтичането на срока за доброволно плащане, като в тези случаи чл. 182, ал. 1 не се прилага.

(3) Номерата на сметките за плащане по безкасов начин се посочват от органите, установили задълженията, в издаваните от тях актове и съобщения. Сметките се разгласяват и чрез обявяването им по подходящ начин в банките и пощенските клонове.

(4) Безкасовото плащане чрез банка се извършва с платежно нареждане (вносна бележка) за плащане към бюджета по образец, утвърден от министъра на финансите или от упълномощено от него лице, съгласуван с Българската народна банка.

(5) Безкасовото плащане чрез лицензиран пощенски оператор се извършва с пощенски запис за плащане към бюджета по образец, утвърден от министъра на финансите или от упълномощено от него длъжностно лице, съгласувано със съответния лицензиран пощенски оператор.

(6) Плащане в брой може да се извършва и на упълномощени лица. Редът за събирането и отчитането на сумите се определя със заповед на ръководителя на съответната администрация или организация.

(7) Когато в закон или в акт на Министерския съвет не е посочено изрично по кой бюджет се внасят приходите от глоби, имуществени санкции и такси или когато е посочено, че те се внасят в приход на републиканския или на държания бюджет, тези приходи постъпват в бюджета на съответния държавен орган или бюджетна организация.

Правила за внасяне и разпределение на осигурителни вноски

Чл. 179. (1) Внесените в Националната агенция за приходите суми от осигурителни вноски се прехвърлят в съответните сметки на държавното обществено осигуряване в Националния осигурителен институт и в набирателната сметка на Националната здравноосигурителна каса до края на всеки работен ден.

(2) Националната агенция за приходите превежда вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване в срок до 30 дни от постъпването им от специализираната сметка по сметка на съответния пенсионен фонд, посочена от пенсионноосигурителното дружество, което го управлява.

(3) Редът за внасяне и разпределяне на задължителните осигурителни вноски се урежда с наредба, приета от Министерския съвет.

Безкасово плащане

Чл. 180. (1) Безкасовото плащане на задълженията по Закона за местните данъци и такси, установявани или събирани от Националната агенция за приходите, с изключение на наложените глоби и санкции, е безплатно за задължените физически лица, с изключение на едноличните търговци.

(2) Безкасовото плащане по ал. 1 се урежда въз основа на споразумения между Националната агенция за приходите и:

1. съответния лицензиран пощенски оператор;
2. съответната търговска банка.

Изпълнение на публични задължения от трети лица

Чл. 181. (1) Който изпълни чуждо парично публично задължение, установено с влязъл в сила акт и неизпълнено в сроковете за доброволно изпълнение, встъпва в правата на публичния взыскател по отношение на направените обезпечения и реда на вземането в производството по несъстоятелност или изпълнителното производство срещу длъжника по реда на Гражданския процесуален кодекс или на този кодекс, когато:

1. изпълнението е станало с изрично писмено съгласие на задълженото лице с достоверна дата, или

2. изпълнилият задължението е кредитор на задълженото лице, ако публичният взыскател на основание своите обезпечения или привилегии е кредитор с предпочитително право на удовлетворение, или

3. изпълнилият задължението е задължен наред със задълженото лице за изпълнението на публичното задължение, или

4. изпълнилият задължението е купувач на недвижим имот и заплаща до размера на покупната цена публичното вземане в полза на публичния взыскател за имоти, за които е наложена възбрана, обезпечаваща публичното вземане, или

5. изпълнилият задължението е наследник, приел по опис наследство, и е изпълнил със свои средства публичните задължения на наследодателя.

(2) Изпълнилият задължението встъпва в правата по ал. 1 до размера на своята претенция срещу задълженото лице.

(3) Изпълнилият задължението може да впише обезпеченията, в които е встъпил, въз основа на удостоверение за направеното изпълнение, издадено съответно от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите или изпълнителния директор на Агенцията за държавни вземания или от упълномощено от тях лице.

(4) Изпълнилият задължението може да се снабди с изпълнителен лист за размера на платеното публично задължение въз основа на издаденото удостоверение по ал. 3 в случаите по ал. 1, т. 1, както и когато изпълнилият задължението е встъпил като съдлъжник в публичното задължение с изричното писмено съгласие на задълженото лице с достоверна дата.

(5) Ако публичното задължение е изпълнено само частично и публичният взыскател и изпълнилият задължението се конкурират в производство по несъстоятелност или изпълнително производство по реда на Гражданския процесуален кодекс или на този кодекс, техните вземания се удовлетворяват съразмерно.

Покана за доброволно изпълнение

Чл. 182. (1) Ако задължението не бъде изпълнено в законоустановения срок, преди да бъдат предприети действия за принудителното му събиране, органът установил вземането, а в случаите на вземания за данъци и задължителни осигурителни вноски - публичният изпълнител при Националната агенция за приходите, изпраща покана до длъжника да плати задължението си в 7-дневен срок. За връчването на поканата от органа, установил вземането, се прилагат съответно разпоредбите на глава шеста.

(2) Едновременно с или след поканата по ал. 1 органът по ал. 1 може:

1. да уведоми длъжника по телефона и/или с посещение на място за последиците и възможните действия по събирането на вземането, в случай че не изпълни доброволно определените задължения;

2. ако задължението е по-голямо от 5000 лв. и не е представено обезпечение в размер на главницата и лихвите, да поиска от органите на Министерството на вътрешните работи:

а) да не се разрешава напускане на страната на длъжника или на членовете на контролните или управителните му органи, както и да не се издават или да се отнемат издадените паспорти и заместващите ги документи за преминаване на държавната граница;

б) да уведоми всички органи, които по силата на нормативни актове издават лицензии или разрешения за извършване на определени дейности, за които се изисква удостоверяване на публичните задължения.

(3) В случаите, когато задължението не бъде изпълнено в срока за доброволно изпълнение, органът по ал. 1 може и:

1. да постави на видно място съобщение за длъжниците, неплатили в срок задълженията си;

2. да разгласява чрез бюлетин или чрез средствата за масово осведомяване списъци на длъжници с неуредени публични задължения, включително техния размер, когато общото задължение надвишава 5000 лв.

(4) По преценка на съответния орган действията по ал. 2 могат да се предприемат едновременно или поотделно с оглед размера на задължението или поведението на длъжника до окончателното му погасяване.

(5) В случай, че публичното задължение не съществува или е в значително по-малък размер от разгласения, съответният орган прави опровержение по реда на ал. 3.

(6) При погасяване на задължението или при предоставянето на обезпечение в размера на главницата и лихвите органът по ал. 1 е длъжен да поиска служебно прекратяване на мерките по ал. 2, т. 2, буква "а" от органите на Министерството на вътрешните работи или по искане на заинтересуваното лице в 3-дневен срок от узнаването.

Глава двадесет и втора ОТСРОЧВАНЕ И РАЗСРОЧВАНЕ

Раздел I

Отсрочване и разсрочване на публични задължения

Условия за отсрочване и разсрочване

Чл. 183. (1) По искане на длъжника, подадено до компетентния орган, може да се разреши плащането на дължимите суми да се извърши изцяло, до определен краен срок (отсрочване) или да става на части (разсрочване) съгласно одобрен погасителен план.

(2) Отсрочването или разсрочването се допуска при наличието на следните условия:

1. задължението, за което се иска отсрочване или разсрочване, не може да се погаси изцяло с наличните парични средства към датата на подаване на искането и текущите парични постъпления за период от три месеца след тази дата, намалени с необходимите текущи парични плащания за период от три месеца от същата дата и гарантиращи продължаването на стопанската дейност, като към наличните парични средства се прибавят и сумите, които биха постъпили при:

а) осребряване на активите по балансова стойност към датата на подаване на искането, с изключение на тези, без които е невъзможно осъществяването на извършваната стопанска дейност;

б) събиране на изискуемите към датата на подаването на искането вземания на длъжника от трети лица;

2. не е формиран отрицателен счетоводен финансов резултат за дейността на предприятието за предходните две години на годината, в която е подадено искането;

3. коефициентите за рентабилност, ефективност и финансова автономност за предходните две години на годината, в която е подадено искането, и за периода, за който се иска отсрочване или разсрочване въз основа на доказателствата за бъдещо развитие са определени по методи и са в границите на стойности, установени с наредбата по ал. 9;

4. минималният размер на предоставеното обезпечение покрива размера на главницата и лихвите на задължението за периода на действие на разрешението.

(3) За периода на отсрочването или разсрочването длъжникът дължи лихва в размер на основния лихвен процент, ако изпълнява задълженията си съгласно погасителния план.

(4) При неизпълнение на падежа, съответно на две вноски съгласно погасителния план, дължимите суми стават незабавно изискуеми заедно със законната лихва от датата на даденото разрешение.

В този случай чл. 169,
ал. 2 не се прилага.

(5) Отсрочване или разсрочване не се разрешава:

1. по отношение на юридическо лице или на едноличен търговец, за които е взето решение за прекратяване с ликвидация, открито е производство по несъстоятелност или производство по оздравяване на предприятието;

2. след като бъде определен начинът на продажба по чл. 238;

3. за задължения по Закона за данък върху добавената стойност и по Закона за акцизите, с изключение на задълженията по влязъл в сила ревизионен акт;

4. по отношение на задължените лица по чл. 18 за удържаните и невнесени в срок суми.

(6) Разпоредбата на ал. 5 не се прилага в случаите по чл. 188 и 189.

(7) Не се разрешава отсрочване на задължения за задължителни осигурителни вноски с изключение на случаите по чл. 186.

(8) Към искането по ал. 1 се прилагат доказателства за:

1. финансово-икономическото състояние на длъжника, както и перспективна програма за развитие - за едноличен търговец, юридическо лице или приравнено на него;

2. семейното и имущественото състояние на длъжника по образец, утвърден от министъра на финансите или от упълномощено от него лице - за физическите лица;

3. всички други публични задължения, включително лихвите по тях, както и за всички задължения към частни кредитори и лихвите по тях;

4. обстоятелствата по ал. 2, т. 2 и 3.

(9) Границите на коефициентите за рентабилност, ефективност и финансова автономност, изискванията към представяните доказателства, особените случаи, методите и начините за определяне на коефициентите и нетния паричен поток се определят с наредба на Министерския съвет.

(10) Извън случаите по ал. 2 отсрочване или разсрочване се допуска в особени случаи, определени с наредбата по ал. 9, когато компетентният орган установи, че паричните средства и текущите постъпления на длъжника не са достатъчни за погасяване на публичните задължения, но затрудненията са временни и при отсрочване или разсрочване на задължението след получаване на разрешение по реда на Закона за държавните помощи длъжникът ще успее да се издължи и да заплаща текущите публични задължения.

(11) Предложение за разсрочване или отсрочване на публични вземания на регистрирани земеделски производители и тютюнопроизводители може да се подава и чрез министъра на земеделието и горите до съответния орган по чл. 148, ал. 1.

Разрешение за отсрочване или разсрочване

Чл. 184. (1) Разрешението за отсрочване или разсрочване се издава от:

1. териториалния директор – за задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски общо в размер до 100 000 лв. и при условие, че отсрочването или разсрочването се иска до една година от датата на издаване на разрешението; разрешението за разсрочване на вземания за задължителни осигурителни вноски до 10 000 лв. се издава след получаване на писмено становище от ръководителя на компетентното териториално поделение на Националния осигурителен институт, а за разсрочване на вземания от 10 001 до 100 000 лв. - от управителя на Националния осигурителен институт;

2. изпълнителния директор на Националната агенция - за задължения за данъци или задължителни осигурителни вноски общо в размер от 100 001 до 300 000 лв. или ако се иска отсрочване или разсрочване за срок до две години от датата на издаване на разрешението; разрешението за разсрочване на вземанията за задължителни осигурителни вноски се издава след получаване на писмено становище от Надзорния съвет на Националния осигурителен институт;

3. министъра на финансите – за задължения за данъци или задължителни осигурителни вноски общо в размер над 300 000 лв. или ако се иска отсрочване или разсрочване за повече от две години от датата на издаване на разрешението; разрешението за разсрочване на вземанията за задължителни осигурителни вноски се издава след получаване на писмено становище от Надзорния съвет на Националния осигурителен институт.

(2) Извън случаите по ал. 1 разрешение за отсрочване или разсрочване се издава от органа, установил задължението - за задължения до 30 000 лв. и при условие, че разсрочване или отсрочване се иска до една година от датата на издаване на разрешението. В останалите случаи разрешението се издава от министъра на финансите.

(3) Когато компетентен за отсрочването или разсрочването е министърът на финансите, съответно изпълнителният директор на Националната агенция за приходите, молбата и доказателствата към нея се подават чрез териториалния директор – за задължения за данъци или за задължителни осигурителни вноски, а за други публични вземания - чрез органа, установил задължението, който представя мотивирано становище в 30-дневен срок.

Издаване на разрешение

Чл. 185. (1) По направено искане за отсрочване или разсрочване компетентният орган се произнася, като взема предвид:

1. представените доказателства;
2. становището на Националния осигурителен институт.

(2) Разрешение не се издава и когато представените доказателства по чл. 183, ал. 8 съдържат данни, които не отразяват действителните факти и обстоятелства или не съответстват на пазарните цени и условия. Разрешение се издава само за тази част от задължението, която не може да бъде погасена при условията на чл. 183, ал. 2, т. 1.

(3) Срокът на разрешението се определя, като се приема погасяването на задълженията да се извършва с плащания в размер не по-малко от 50 на сто от нетния паричен поток, без да се вземат предвид главницата и лихвите на отсроченото или разсроченото задължение, определен за всяка година поотделно въз основа на доказателствата за бъдещо развитие и по начин, установен в наредбата по чл. 183, ал. 9.

(4) Разрешението за отсрочване или разсрочване се издава в срок до 3 месеца, а в случаите по чл. 184, ал. 1, т. 3 - в срок до 4 месеца след получаване на искането с необходимите доказателства и становища от компетентния орган. Разрешението се съобщава на длъжника в 7-дневен срок от издаването му.

(5) Отказът да се издаде разрешение за отсрочване или разсрочване се извършва с мотивирано решение, което се съобщава в 7-дневен срок от издаването му на длъжника. В решението се посочва в какви срокове и пред кого може да бъде обжалвано.

(6) Непроизнасянето в срок по искането за издаване на разрешение за отсрочване или разсрочване се счита за мълчалив отказ.

Отсрочване и разсрочване без лихви

Чл. 186. (1) При стихийни бедствия (пожари, земетресения, градушки, катастрофи и други подобни) или крупни производствени аварии, при които са нанесени значителни материални щети на длъжника, по негово искане органите по чл. 184, ал. 1 могат да разрешат отсрочване или разсрочване на задължението. В този случай от деня на възникването на бедствието, съответно на аварията, до изтичането на срока на действие на отсрочването или разсрочването не се дължат лихви върху отсрочените или разсрочените задължения. В случаите на крупни производствени аварии, когато рискът се покрива от застраховки, за периода се дължи основният лихвен процент. Когато отсрочването или разсрочването представлява държавна помощ съгласно Закона за държавните помощи, отсрочването или разсрочването се разрешава след решение на Комисията за защита на конкуренцията за допустимост.

(2) Към молбата се прилагат доказателства за настъпилите обстоятелства по ал. 1, определени с наредбата по чл. 183, ал. 9, а когато това не е възможно, органът събира необходимите доказателства.

- (3) Отсрочването или разсрочването се разрешава, като се прилагат чл. 183-185.

Обжалване на отказа

Чл. 187. (1) Отказът може да се обжалва в 14-дневен срок от връчването му чрез органа, който го е издал, пред:

1. окръжния съд по местонахождението на органа по чл. 184, ал. 1, т. 1 и 2;
2. Върховния административен съд в случаите, когато отказът е издаден от министър или ръководител на администрация, непосредствено подчинена на Министерския съвет;
3. окръжния съд по местонахождението на органа по чл. 184, ал. 2 извън случаите по т. 2.

(2) Мълчаливият отказ може да се обжалва в 14-дневен срок от изтичането на срока по чл. 185, ал. 4, изречение първо.

(3) Органът, чийто отказ се обжалва, може да преразгледа въпроса в 7-дневен срок от получаването на жалбата и да издаде исканото разрешение за отсрочване или разсрочване.

(4) При разглеждането на жалбата се призовават органът, чийто отказ се обжалва, и жалбоподателят.

(5) Съдът отхвърля жалбата или задължава съответния орган да издаде исканото разрешение за отсрочване или разсрочване. Решението на съда може да се обжалва по реда на Закона за Върховния административен съд.

Раздел II

Особени случаи

Обединяване на публични задължения

Чл. 188. (1) В особено важни случаи, определени с наредбата по чл. 183, ал. 9, органите по чл. 184, ал. 1, т. 1 и 2 могат да предложат на министъра на финансите обединяването на всички публични задължения на длъжника и намаляването, отсрочването или разсрочването им след предварителното произнасяне на Комисията за защита на конкуренцията за допустимостта и съвместимостта на предложението с принципите на свободната конкуренция.

(2) Министърът на финансите след получаване на становището на съответния орган по чл. 184, ал. 1 относно разсрочването на задълженията за задължителни осигурителни вноски внася въпроса за решаване от Министерския съвет.

(3) Министерският съвет има право да намали, отсрочи и/или разсрочи обединеното публично задължение по ал. 1, както и лихвите занапред. В този случай кредиторите на публичните вземания се удовлетворяват съразмерно по начина и в сроковете, определени от Министерския съвет.

(4) Не се разрешава намаляване, разсрочване или отсрочване на общото публично задължение по ал. 1 при влязло в сила решение на Комисията за защита на конкуренцията за недопустимост на държавната помощ.

(5) Решението на Министерския съвет, с което не се разрешава разсрочване и/или отсрочване на обединеното публично задължение, подлежи на обжалване по реда на Закона за Върховния административен съд.

Оздравителен план при разсрочване и отсрочване

Чл. 189. (1) Оздравителен план или извънсъдебно споразумение в производството по несъстоятелност не може да предвижда намаляване, отсрочване и/или разсрочване на публични задължения без предварителното съгласие на министъра на финансите, който взема предвид становището на съответните органи по чл. 184, ал. 1 за разсрочване на задължения за задължителни осигурителни вноски. Не се допуска преобразуване на публични задължения в акции и дялове от капитала на дружеството длъжник.

(2) Министърът на финансите не дава съгласие по ал. 1, ако по отношение на намаляването, разсрочването или отсрочването на публичните задължения планът или извънсъдебното споразумение съдържат по-неблагоприятни условия, отколкото за задълженията към другите кредитори.

(3) Не се допуска намаляване на главницата по публични държавни и общински задължения.

(4) Намаляването на лихвените задължения по публични вземания се допуска само ако се поеме задължението погасяването на главницата да се извърши в определените от министъра на финансите срокове.

(5) При неизпълнение на условията по ал. 1 - 4 съдът не допуска оздравителния план за разглеждане от събранието на кредиторите. При неизпълнение на оздравителния план или извънсъдебното споразумение съдът възобновява производството по несъстоятелност по искане на министъра на финансите или на упълномощено от него лице, като в този случай не се прилага изискването публичните задължения да представляват не по-малко от 15 на сто от общия размер на вземанията съгласно чл. 709, ал. 1 от Търговския закон.

(6) За извършеното намаляване, отсрочване или разсрочване се уведомява органът, установил вземането.

Забрана за цесия на публични вземания

Чл. 190. Забранява се цесията на публични вземания.

Глава двадесет и трета

КОНКУРЕНЦИЯ

Конкуренция между публично и изпълнително производство по реда на Гражданския процесуален кодекс

Чл. 191. (1) Имущество, върху което преди образуването на изпълнително производство по реда на Гражданския процесуален кодекс са наложени мерки за обезпечаване на публични вземания или срещу което е започнато принудително изпълнение за събиране на публични вземания, се реализира от публичния изпълнител при условията и по реда на този кодекс.

(2) Когато срещу имуществото на длъжника са започнали принудителни изпълнителни действия по реда на Гражданския процесуален кодекс, държавата се счита винаги като присъединен вискател за дължимите ѝ от длъжника публични вземания, размерът на които е бил съобщен на съдия-изпълнителя до извършване на разпределението. За тази цел съдия-изпълнителят изпраща съобщение на Националната агенция за приходите и Агенцията за държавни вземания за всяко започнато от него изпълнение и за всяко разпределение.

(3) Най-късно в 14-дневен срок от получаването на съобщението по ал. 2 Националната агенция за приходите и Агенцията за държавни вземания издават удостоверения, които съдържат информация за размера на публичните задължения на длъжника за наложените върху имуществото му мерки за обезпечаването им, ако има такива, както и за имуществото, срещу което е започнато принудително изпълнение.

(4) Прилагането на удостоверенията по ал. 3 към изпълнителното дело е условие за продължаването на изпълнителното производство от съдия-изпълнителя.

Действия след приключване на изпълнителното производство

Чл. 192. В случаите по чл. 191, ал. 1, ако след осребряване на имуществото на длъжника и погасяване на задълженията и разноските по изпълнението останат парични средства, Агенцията за държавни вземания ги превежда по сметката на съдия-изпълнителя.

Принудително изпълнение при несъстоятелност

Чл. 193. (1) Имущество, върху което преди откриването на производство по несъстоятелност вече са наложени мерки за обезпечаване на публични вземания или срещу което е започнало принудително изпълнение за събиране на публични вземания, се реализира от публичния изпълнител при условията и по реда на този кодекс.

(2) Когато получените от реализацията на имуществото по ал. 1 средства не покриват изцяло вземането и натрупаната лихва и разноските по публичното изпълнение, държавата или общината се удовлетворяват за остатъка по общия ред.

(3) Когато получените от реализацията на имуществото по ал. 1 средства превишават вземането и натрупаната лихва и разноските по изпълнението, публичният изпълнител превежда остатъка по сметката на несъстоятелността.

Присъединяване на обезпечени кредитори

Чл. 194. (1) Кредитор, в чиято полза са учредени залог или ипотека или който е упражнил право на задържане по общия ред върху имуществото, срещу което са започнали изпълнителни действия или са наложени обезпечения по този кодекс, се смята за присъединил се в производството пред публичния изпълнител. Публичният изпълнител уведомява обезпечения кредитор за започнатото от него изпълнително производство. Обезпеченият кредитор се удовлетворява преди другите кредитори от имуществото, обезпечавашо вземането му. Припадащата се на обезпечения кредитор сума се запазва по сметката на Агенцията за държавни вземания и му се предава след като представи изпълнителен лист или се внася в масата на несъстоятелността, при условие че вземането е прието и списъкът е окончателно одобрен от съда. Ако обезпечението бъде отменено, тази сума се разпределя между останалите вискатели или остава в масата на несъстоятелността.

(2) Ако събраната сума е недостатъчна за удовлетворяването на всички вискатели, публичният изпълнител извършва разпределение, като най-напред определя суми за изплащане на вземанията, които се ползват с право на предпочитително удовлетворение. Остатъкът се разпределя между другите вземания по съразмерност.

Глава двадесет и четвърта

ОБЕЗПЕЧЕНИЯ

Раздел I

Обезпечаване на публични вземания

Подлежащи на обезпечение публични вземания

Чл. 195. (1) Подлежат на обезпечение установените и изискуеми публични вземания.

(2) Обезпечение се извършва, когато без него ще бъде невъзможно или ще се затрудни събирането на публичното задължение, включително когато е разсрочено или отсрочено.

(3) Обезпечението се налага с постановление на публичния изпълнител:

1. по искане на органа, издал акта за установяване на публичното вземане;
2. когато не е наложено обезпечение или наложеното обезпечение не е достатъчно, след получаване на изпълнителното основание.

(4) Длъжникът не се уведомява за искането за обезпечение.

(5) В случаите на уведомяване по реда на чл. 78, ал. 1, когато от данъчно-осигурителната сметка на субекта, от търговската му и счетоводната документация или от други налични данни може да

се направи извод, че субектът дължи или за него до края на текущата година ще възникнат задължения за данъци или задължителни осигурителни вноски, публичният изпълнител при Националната агенция за приходите може да наложи обезпечителни мерки върху имуществото му въз основа на мотивирано искане от орган по приходите.

(6) Обезпеченията се извършват по балансовата стойност на активите, а когато такава няма - в следната последователност:

1. по данъчната оценка;
2. по застрахователната стойност;
3. по придобивната стойност на вещи - собственост на физически лица.

(7) Обезпеченията трябва да съответстват на вземанията на държавата или общините, установени или установяеми по реда на ал. 5.

(8) Обезпеченията по ал. 5 се налагат с постановление на публичния изпълнител.

Съдържание на постановлението

Чл. 196. (1) Постановлението се издава в писмена форма и съдържа:

1. името и длъжността на органа, който го издава;
2. наименованието на акта, номера и датата на издаването му;
3. фактическите и правните основания за издаването му;
4. наименованието, идентификационния номер, адреса за кореспонденция и постоянния адрес, съответно седалището и адреса на управление на длъжника;
5. размера на публичното задължение и лихвите;
6. вида на обезпечителната мярка и имуществото, върху което се налага;
7. забрана за разпореждане с имуществото, върху което е наложена обезпечителната мярка;
8. пред кой орган и в какъв срок може да се обжалва постановлението;
9. датата на издаване и подписа на органа, който го е издал, с означение на длъжността му.

(2) Препис от постановлението се изпраща на длъжника и на третите лица, засегнати от действията.

Обжалване

Чл. 197. (1) Постановлението за налагане на обезпечителни мерки може да бъде обжалвано в 7-дневен срок от връчването му пред изпълнителния директор на Агенцията за държавни вземания, съответно пред директора на териториалната дирекция на Националната агенция за приходите по местонахождението на публичния изпълнител, който се произнася с мотивирано решение в 14-дневен срок, а в случаите на налагане на предварителни обезпечителни мерки по чл. 121 - в 7-дневен срок, от получаването на жалбата.

(2) Решението на органа по ал. 1 може да се обжалва пред окръжния съд по местонахождението на публичния изпълнител, съответно на териториалната дирекция, чийто директор го е издал, в 7-дневен срок от връчването му на жалбоподателя и на публичния взыскател. Непроизнасянето на решаващия орган в сроковете по ал. 1 се смята за потвърждение на постановлението, което може да се обжалва в 14-дневен срок от изтичането на срока за произнасяне.

(3) Съдът отменя обезпечителната мярка, ако длъжникът представи обезпечение в пари, безусловна и неотменяема банкова гаранция или държавни ценни книжа, ако не съществува изпълнително основание или ако не са спазени изискванията за налагане на предварителни обезпечителни мерки по чл. 121, ал. 1 и чл. 195, ал. 5.

(4) Решението на окръжния съд не подлежи на обжалване.

(5) Трети лица могат да обжалват обезпечителната мярка, наложена от публичния изпълнител само когато той я е наложил върху вещи, които в деня на запора или възбраната се намират във владение на тези лица. Жалбата не се уважава, ако се установи, че вещта е била собственост на длъжника при налагането на запора или възбраната.

(6) Изпълнението на постановлението, с което се налага обезпечението, не може да бъде спряно поради обжалването му.

Раздел II

Обезпечителни мерки

Видове обезпечителни мерки

Чл. 198. (1) Обезпечението се извършва:

1. с налагане на възбрана върху недвижим имот или кораб;
2. със запор на движими вещи и вземания на длъжника;
3. със запор на сметките на длъжника и на свързаните с него лица;
4. със запор на стоките в оборот на длъжника или чрез други подходящи мерки.

(2) Публичният изпълнител може да наложи няколко вида обезпечения на обща сума до размера на вземането.

(3) Запор и възбрана за публични вземания не могат да се налагат върху имуществата по чл. 213.

Замяна на обезпечителни мерки

Чл. 199. (1) Публичният изпълнител или съдът след като обсъди възраженията на публичния вискател може по искане на длъжника да допусне заменянето на един вид обезпечение с друго равностойно обезпечение.

(2) Без съгласието на публичния вискател длъжникът може винаги да замени наложеното обезпечение с пари, неотменяема и безусловна банкова гаранция или държавни ценни книжа. Паричната гаранция се прави по сметката на публичния изпълнител.

(3) В останалите случаи наложеното обезпечение може да бъде заменено със съгласието на вискателя и публичния изпълнител чрез налагане на възбрана върху недвижим имот или на запор върху движими вещи или банкови сметки, посочени от длъжника.

(4) В случаите по ал. 1, 2 и 3 запорът и възбраната се отменят.

(5) Отказът на публичния изпълнител за замяна на наложеното обезпечение, включително на обезпечителните мерки по чл. 121, ал. 1 и чл. 195, ал. 5, подлежи на обжалване по реда на чл. 197.

Налагане на запор

Чл. 200. Налагането на запор се извършва от публичния изпълнител с постановление за обезпечение.

Запор на движими вещи

Чл. 201. (1) При запор на движима вещь публичният изпълнител извършва опис, оценка и предаване на вещта за пазене на длъжника или на трето лице или изземва и съхранява вещите, като върху вещта може да се поставя запорен знак (стикер).

(2) Описът, оценката и предаването на вещта за пазене или изземването и съхранението ѝ се извършват по реда на този кодекс.

(3) В случаите, когато запорът се налага върху моторно превозно средство, съобщение за наложения запор се изпраща до органите на Министерството на вътрешните работи - "Пътна полиция". Не се допуска промяна на регистрацията преди вдигането на запора.

(4) В случаите, когато запорът се налага върху гражданско въздухоплавателно средство, съобщение за наложения запор се изпраща до Главна дирекция "Граждански въздухоплавателни средства" за вписване в регистъра на гражданските въздухоплавателни средства. Прехвърлянето на правото на собственост, учредяването и прехвърлянето на вещни права и учредяването на вещни тежести върху въздухоплавателното средство, извършени след получаване на съобщението за наложен запор, нямат действие спрямо публичния взыскател.

(5) В случаите, когато запорът се налага върху земеделска или горска техника, подлежаща на регистрация по реда на чл. 11 от Закона за регистрация и контрол на земеделската и горската техника, съобщение за наложения запор се изпраща до общината, в чийто регистър подлежи на регистрация запорираната земеделска или горска техника. Прехвърлянето на правото на собственост, учредяването и прехвърлянето на вещни права и учредяването на вещни тежести върху земеделската или горската техника, извършени след получаване на съобщението за наложен запор, нямат действие спрямо публичния взыскател.

Запор върху вземания на длъжника

Чл. 202. (1) Запорът върху вземания на длъжника и свързани с него лица от банки се извършва чрез връчване на запорно съобщение на банките, като запорът се смята наложен от часа в деня на връчване на запорното съобщение на банката. Подлежат на запор всички видове банкови сметки, депозити, както и вложени вещи в трезори, включително съдържанието на касети и суми, предоставени за доверително управление от длъжника.

(2) Запорът върху ликвидно или изискуемо вземане, което длъжникът има към трето лице, се налага чрез запорно съобщение, което се изпраща на длъжника, на третото задължено лице и на банките, в които третото задължено лице има сметки.

(3) Запорът се смята наложен спрямо третото задължено лице и банките от деня и часа на получаването на запорното съобщение.

(4) Налагането на запор върху вземания по изпълнителни листове се извършва чрез опис и изземване от публичния изпълнител, който ги предава за съхранение в банка. За изземването и предаването на изпълнителните листове в банка се съставя протокол.

(5) Ако запорираното вземане е обезпечено със залог, нарежда се на лицето, което държи заложената вещ, да не я предава на длъжника и да я предаде на публичния изпълнител.

(6) Ако запорираното вземане е обезпечено с ипотека, запорът се отбелязва в съответната книга в службата по вписванията.

Запор върху ценни книжа и дялове

Чл. 203. (1) Налагането на запор върху налични ценни книжа става чрез опис и изземване от публичния изпълнител, който ги предава за съхранение в банка. За изземването и предаването на наличните ценни книжа в банка се съставя протокол.

(2) При налагането на запор върху налични поименни акции или облигации публичният изпълнител уведомява дружеството за това. Запорът има действие за дружеството от получаване на запорното съобщение.

(3) Запорът върху безналични ценни книжа се налага чрез изпращане на запорно съобщение до Централния депозитар, като едновременно с това се уведомява дружеството. Централният депозитар уведомява незабавно съответния регулиран пазар за наложения запор.

(4) Запорът върху държавни ценни книжа се налага чрез изпращане на запорно съобщение до лицето, водещо регистър на държавни ценни книжа.

(5) Запорът по ал. 3 и 4 има действие от момента на връчването на запорното съобщение.

(6) Централният депозитар и лицето, водещо регистър на държавни ценни книжа, са длъжни в 3-дневен срок от получаване на запорното съобщение да съобщят на публичния изпълнител какви ценни книжа притежава длъжникът, наложени ли са други запори и по какви претенции.

(7) От получаване на запорното съобщение безналичните ценни книжа преминават на разпореждане на публичния изпълнител.

(8) Запорът върху дял от търговско дружество се налага чрез изпращане на запорно съобщение до дружеството и има действие от датата на получаване на запорното съобщение. По искане на публичния изпълнител запорът се вписва по реда за вписване на особен залог върху дялове от търговски дружества в търговския регистър.

(9) Запорът върху ценни книжа обхваща всички имуществени права по ценната книга.

Запор върху парични средства

Чл. 204. Налагането на запор върху парични средства на длъжника в национална или чужда валута по чл. 215, ал. 2 се извършва чрез описването, изземването и внасянето ѝ по сметката на публичния изпълнител. При преизчисляване на курса на чуждата валута се прилага курсът на банката, чрез която се извършва операцията по внасяне на валутата.

Възбрана

Чл. 205. (1) Налагането на възбрана върху недвижим имот или кораб се извършва чрез вписване на постановлението по разпореждане на съответния съдия по вписванията по реда на вписванията. За извършеното вписване съдията по вписванията изпраща съобщение до длъжника. За възбраната се изпраща съобщение до Централния регистър на особените залози. Особен залог, вписан след съобщението, не може да се противопостави на публичното вземане.

(2) За наложената възбрана върху кораб се изпраща съобщение до изпълнителна агенция "Морска администрация" за вписване в съответните регистри на корабите. Прехвърлянето на правото на собственост, учредяването и прехвърлянето на вещни права и учредяването на вещни тежести върху кораба, извършени след получаване на съобщението за наложен запор, нямат действие спрямо публичния взыскател.

Действия на запора и възбраната

Чл. 206. (1) Доколкото в този кодекс не е предвидено друго, запорът и възбраната, наложени за обезпечение на вземането, произвеждат действията, предвидени в чл. 345, 346 и 347, чл. 354, ал. 1, чл. 391, 392, 395, 396 и 397 от Гражданския процесуален кодекс. Органът, наложил обезпечението, може да предяви срещу третото задължено лице иск за сумите или вещите, които то отказва да предаде доброволно.

(2) От датата на получаването на запорното съобщение третото задължено лице не може да предава дължимите от него суми или вещи на длъжника, като спрямо тях то има задължението на пазач. Изпълнението след получаване на запорното съобщение е недействително спрямо държавата. Третото задължено лице отговаря солидарно за вземането с длъжника до размера на задължението му.

(3) Съдът по регистрацията отказва вписване на промени, произтичащи от прехвърлянето на дялове след запора. Управителните органи на акционерни дружества отказват вписване на прехвърлянето на поименни акции от длъжника след запора.

(4) Прехвърляне на дялове и акции, включително поименни, след запорното съобщение няма действие по отношение на публичния взыскател.

Запор върху стоки в оборот

Чл. 207. (1) Запорът върху стоки в оборот се извършва с опис. Стоките в оборот се предават на отговорно пазене на длъжника и на материалноотговорните лица, които се разпореждат с тях.

(2) Едновременно с налагането на запора върху стоките в оборот може да се наложи запор и върху сметките на длъжника по чл. 202.

(3) Продажбата на стоките в оборот и закупуването на необходимите суровини и материали, както и заплащането на разходите за производството и оборота, могат да се извършват само с предварителното писмено съгласие на публичния изпълнител, наложил обезпечението, при определени от него условия.

Отмяна на обезпечението

Чл. 208. (1) Отмяната на обезпечението се извършва от публичния изпълнител служебно или по молба на длъжника в 14-дневен срок от постъпването ѝ след погасяване на публичното задължение, както и в случаите по чл. 225, ал. 1, т. 2 и 5. При съществена несъразмерност на наложените обезпечителни мерки с размера на публичното вземане отмяната на обезпечението се извършва от публичния изпълнител служебно.

(2) Отказът за отмяна на обезпечението може да бъде обжалван по реда на чл. 197 в 7-дневен срок от съобщаването му. Мълчаливият отказ за отмяна на обезпечението може да се обжалва в 14-дневен срок от изтичане на срока за произнасяне по ал. 1.

(3) Решаващият орган, съответно съдът, отменя обезпечението, когато се установи, че са изпълнени изискванията по ал. 1, изречение първо или че са налице условията по чл. 199, ал. 2. Длъжникът може да поиска отново отмяна на обезпечението при наличие на нови основания за това.

Глава двадесет и пета ПРИНУДИТЕЛНО ИЗПЪЛНЕНИЕ

Раздел I Общи разпоредби

Изпълнителни основания

Чл. 209. (1) Принудително изпълнение на публични вземания се допуска въз основа на предвидения в съответния закон акт за установяване на вземането.

(2) Принудително изпълнение се предприема въз основа на:

1. ревизионен акт, съответно решение по чл. 109, ал. 3, независимо дали са обжалвани;
2. декларация, подадена от задължено лице с изчислени от него задължения за данъци или задължителни осигурителни вноски;

- 107, ал. 3;
3. извлечение от данъчно-осигурителната сметка, заверено от органа по приходите по чл. 107, ал. 3;
 4. съобщение по чл. 106, независимо дали е обжалвано;
 5. постановление за принудително събиране, издадено от митническите органи, независимо дали е обжалвано;
 6. влязло в сила наказателно постановление;
 7. влезли в сила решения, присъди и определения на съдилищата;
 8. разпореждане за събиране на суми по акт за начет, издаден от органите на Националния осигурителен институт, независимо дали е обжалван.
 9. разпореждане по чл. 211, ал. 3, независимо дали е обжалвано.

Страни в производството за принудително изпълнение

Чл. 210. (1) Страни в производството за принудително изпълнение са:

1. публичният взискател;
 2. длъжниците или техните наследници и правоприменници, както и третите лица, отговарящи за плащането на задължението на длъжника;
 3. третите лица със самостоятелни права върху обекти на изпълнението;
 4. обезпечените кредитори;
- (2) Обезпечението и принудителното изпълнение на публичните вземания се извършват от публичния изпълнител.
- (3) В производството по принудително изпълнение страните могат да ползват вещи лица, оценители, пазачи и преводачи.

Солидарна отговорност

Чл. 211. (1) Който изплати на длъжника вземания или му предаде вещи въпреки наложения запов, отговаря солидарно с него за изплатеното или предаденото до размера на задължението със законната лихва след плащането.

(2) Когато изплащането по ал. 1 е извършено от юридическо лице или неперсонифицирано дружество, заедно с него отговаря солидарно управителят или членовете на управителния орган, или управляващия съдружник, които са допуснали изплащането.

(3) В случаите по ал. 1 и 2 се издава разпореждане за изпълнение от публичния изпълнител, който може да приложи предвидените в този кодекс обезпечителни мерки и изпълнителни действия.

Задължение за предоставяне на информация

Чл. 212. (1) Всички лица, държавни и общински органи, които разполагат със сведения за доходи, имущество или активи на длъжника, са длъжни по писмено искане на публичния изпълнител да предоставят информацията или данните, с които разполагат, в 7-дневен срок от получаването му.

(2) Лицата и органите по ал. 1 са длъжни да декларират оценените в пари задължения към длъжника и неговото имущество, намиращо се при тях или в тяхно разпореждане.

(3) По реда на ал. 1 банките, небанковите финансови институции, застрахователните дружества и кооперациите са длъжни да предоставят информация за сключените договори за доверително управление или предоставените банкови касетки, както и за другите сключени от тях сделки с длъжника, свързани с негово движимо и недвижимо имущество или дялови участия.

Раздел II

Предмет на изпълнението

Имущество, подлежащо на принудително изпълнение

Чл. 213. (1) Принудителното изпълнение се насочва върху цялото имущество на длъжника, с изключение на:

1. вещите за всекидневна употреба на длъжника и на неговото семейство, необходимата храна, топливо, работен добитък и предмети за упражняване на занятие или дейност по списък, одобрен от Министерския съвет;

2. единственото жилище на длъжника; ако жилищната площ е повече от 30 кв. м за длъжника и за всеки от членовете на семейството му поотделно, разликата се продава, ако при тези условия жилището е реално поделяемо;

3. сумите по сметки в банки в размер до 250 лв. за всеки член от семейството;

4. земеделските земи - до една четвърт от притежаваните, но не по-малко от 3 дка, обработвани пряко от длъжника или от член на неговото семейство, както и необходимия за обработването им инвентар;

5. трудовото възнаграждение, обезщетението по трудово правоотношение, пенсията или стипендията - в размер до 250 лв. месечно.

(2) Не се допуска принудително изпълнение и върху:

1. обезщетенията по социалното осигуряване, включително за безработица;

2. социалните помощи, предоставяни от държавния или общинския бюджет;

3. сумите по дарение от физически и юридически лица, получени от лица с трайни увреждания с намалена работоспособност над 50 на сто и други категории лица в неравностойно социално положение;

4. вземанията за издръжка, определени от съда.

Възможност за избор от длъжника

Чл. 214. (1) Длъжникът може, след като обяви цялото си имущество, да предложи изпълнението да бъде насочено върху друга движима или недвижима вещь или да бъде извършено само чрез някои от исканите от публичния изпълнител способности.

(2) Предложението на длъжника не се приема, ако предложеният начин на изпълнение не е в състояние да удовлетвори изцяло публичния взыскател.

(3) Публичният изпълнител се произнася по предложението на длъжника в 7-дневен срок от постъпването му. Отказът на публичния изпълнител да приеме предложението от длъжника способ за изпълнение може да се обжалва пред изпълнителния директор на Агенцията за държавни вземания в 7-дневен срок от връчването му на длъжника. Жалбата не спира изпълнението.

(4) Органът по ал. 3 се произнася по жалбата в 7-дневен срок от постъпването ѝ. Решението не подлежи на обжалване.

Раздел III

Способи

Способи за принудително изпълнение

Чл. 215. (1) Принудителното изпълнение на вземанията по реда на този кодекс се извършва чрез:

1. изпълнение върху вземания и парични средства в банките;
2. изпълнение върху парични средства и вземания на длъжника;
3. изпълнение върху движими и недвижими вещи и ценни книжа.

(2) За движими вещи и парични средства на длъжника по смисъла на ал. 1 се смятат, до доказване на противното, и тези, намерени у него, в жилището му или в други собствени или наети от него помещения, превозни средства, офиси, каси или сейфове.

(3) Публичният изпълнител може да използва всеки от способите по ал. 1 заедно или поотделно.

Недействителност на действия и сделки

Чл. 216. (1) Недействителни по отношение на държавата, съответно на общините, са сключените след датата на установяване на публичното задължение, съответно след връчването на заповедта за възлагане на ревизия, ако в резултат на ревизията са установени публични задължения:

1. безвъзмездни сделки с имуществени права на длъжника;
2. възмездни сделки с имуществени права на длъжника, при които даденото значително надхвърля по стойност полученото;
3. апортни вноски на имуществени права на длъжника;
4. сделки или действия с намерение да се увредят публичните вискатели;
5. погасяване на парични задължения чрез прехвърляне на собственост, ако връщането би довело до увеличаване на сумата, която публичните вискатели биха получили при разпределение на осребреното имущество на длъжника;
6. сделки, извършени във вреда на публичните вискатели, по които страна е свързано с длъжника лице.

(2) Недействителността по ал. 1 се обявява по иск на съответния публичен вискател или на публичния изпълнител по реда на Гражданския процесуален кодекс.

(3) Извън случаите по ал. 1 правата на кредитора по чл. 134 и 135 от Закона за задълженията и договорите могат да бъдат упражнени от съответния публичен вискател или от публичния изпълнител. В тези случаи знанието на лицето, с което длъжникът е договарял, за увреждането по чл. 135, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите се предполага до доказване на противното, ако третото лице и длъжникът са свързани лица.

Присъединяване на кредитори

Чл. 217. (1) В производствата по този дял могат да се присъединяват публични вискатели, както и кредитори, чието вземане е обезпечено с ипотека, залог или особен залог, както и тези, които са упражнили право на задържане.

(2) Присъединяването се допуска с разпореждане на публичния изпълнител до изготвянето на разпределението на събраните суми. Публичните вискатели се присъединяват с писмено заявление до публичния изпълнител, към което прилагат изпълнителното основание.

(3) Присъединилият се вискател има същите права в изпълнителното производство, каквито има и първоначалният вискател.

(4) Извършените до присъединяването изпълнителни действия ползват и присъединилия се вискател.

(5) Разпоредбите на ал. 1 не се прилагат в случаите по чл. 177.

Противопоставимост на обезпечения

Чл. 218. Заложният кредитор или кредиторът, упражнил право на задържане, може да противопостави вземането си на публичния взыскател въз основа на писмени доказателства с достоверна дата.

Конкуренция между публични вземания

Чл. 219. (1) Когато производството е за събиране на разнородни публични вземания и имуществото на длъжника не е достатъчно за тяхното погасяване независимо от прилаганите способности или от реда, по който се събират тези вземания, постъпленията до изчерпването им се разпределят по следния ред:

1. за данъчните задължения и задълженията за задължителни осигурителни вноски - съразмерно;
2. за други публични задължения, които постъпват направо в републиканския и/или местния бюджет - съразмерно;
3. за други публични вземания - съразмерно.

(2) При спор между публични взыскатели въпросът се решава от министъра на финансите или от оправомощено от него лице, което решение не подлежи на обжалване.

Раздел IV

Действия

Образуване на изпълнително дело

Чл. 220. (1) Когато публичното вземане не бъде платено в срок, изпълнителното основание се изпраща на публичния изпълнител на Агенцията за държавни вземания по постоянния адрес или седалището на длъжника, съответно в компетентната териториална дирекция на Националната агенция за приходите, за образуване на изпълнително производство.

(2) Публичният изпълнител при необходимост може да препрати изпълнителното дело за извършване на изпълнителни действия на друг публичен изпълнител. В този случай публичният изпълнител указва действието и срока за извършването му. След извършване на съответното действие публичният изпълнител връща изпълнителното дело.

Започване на производството

Чл. 221. (1) Когато задължението не е изплатено в 7-дневния срок от получаването на поканата по чл. 182, ал. 1, публичният изпълнител пристъпва към изпълнение, като е длъжен да изпрати на длъжника съобщение, с което му дава 7-дневен срок за доброволно изпълнение.

(2) Съобщението трябва да посочва изпълнителното основание, номера на изпълнителното дело и взыскателя и да съдържа предупреждение към длъжника, че ако в дадения му срок не изпълни задължението си, ще се пристъпи към принудително изпълнение.

(3) Когато са налице няколко отделни изпълнителни основания за различни публични задължения, образува се едно изпълнително дело, като се осигурява отчетност за погасяването на всяко от задълженията.

(4) В случаите, когато не са наложени обезпечителни мерки, принудителното изпълнение върху вземания на длъжника и върху негови движими и недвижими вещи започва чрез налагането на запор, съответно чрез вписването на възбрана, с постановление на публичния изпълнител.

(5) Запорът и възбраната по ал. 4 се налагат със съобщението и имат действието, предвидено в този кодекс.

(6) В случаите, когато мерките по чл. 182, ал. 2, т. 2 и ал. 4 не са предприети от съответния орган, публичният изпълнител може, ако задължението е в размер над 5000 лв. и не е представено обезпечение в размера на главницата и лихвите:

1. да поиска от органите на Министерството на вътрешните работи:

а) да забранят на длъжника или на членовете на контролните или управителните му органи да напускат страната;

б) да не издават или да отнемат издадените паспорти и заместващите ги документи за преминаване на държавната граница;

2. да уведоми всички органи, които по силата на нормативни актове издават лицензии или разрешения за извършване на определени дейности, за които се изисква удостоверяване на задължения към държавата.

(7) Публичният изпълнител е длъжен да поиска в тридневен срок от узнаването от органите на Министерството на вътрешните работи прекратяване на мерките по ал. 6, т. 1, букви "а" и "б" при погасяване на задължението или предоставяне на обезпечение в размер на главницата и лихвите, служебно или по искане на заинтересуваното лице. Тази разпоредба се прилага и в случаите, когато мерките са поискани от органа по чл. 182, ал. 1 преди изпращането на изпълнителното дело на публичния изпълнител.

(8) Не се започва принудително изпълнение за вземане, за което разходите по описване, оценяване, съхраняване и продажба са несъразмерни с очакваните приходи. Несъразмерността на разходите с очакваните приходи се установява с постановление на публичния изпълнител. Постановлението може да се обжалва в 7-дневен срок пред изпълнителния директор на Агенцията за държавни вземания, чието решение е окончателно.

Спиране, отлагане и възобновяване

Чл. 222. (1) С разпореждане на публичния изпълнител принудителното изпълнение се спира, без да се начисляват лихви за срока на спирането:

1. при поставяне на длъжника под запрещение - до назначаването на настойник или попечител;

2. при отбиване от длъжника на наборна военна служба, както и при повикване на учебен сбор - до завършването им;

3. при смърт на длъжника - до изтичането на срока за подаване на декларация по чл. 32 от Закона за местните данъци и такси;

4. в други случаи, предвидени в закон.

(2) Спирането по ал. 1, т. 1 и 2 се извършва въз основа на писмени доказателства, удостоверяващи посочените обстоятелства.

(3) В случаите по ал. 1, т. 3, след изтичането на срока по чл. 32, ал. 1 от Закона за местните данъци и такси и ако не е подадена декларация, по искане на публичния изпълнител районният съдия определя срок за приемане или за отказ от наследството при условията и по реда на чл. 51 от Закона за наследството. В този случай срокът за спиране се удължава със срока, даден от съда. По искане на наследниците органът по приходите издава удостоверение за дължимите от наследодателя данъци и начислените лихви върху тях.

(4) В случаите по ал. 1, т. 3 производството по принудителното изпълнение се възобновява от деня на приемането на наследството.

(5) Извършените до спирането действия запазват силата си. След спирането публичният изпълнител не може да извършва нови изпълнителни действия, но може да извършва действия по обезпечаване на вземането.

(6) Възобновяването на изпълнителното производство се извършва с разпореждане на публичния изпълнител след отпадане на обстоятелствата, поради които е разпоредено спирането.

(7) Публичният изпълнител може да отложи насроченото изпълнително действие, като в този случай в протокола се отбелязват обстоятелствата, поради които действието се отлага, и се посочва друга дата за извършването му. Ако датата не може да бъде определена в протокола, органът уведомява за това участниците в производството.

Прихващане

Чл. 223. (1) Когато в хода на принудителното производство възникнат основания за прихващане, по искане на длъжника или по решение на публичния изпълнител производството се спира до приключване на действията по прихващането, но за не повече от 3 месеца, освен ако се възложи ревизия. Публичният изпълнител, пред когото длъжникът е представил писмените доказателства, удостоверяващи основанията за прихващане, изпраща искането заедно с доказателствата на съответния компетентен орган за извършване на прихващането. Ако в резултат на прихващането задължението бъде погасено изцяло или частично, изпълнителното производство се прекратява или се продължава за остатъка от вземането.

(2) Прихващането по ал. 1 може да бъде направено до датата на провеждане на публичната продажба. Ако с прихващането публичното вземане се погаси изцяло, включително разносните по организирането на продажбата, тя се отменя и изпълнителното производство се прекратява.

(3) Отказът на публичния изпълнител да спре производството и да препрати преписката за извършване на прихващане може да се обжалва по реда на този кодекс, предвиден за защита срещу принудително изпълнение. В този случай жалбата спира действията по принудителното изпълнение до окончателното ѝ решаване.

Производство за принудително изпълнение при несъстоятелност на длъжника

Чл. 224. (1) В случаите, когато са наложени обезпечения по реда на чл. 195, ал. 5-8, публичният изпълнител започва производство за принудително събиране на публични вземания срещу длъжник, за когото е открито производство по несъстоятелност, след установяването на тези вземания по предвидения в този кодекс ред.

(2) Когато производството по несъстоятелност е открито, без длъжникът да е обявен в несъстоятелност, публичният изпълнител не може да изнася на публична продажба имущество, което е обект на наложените по реда на чл. 195, ал. 5-8 обезпечения, преди да е изтекъл срокът за предлагане на план за оздравяване.

(3) Разпоредбата на ал. 2 не се прилага в случаите, когато длъжникът е обявен в несъстоятелност.

(4) При наличието на предложен план за оздравяване или на предложение за сключване на извънсъдебно споразумение, които отговарят на изискванията на чл. 189, и когато предявените по реда на чл. 125 или от Агенцията за държавни вземания публични вземания са включени в списъка на приетите от синдика и одобрени от съда по несъстоятелността вземания, изпълнителният директор на Агенцията за държавни вземания може да спре принудителното изпълнение.

(5) При констатирано неизпълнение на утвърдения план за оздравяване, съответно на извънсъдебното споразумение, по отношение удовлетворяването на публичните вземания, изпълнителният директор на Агенцията за държавни вземания възобновява спряното производство за принудително събиране.

(6) В случаите по ал. 5 разпоредбите на чл. 70б, ал. 1 и 3 от Търговския закон не се прилагат по отношение на публичните вземания.

(7) При възобновено по реда на ал. 5 производство за принудително събиране на публични вземания публичният изпълнител реализира продажбата на имуществото на длъжника, което е обект на наложените по чл. 195, ал. 5-8 обезпечения.

Прекратяване на производството

Чл. 225. (1) Производството по принудително изпълнение на публичните вземания се прекратява с разпореждане на публичния изпълнител:

1. когато задължението и направените до датата на провеждане на търга с явно наддаване, съответно до изтичане на срока за подаване на предложенията при търга с тайно наддаване, разноски

бъдат погасени изцяло; когато плащането е по безкасов начин, плащането се счита извършено с постъпването на сумата по сметката, посочена от публичния изпълнител;

2. когато актът, с който е установено публичното вземане, бъде обявен за нищожен, обезсилен или отменен по установения ред;

3. когато починалият длъжник няма наследници или всички наследници са се отказали от наследството;

4. когато публичният изпълнител е преценил, че вземането е несъбираемо, след като всички изпълнителни способности са изчерпани или разходите за воденето на такива действия са икономически неоправдани;

5. когато актът за установяване на задължението бъде изменен с решение на по-горестоящ орган или от съда и при предприетото принудително изпълнение е събрана сума, равна или надхвърляща сумата на задължението съгласно изменението; в този случай публичният изпълнител разпорежда връщането на надвнесената сума до размера, определен в решението за изменение, след което прекратява производството;

б. по писмено искане на публичния взискател;

7. в други случаи, предвидени в закон.

(2) В случаите по ал. 1 публичният изпълнител вдига служебно наложените запори и възбрани.

(3) Разпореждането по ал. 1 се издава в 7-дневен срок от:

1. получаването на плащането и отразяването му по съответната сметка - в случаите по ал. 1, т. 1;

2. уведомяването на публичния изпълнител с приложен заверен екземпляр от решението за обявяване на нищожността, обезсилването, отменянето или изменението на акта;

3. получаването на служебна справка за липсата на наследници или на уведомление, придружено от удостоверение за наследници и документ за направен отказ от всички наследници;

4. възникването на условията и предпоставките по ал. 1, т. 4.

5. получаването на писменото искане от публичния взискател.

Актове, издавани от публичния изпълнител

Чл. 226. (1) В изпълнение на правомощията си публичният изпълнител издава постановления и разпореждания.

(2) За всяко предприето и извършено действие от публичния изпълнител се съставя протокол, в който се отбелязват датата и мястото на съставянето му, предприетите действия, направените искания, постъпилите суми и направените разноси.

(3) Към образуваното изпълнително дело се прилагат всички протоколи за предприетите от органа по ал. 1 действия, както и издадените постановления и разпореждания, другите документи, удостоверяващи изпълнението, и извлечения от данъчно-осигурителната сметка.

Съдействие по изпълнението

Чл. 227. (1) При осъществяване на правомощията си публичният изпълнител може да поиска от компетентните органи да се отворят и претърсят вещи, жилища, офиси, складове и други помещения на длъжника или места, където се намират негови вещи.

(2) При необходимост публичният изпълнител може да иска и съдействие от полицейските органи в рамките на правомощията им, определени със закон, от кмета на общината или от областния управител за осигуряване на достъп до жилища, офиси, складове и други помещения на длъжника или до места, където се намират негови вещи, както и в случаите на извършване на опис, предаване на вещи, въвод във владение и други изпълнителни действия.

Изпълнение върху вземания на длъжника и свързани с него лица от банки

Чл. 228. (1) Прехвърлянето на дължимата от длъжника сума по сметката на публичния изпълнител, наложил запора, се извършва от банката незабавно след получаване на разпореждането.

(2) Банката е длъжна в 7-дневен срок от получаване на разпореждането да уведоми публичния изпълнител, наложил запора, за причините за неизпълнението му.

(3) Когато изпълнението е насочено върху валутна сметка, банката, в която се води сметката, изкупува валутата по нейния курс за деня, в който е получено разпореждането, и прехвърля левовата равностойност по сметката на публичния изпълнител, наредил изпълнението.

Разрешение за неотложни плащания

Чл. 229. (1) Публичният изпълнител с разпореждане до банката може да разреши определена част от постъпилите или постъпващите по сметката на длъжника суми да се оставят на негово временно разпореждане за неотложни плащания във връзка с дейността му.

(2) Преценката от органа по ал. 1 се извършва въз основа на писмена молба от длъжника с приложения към нея доказателства.

(3) Разрешението по ал. 1 се дава, при условие че:

1. сумите са дължими по договори, свързани с основната дейност на длъжника;
2. забавянето или неплащането на тези суми може да доведе до тежки стопански последици за длъжника - прекратяване или спиране за продължително време на основната му дейност, разваляне на търговски договори или изпадане в забава по търговски договори, неизпълнение на задължения по трудови договори и други подобни.

(4) Когато органът по ал. 1 даде разрешение, той посочва в него плащането, за което то се отнася, и срока, в който може да се извърши.

(5) Банката е длъжна да извърши плащането съобразно условията на разрешението и носи солидарна отговорност с длъжника за сумата, несъответстваща на разрешението. Отговорността се реализира по реда на чл. 211, ал. 3.

(6) Разрешението по ал. 1 може да се изменя или отменя само от органа, който го е издал.

Принудително изпълнение от трети лица, които не са банки

Чл. 230. (1) Принудителното изпълнение на вземанията се насочва върху вземания на длъжника от трети лица, ако вземането е ликвидно и изискуемо. Вземането е ликвидно и изискуемо, когато бъде признато пред публичния изпълнител или когато е установено с влязло в сила съдебно решение, с нотариално заверен документ или с ценна книга, издадена от третото лице. Вземането се смята за признато и когато по безспорен начин се установи, че по сделката е налице частично изпълнение, независимо дали то е извършено от длъжника или от третото лице.

(2) Независимо дали вземането е изискуемо или ликвидно, ако третото лице плати, вземането се счита за такова, а ако плати на длъжника, се задължава към публичния изпълнител в същия размер.

(3) Третото задължено лице е длъжно да внесе дължимата сума по сметката на публичния изпълнител или да му предаде вещите на длъжника в 3-дневен срок от получаване на нареждането за изпълнение. Ако задължението на третото задължено лице е за периодично плащане, то внася сумите в 3-дневен срок от падежа на всяка вноса.

Изпълнение върху дялове

Чл. 231. (1) Когато изпълнението е насочено върху дял на неограничено отговорен съдружник, публичният изпълнител, като констатира изпълнението на условията по чл. 96, ал. 1 от Търговския закон, връчва на дружеството и останалите неограничено отговорни съдружници изявление

за прекратяване на дружеството. След изтичане на 6 месеца публичният изпълнител или публичният взыскател предявява иск пред окръжния съд по седалището на дружеството за неговото прекратяване. Съдът отхвърля иска, ако се установи, че вземането е удовлетворено. Ако намери, че искът е основателен, съдът прекратява дружеството и това се вписва служебно в търговския регистър, след което се извършва ликвидация от назначен от съда ликвидатор.

(2) Когато изпълнението е насочено върху дял на ограничено отговорен съдружник, публичният изпълнител връчва на дружеството изявление за прекратяване участието на длъжника в дружеството. След изтичане на 3 месеца публичният изпълнител или публичният взыскател предявява иск пред окръжния съд по седалището на дружеството за неговото прекратяване. Съдът отхвърля иска, ако се установи, че дружеството е изплатило по сметка на публичния изпълнител припадащата се на съдружника длъжник част от имуществото, определена съгласно чл. 125, ал. 3 от Търговския закон, или че вземането е удовлетворено. Ако намери, че искът е основателен, съдът прекратява дружеството и това се вписва служебно в търговския регистър, след което се извършва ликвидация от назначен от съда ликвидатор.

Изпълнение върху ценни книжа, вземания по изпълнителни листове и парични средства

Чл. 232. (1) Изпълнението върху налични ценни книжа се извършва, като публичният изпълнител с постановление се суброгира в правата на длъжника спрямо лицата, които са задължени по ценната книга или чрез продажбата им.

(2) Наличните ценни книжа се продават от публичния изпълнител съобразно правилата за публична продажба на недвижим имот по този кодекс поотделно и/или в пакети. Публичният изпълнител прехвърля всяка ценна книга по надлежния за нея начин и я предава на купувача след влизането в сила на постановлението за възлагане. Когато ценната книга се прехвърля с джирос, редът на джирата не се прекъсва.

(3) Безналичните ценни книжа се продават чрез банка по установения за тях ред, като публичният изпълнител действа от свое име и за сметка на длъжника.

(4) В случаите по ал. 2 и 3 със сумата от продажбата на ценните книжа се удовлетворява публичното вземане.

(5) Принудително изпълнение върху национална и чужда валута се извършва чрез разпореждане на публичния изпълнител за изземването ѝ за удовлетворяване на публичното вземане.

(6) Вземанията по изпълнителни листове се изпълняват, като публичният изпълнител се суброгира в правата на длъжника с постановление. Вземанията се изпълняват, като се прилага разпоредбата на чл. 230.

Изпълнение върху вещи

Чл. 233. (1) Ако вземането не е било обезпечено или вещта не е била описана в съобщението за налагане на запора или възбраната, изпълнението се извършва чрез опис. Публичният изпълнител насрочва времето за извършване на опис.

(2) Описът трябва да съдържа:

1. изпълнителното основание;
2. мястото, където се извършва;
3. подробно описание на вещта;
4. оценката на вещта;
5. възраженията на длъжника и заявените от трети лица права върху описаната вещ;
6. подписите на публичния изпълнител, на задълженото лице и на третите лица, когато те имат заявени права върху описаната вещ.

(3) Описът на недвижимия имот се извършва само ако публичният изпълнител се увери, че имотът е собственост на длъжника в деня на налагане на възбраната. Проверката се извършва въз

основа на справка от службата по вписванията. Когато няма сигурни данни за собствеността, взема се предвид владението към деня на налагане на възбраната.

(4) В описа се посочват местонахождението на имота, неговите граници, вписаните възбрани и ипотечи, дължимите данъци и други обстоятелства, свързани с имота.

(5) Ако е невъзможно оценяването на вещта в момента на описа, вписват се временна оценка въз основа на данни на длъжника за покупната ѝ цена, ценова информация, с която разполага органът по ал. 1, и други данни за вещта.

Пазене на вещта

Чл. 234. (1) Описаната движима вещ се оставя за пазене на длъжника.

(2) Ако публичният изпълнител прецени, че вещта не трябва да се оставя у длъжника, тя се предава на pazач или се оставя на съхранение в определено от публичния изпълнител място.

(3) Pazачът се назначава от публичния изпълнител, който определя и възнаграждението. Pazачът се избира с оглед на лицето, естеството на вещта и мястото, където се намира или където ще се съхранява вещта, която се предава за пазене срещу подпис.

(4) Pazачът е длъжен да пази вещта като добър стопанин, да дава сметка за приходите от нея и за разходите по пазенето ѝ. При неизпълнение на задълженията публичният изпълнител може да назначи друг pazач.

(5) Недвижимият имот се оставя във владение на длъжника до извършване на проданта. От получаването на съобщението за вписване на възбраната длъжникът е длъжен да го управлява с грижата на добър стопанин. Публичният изпълнител може да определи срещу възнаграждение управител на имота, ако длъжникът пречи на огледа или не управлява добре имота.

Оценка

Чл. 235. (1) Описаната вещ се оценява по нейната пазарна стойност от публичния изпълнител. При необходимост за оценката може да бъде привлечен оценител по списъка на Агенцията за държавни вземания.

(2) Заключение на оценителя се изготвя в писмена форма и се представя на публичния изпълнител, който мотивирано определя окончателната оценка, като я съобщава на длъжника и на вискателя.

(3) Оценката на недвижимите имоти не може да бъде по-малка от данъчната оценка, а оценката на моторните превозни средства не може да бъде по-малка от застрахователната оценка.

Контролна оценка

Чл. 236. (1) Ако е недоволен от оценката, длъжникът или вискателят в 7-дневен срок може да поиска от изпълнителния директор на Агенцията за държавни вземания възлагане на нова оценка. Директорът или оправомощено от него длъжностно лице назначава оценител, чиято оценка е окончателна.

(2) Когато длъжникът или вискателят е недоволен от оценката на недвижимите имоти и на вещи с единична цена като нови повече от 20 000 лв., на произведения на изкуството, предмети от благородни метали и антикварни предмети, определена от публичния изпълнител, той може да поиска в 7-дневен срок контролна оценка.

(3) Контролната оценка по ал. 2 се извършва от трима оценители от списъка на Агенцията за държавни вземания с познания и опит в съответната област, един от които се посочва от длъжника, един - от вискателя, и един - от изпълнителния директор на Агенцията за държавни вземания.

(4) В случаите, когато в списъка няма вписан оценител с познания в съответната област или той не може да участва в експертизата, изпълнителният директор на Агенцията за държавни вземания може да я възложи и на други специалисти от съответната професия.

(5) Заключение на оценителите се приема с обикновено мнозинство и не може да бъде оспорвано от длъжника, от публичния изпълнител или от взыскателя.

(6) Възнаграждението на оценителите се определя от изпълнителния директор на Агенцията за държавни вземания и е за сметка на този, който е поискал контролната оценка.

Несъразмерност на разходите с приходите

Чл. 237. (1) Не се започва принудително изпълнение върху права и вещи, за които разходите по описване, оценяване, съхраняване и продажба са несъразмерни с очакваните приходи.

(2) Когато само за някои от вещите и правата разходите по принудителното изпълнение се очаква да надхвърлят постъпленията от продажбата, изпълнението се насочва върху останалото имущество на длъжника.

Глава двадесет и шеста ПУБЛИЧНА ПРОДАН

Раздел I Общи правила

Начин на продажбата

Чл. 238. (1) Продажбата на движими вещи се извършва чрез публична продажба на постоянно определени места или чрез търг. Начинът на продажба се определя от публичния изпълнител.

(2) Продажбата чрез търг може да се извършва с явно или тайно наддаване.

(3) Когато продажбата се извършва чрез търг, тя се смята за действителна дори и при участие само на един купувач, ако предложената от него цена не е по-ниска от началната тръжна цена.

(4) Публичният изпълнител може да определи продажбата да се извърши:

1. отделно на всяка движима или недвижима вещь на длъжника;
2. на групи от вещи, които обичайно се продават заедно;
3. на обособени части от предприятие;
4. на всички активи на длъжника търговец, включително движими и недвижими вещи и оценени в пари права.

(5) Когато се продават недвижими вещи самостоятелно или включени в група вещи, вещни права върху недвижими имоти, моторни превозни средства, кораби и въздухоплавателни средства, както и движими вещи с първоначална цена над 500 лв., продажбата се извършва чрез търг.

(6) Длъжникът може да предложи начин по ал. 4, по който да бъде продадена вещта или имуществото. Публичният изпълнител може да приеме предложения начин, ако прецени, че държавата ще бъде удовлетворена.

(7) Не могат да участват в продажбата длъжникът, негов представител, органите, провеждащи търга, и вещите лица, оценили вещта.

Действие на публичната продажба

Чл. 239. (1) Продадените чрез публична продажба движими вещи и оценени в пари права върху тях стават собственост на купувача дори и да не са били собственост на длъжника.

(2) Купувачът става собственик на продадената недвижима вещь дори и длъжникът да не е бил собственик, ако до изтичането на една година от обнародването в "Държавен вестник" на постановлението за възлагане не е предявен иск за собственост.

(3) Ако искът е предявен в срока по ал. 2 и с влязло в сила решение бъде установено, че длъжникът не е бил собственик на продадената недвижима вещь, купувачът може да иска платената от него цена, ако тя не е още изплатена на взискателите, а ако е била изплатена, той може да иска от всеки един от тях, както и от длъжника, това, което е получил. И в двата случая купувачът има право на лихвите и разноските за своето участие в проданта. Освен това той има право да иска връщането на всички платени от него такси по прехвърлянето.

Разноски

Чл. 240. (1) Всички разноски, свързани с обезпечаването и принудителното изпълнение на публичните вземания, са за сметка на длъжника.

(2) Всички постъпили суми от продажбата се внасят по определената сметка. След покриване на разноските, лихвите и главницата на публичното задължение разликата се връща на длъжника.

(3) Разноски, свързани с прехвърляне на вещта или с въвод във владение, са за сметка на купувача.

Цена и състояние на вещта

Чл. 241. (1) Първоначалната продажна цена на вещта или на имота не може да бъде по-малка от оценката по чл. 235 и 236.

(2) Вещта или имотът се продават такива, каквито са в момента на продажбата им и купувачите не могат да претендират за недостатъци на закупената вещь.

Продажба на специфични вещи

Чл. 242. (1) Бързоразвалящи се стоки се продават с разрешение от съответните местни органи на Държавния санитарен контрол и Държавно-ветеринарния санитарен контрол. Те се продават чрез борсата, стоковите тържища или специализираните магазини.

(2) Продажбата на произведения на изкуството, вещи с антикварна или нумизматична ценност, злато, сребро и други благородни метали и скъпоценни камъни или изделия от тях се извършва след експертна оценка чрез специализираните магазини, галерии и други подобни, одобрени от министъра на финансите.

(3) Продажбата на стоки, търгувани на борсите, се извършва чрез борсите.

(4) Продажбата на чуждестранна валута се извършва чрез търговските банки.

(5) Животни от националния генофонд, сортови семена и посадъчен материал с гарантиран произход се продават с разрешение на министъра на земеделието и горите или оправомощено от него лице само на други земеделски производители.

Съобщение за продажба

Чл. 243. (1) Съобщението за продажба съдържа:

1. наименованието на органа, който го издава;
2. номера и датата на изпълнителното дело;

3. начина на продажба;
4. времето и мястото за оглед;
5. времето и мястото на продажба;
6. списък на продаваните вещи и първоначална продажна цена;
7. други условия, свързани с определения начин на продажба;
8. дата, подпис и печат на органа.

(2) Съобщението се изпраща на длъжника с указание, че до датата на провеждане на търга с явно наддаване, съответно до изтичане на срока за подаване на предложенията при търга с тайно наддаване, може да плати задължението си заедно с разноските.

(3) Съобщението се поставя на определени за целта места в служебните помещения на органите, установили публичните задължения.

(4) Съобщението се разгласява и чрез поставянето му на местата, където ще се извършва огледът или продажбата, и чрез публикуването му в поне един централен ежедневник. Агенцията осигурява разпространението на съобщенията за продажби и чрез интернет.

(5) Когато длъжникът е физическо лице, съобщението, с изключение на това, което се изпраща на длъжника, не може да съдържа данни за длъжника.

Раздел II

Публична продажба на постоянно определени места

Условия

Чл. 244. (1) Движими вещи, чиято първоначална продажна цена не надвишава 500 лв. и които се намират на мястото на продажбата, могат да се продават чрез публична продажба на постоянно определени места, при която вещта се предава на купувача след заплащане на цената.

(2) Продажбата се извършва от борси, тържища и магазини, на които това е възложено по договор.

(3) Продажбата чрез борси, тържища и магазини се извършва по установените за тях правила, като отношенията между тях и публичния изпълнител се уреждат по договор при общи условия.

Намаляване на цената

Чл. 245. (1) Ако в едномесечен срок от излагането ѝ за продажба вещта не бъде продадена, продажната цена се определя в размер 90 на сто от първоначалната продажна цена.

(2) Ако в едномесечен срок от намаляването на цената по ал. 1 не се намери купувач, продажната цена се определя в размер 80 на сто от първоначалната цена.

(3) В случай че вещта не бъде продадена в 6-месечен срок от излагането ѝ за продан, тя се продава на цена в размер 50 на сто от първоначалната цена.

(4) Ако след изтичане на 9 месеца от излагането ѝ за продан вещта не бъде продадена, длъжникът има право в едномесечен срок да я вземе обратно. В тези случаи публичният изпълнител издава постановление за връщане, като посочва други изпълнителни способности за събиране на вземането.

(5) Непотърсени в едномесечния срок по ал. 4 вещи се считат за изоставени в полза на държавата. В тези случаи публичният изпълнител издава постановление.

Раздел III

Продажба чрез търг

Общи правила

Чл. 246. (1) Продажбата чрез търг се извършва с явно или тайно наддаване на място и време, определени от публичния изпълнител.

(2) Едновременно със съобщението за обявяване на публичната продажба публичният изпълнител оповестява и правилата за продажбата, размера на депозита за участие, начина, по който следва да се внесе, и крайния срок за внасянето му.

(3) Депозитът за участие в търга е 10 на сто от обявената начална продажна цена.

(4) Когато вещта е купена от лице, което не е имало право да наддава, възлагането е недействително.

(5) В този случай внесената от купувача сума служи за удовлетворяване на публичните вземания по изпълнителното дело и се обявява нов търг, ако търгът не е обжалван.

(6) След получаване на сумата от продажбата по сметката, посочена от публичния изпълнител, той издава постановление за възлагане.

(7) Постановлението за възлагане съдържа:

1. наименованието на органа, който го издава;
2. номера, датата и мястото на издаването му;
3. описание на вещта или вещите и продажната цена;
4. датата на търга;
5. данни за купувача, за длъжника и цената, на която е придобита вещта;
6. номера и датата на изпълнителното дело;
7. подписа и длъжността на издателя.

(8) Собствеността преминава върху купувача от датата на постановлението. Нотариална форма не е необходима.

(9) Купувачът е длъжен незабавно да вдигне вещта. Когато за продажба на движими вещи се изисква специална форма, тя се смята спазена с постановлението за възлагане.

(10) Публичният изпълнител въвежда купувача на имота във владение в 7-дневен срок въз основа на издаденото постановление. Въводът се извършва срещу всяко лице, което се намира във владение на имота. Това лице може да се защити само с иск за собственост по реда на чл. 269.

(11) Купувачът е длъжен да поиска вписване на постановлението за възлагане на недвижимия имот от съдията по вписване чрез службата по вписванията.

Подготовка на търг с явно наддаване

Чл. 247. (1) Всяка вещь или група от вещи получава тръжен номер. Номерът се обозначава върху вещта най-късно до определения начален час за оглед.

(2) В търга може да се участва и чрез пълномощник, който представя нотариално заверено пълномощно за участие в търга.

(3) Документът за внасяне на депозита се представя на публичния изпълнител най-късно до обявения начален час за провеждането на търга.

(4) Въз основа на представените документи за самоличност всеки участник получава знак (табелка) с номер на участник в търга.

Провеждане на търг с явно наддаване

Чл. 248. (1) В обявения ден и час органът, провеждащ търга, открива търга, проверява самоличността и документите на участниците и констатира изпълнението на условията за провеждане на търга.

(2) На мястото, където се провежда търгът, могат да присъстват само допуснатите участници в търга, публичният изпълнител и служебните лица, които го подпомагат.

(3) При започването на търга органът, който го провежда, е длъжен да оповести отново правилата за продажба и допуснатите до търга участници, като може да определи и стъпка на наддаване като процент от началната цена.

(4) Наддаването започва от началната тръжна цена. Недействително е предложението за цена, по-ниска от началната.

(5) Всеки участник с високо вдигане на номера огласява предлаганата от него цена.

(6) За провеждане на търга се води протокол. В протокола се отбелязват всички условия на търга, броят на участниците, началният и крайният час, стъпката на наддаване, ако такава е определена. Протокол се съставя и в случаите, когато обявеният търг не се проведе.

(7) За направените предложения се води наддавателен лист, в който се посочват тръжният номер на продаваната вещь, номерата на участниците, наддавали за нея, и предлаганите от тях цени. Наддавателният лист е неразделна част от протокола за провеждане на търга.

(8) След всяко направено предложение органът, провеждащ търга, произнася последователно три пъти последната предложена цена и след третия път, ако нова цена не бъде предложена, огласява с "продадено" продажбата на вещта, цената и номера на участника, който я е предложил.

(9) В протокола се записват тръжният номер на вещта, цената и номерът на участника, предложил най-високата цена, името на лицето и единният граждански номер или наименованието на търговеца и ЕИК по БУЛСТАТ, съответно данните на упълномощения представител. За купувач се обявява този наддавач, който е предложил най-висока цена. Купувачът се обявява от органа, провеждащ търга, върху наддавателния лист, който се подписва от него.

(10) В протокола се записват и данните за лицата, които са предложили цена, поставяща ги на второ и трето място след участника, предложил най-високата цена, както и данните, необходими за уведомяване.

(11) Купувачът трябва в 5-дневен срок от приключване на продажбата да внесе предложената от него цена, като приспадне внесения депозит.

(12) В 3-дневен срок от постъпването на сумата по указаната сметка публичният изпълнител издава постановление за възлагане на вещта на купувача.

Определяне на последващ купувач

Чл. 249. (1) Ако в срока по чл. 248, ал. 11 цената не бъде внесена по посочената сметка от обявения за купувач:

1. с внесения от него депозит се покриват разноските по търга, а с остатъка се намалява публичното вземане в следната последователност: разноски, лихви, главница;

2. публичният изпълнител съставя протокол, с който обявява за купувач наддавача, предложил следващата по размер цена, като му изпраща съобщение за това; ако и този наддавач не внесе цената, като приспадне внесения депозит, в 3-дневен срок от получаване на съобщението публичният изпълнител обявява за купувач следващия по реда на предложените цени наддавач, при условие че предложената от него цена е не по-малка от началната тръжна цена; наддавачът, който е обявен за купувач и не внесе в срок предложената цена, като приспадне внесения депозит, отговаря съобразно т. 1.

(2) Когато никой от наддавачите по ал. 1, т. 2 не внесе предложената от него цена, провежда се нов търг.

Нов търг

Чл. 250. (1) Новият търг се провежда по правилата на първия, когато:

1. не се яви кандидат и явилите се предложат цена, по-ниска от началната;
2. никой от участниците не внесе предложената от него цена;
3. са нарушени други условия за провеждане на търга.

(2) Продажната цена на вещта на новия търг се определя в размер 80 на сто от началната тръжна цена на предишния търг. На всеки следващ търг продажната цена се намалява с по 10 на сто от първоначалната продажна цена, но не по-малко от 50 на сто.

(3) Когато след последния търг вещта не бъде продадена, по искане на публичния взискател тя му се възлага по цена 50 на сто от първоначалната тръжна цена. Когато публичните вземания са на различни взискатели, вещта се възлага на взискателя с най-големи вземания. Уравняването на сметките между взискателите се извършва от публичния изпълнител при последващи изпълнения върху имуществото на длъжника.

(4) Когато вещта не се възложи в случаите по ал. 3, тя се освобождава от изпълнение.

Търг с тайно наддаване

Чл. 251. (1) Публичният изпълнител може да определи продажбата да се извърши на търг с тайно наддаване, като в съобщението се посочват мястото на подаване на предложенията, началният и крайният срок за подаването им, размерът на депозита и времето и мястото на отваряне на предложенията.

(2) Предложенията се подават в запечатан плик. Върху плика предложителят отбелязва номера и датата на съобщението, публичния изпълнител, обявил продажбата, данни за предложителя (наименование, адрес, идентификационен номер), подпис и печат, когато предложителят е длъжен да има такъв.

(3) Предложението трябва да съдържа:

1. данни за предложителя - име, единен граждански номер (наименование, ЕИК по БУЛСТАТ) и адрес;
2. вещта, за която се прави предложението;
3. предлаганата цена;
4. документ, удостоверяващ внесения депозит в размер 10 на сто от първоначалната тръжна цена;
5. подписа на предложителя.

(4) Постъпващите предложения за всяка обявена продажба поотделно се завеждат по реда на постъпването им с пореден номер и дата, като изрично се отбелязва и датата на пощенското клеймо, ако са получени по пощата.

(5) С изтичането на крайния срок на приемане на предложенията публичният изпълнител поставя в края на списъка удостоверителен надпис, в който посочва броя на постъпилите предложения, датата и часа на приключване и се подписва.

(6) За валидно направено предложение се счита и това, което е постъпило до изтичането на работното време на публичния изпълнител в деня преди обявения за отваряне на предложенията ден, при условие че пощенското клеймо в станцията на подаването носи дата не по-късна от посочената крайна дата за подаване на предложенията. Неотговарящите на тези условия предложения се считат за невалидни и за постъпилите по този ред валидни и невалидни предложения публичният изпълнител прави допълнително отбелязване в списъка след удостоверителния подпис.

(7) До обявения краен срок за подаване на предложенията предложителят може писмено да оттегли предложението, което се прилага към протокола. Предложението се връща в запечатания плик. Върху плика се поставя печат на публичния изпълнител с надпис: "Оттеглено с писмо номер и дата на

писмото", като публичният изпълнител се подписва и поставя датата. Ново предложение може да се подаде след оттегляне на първоначалното, при условие че е спазен крайният срок.

Разглеждане на предложенията и продажба

Чл. 252. (1) Предложенията се разглеждат в определеното място и време, където могат да присъстват предложителите, техните законни или упълномощени представители.

(2) Публичният изпълнител разглежда последователно по реда на постъпването им направените предложения, като съобщава поредния номер и датата на постъпването или датата на пощенското клеймо, ако предложението е получено по пощата.

(3) Публичният изпълнител огласява направените предложения и тяхната редовност. Нередовни са предложенията, които не отговарят на изискванията на чл. 251 ал. 2 и 3, както и подадените от лица, които нямат право да участват в продажбата. Предложителите, които не се допускат до търга и основанията за това се отразяват в протокола и подадените от тях документи се прилагат към протокола.

(4) Направените предложения се отразяват по реда на отваряне в наддавателен лист. Срещу поредните номера, оттеглили предложението си, в наддавателния лист се отбелязват номерът на писмото и датата на оттеглянето.

(5) След изчерпване на пълния списък на предложенията публичният изпълнител обявява най-високата предложена цена.

(6) При еднаква цена, предложена от двама или повече от присъстващите участници в наддаването, търгът продължава само между тях с явно наддаване. В този случай публичният изпълнител обявява стъпката за наддаване. Стъпката и направените предложения се отразяват в наддавателния лист.

(7) Ако най-високата цена е предложена от двама или повече от неприсъстващите участници в търга, публичният изпълнител определя спечелилия търга чрез жребий в присъствието на явилите се участници.

(8) Извън случаите по ал. 6 и 7 предложителите се подреждат последователно, като се отчита по-високата предложена цена.

(9) Спечелилият търга и следващите две най-добри предложения се обявяват от органа по ал. 2 и се вписват в протокола. Срещу всяко от предложенията се записват данните на предложителите и резултатът се обявява на подходящо място в канцеларията на публичния изпълнител и в Агенцията за държавни вземания.

Плащане и постановление за възлагане

Чл. 253. В 3-дневен срок от постъпването на сумата по указаната сметка публичният изпълнител издава постановление за възлагане на вещта на купувача.

Последващ купувач

Чл. 254. (1) В случай че цената не постъпи по определената сметка в 5-дневен срок от датата на търга, счита се, че купувачът се е отказал да купи вещта. С внесения от него депозит се покриват разноските по търга, а остатъкът служи за погасяване на публичното вземане. В случаите, когато купувачът не е присъствал на провеждането на търга, срокът за безкасовото плащане тече от уведомяването му за резултата от търга.

(2) След изтичане на срока по ал. 1 публичният изпълнител писмено уведомява втория по реда участник, предложил следващата най-висока цена. Ако същият участник не плати в 5-дневен срок от уведомяването, счита се, че и той се е отказал да купи вещта.

(3) След отказа на втория купувач по реда на ал. 2 се уведомява и третият купувач.

(4) Ако никой не плати цената, депозитите се задържат и служат за погасяване на публичното задължение. В този случай публичният изпълнител насрочва нов търг за продажба на вещта.

(5) Продажната цена на вещта на новия търг се определя в размер 80 на сто от началната тръжна цена на предишния търг. На всеки следващ търг продажната цена се намалява с по 10 на сто от първоначалната продажна цена, но не по-малко от 50 на сто.

(6) Когато след последния търг вещта не бъде продадена, по искане на публичния вискател тя му се възлага по цена 50 на сто от първоначалната тръжна цена. Когато публичните вземания са на различни вискатели, вещта се възлага на вискателя с най-големи вземания. Уравняването на сметките между вискателите се извършва от публичния изпълнител при последващи изпълнения върху имуществото на длъжника.

(7) Когато вещта не се възложи в случаите по ал. 6, тя се освобождава от изпълнение.

Превеждане на суми на длъжника

Чл. 255. В 7-дневен срок след покриването на разноските по принудителното изпълнение, лихвите и главницата длъжникът се уведомява за сумата, останала след разпределението, която се превежда по сметка, посочена от него, а ако не е посочил такава - остава в Агенцията за държавни вземания и служи за прихващане с други публични вземания.

Обжалване

Чл. 256. (1) Извършената продажба чрез търг може да бъде обжалвана в 3-дневен срок от обявяването на резултатите от участник в търга, който е предложил по-висока цена от обявения за купувач, когато обявеният за купувач не е имал право да участва в търга и предложената от жалбоподателя цена е следваща цената на спечелилия.

(2) Жалбата се подава чрез публичния изпълнител и се разглежда по реда на чл. 266-268.

(3) При подадена жалба публичният изпълнител не издава постановление за възлагане.

(4) Жалбоподателят е длъжен да внесе изцяло предложената от него цена по сметката на публичния изпълнител, което е условие за редовността на жалбата. В случаите на уважаване на жалбата съдът обявява жалбоподателя за купувач.

(5) Решението на съда е окончателно, не подлежи на обжалване и има действие на постановление за възлагане.

(6) Препис от съдебното решение се изпраща на публичния изпълнител в 7-дневен срок от постановяването му.

(7) Ако жалбата е оставена без уважение, публичният изпълнител издава постановление за възлагане на обявения от него купувач в 7-дневен срок от получаването на преписа от съдебното решение и освобождава депозираната от жалбоподателя цена на имота.

(8) Ако жалбата бъде уважена и жалбоподателят бъде обявен за купувач, публичният изпълнител освобождава депозираната цена на обявения от него купувач освен в случаите, когато обявеният за купувач не е имал право да участва в търга. В тези случаи депозираната от обявения от публичния изпълнител за купувач цена служи за удовлетворение на вземанията по изпълнителното дело.

Продажба на вещи, оставени за пазене на длъжника или при трети лица

Чл. 257. (1) Когато вещта е оставена за пазене на длъжника или при трети лица, публичният изпълнител е длъжен да посочи в съобщението точното местонахождение на вещта и да даде подходящо време за оглед, предварително уточнено с пазача на вещта.

(2) Ако длъжникът или третото лице пречи на огледа, вещта се изземва и се продава по реда на този кодекс.

(3) Ако длъжникът откаже да предаде вещта, тя се изземва принудително от публичния изпълнител, което се прилага и по отношение на всяко трето лице, което държи вещта. В тези случаи при необходимост се осигурява и съдействието на Националната полиция.

Раздел IV

Особени случаи на продажба

Продажба на съсобствени вещи

Чл. 258. (1) Когато изпълнението бъде насочено върху вещь, която е съсобствена, за задължение на някои от съсобствениците, вещта се описва и се оценява като цяло по реда на чл. 235 и се предлага на съсобственика недлъжник в 30-дневен срок за изкупуване.

(2) Ако съсобственикът недлъжник в срока по ал. 1 се съгласи писмено да изплати частта на длъжника, публичният изпълнител определя 30-дневен срок за плащане и след плащането му възлага вещта с постановление.

(3) Ако съсобственикът недлъжник откаже да изплати частта на длъжника или не плати в срока по ал. 2, публичният изпълнител обявява търг:

1. само за идеалната част на длъжника - при недвижими вещи;
2. за цялата вещь - при движими вещи, като след продажбата на съсобствениците недлъжници се изплаща съразмерна част от получената цена, а разноските са изцяло за сметка на длъжника.

(4) Вещта може да бъде продадена и изцяло, ако в срока по ал. 1 останалите съсобственици изразят писмено съгласие.

(5) Оценката на вещьта се съобщава и на съсобственика недлъжник, който може да иска нова оценка по реда на чл. 236, ал. 1.

(6) Съсобственикът недлъжник може да обжалва изпълнителните действия поради неспазване на ал. 1 по реда на чл. 266-268.

Изпълнение върху вещи в съпружеска имуществена общност

Чл. 259. (1) Принудителното изпълнение на публични вземания срещу един от съпрузите може да бъде насочено върху движими и недвижими вещи, които са съпружеска имуществена общност, само за частта от вземането, която не може да бъде удовлетворена чрез изпълнение върху неговото лично имущество. Публичният изпълнител едновременно с налагането на запора или възбраната е длъжен да уведоми съпруга недлъжник, че изпълнението се насочва върху вещь от съпружеската имуществена общност.

(2) Продажбата се извършва на търг с явно наддаване, освен ако съпрузите писмено предложат продажбата да се извърши по друг, предвиден от този кодекс ред.

(3) С предложението си по ал. 2 съпрузите могат да определят и вещьта, върху която биха желали да се насочи изпълнението.

(4) Ако до определянето на купувач съпругът недлъжник внесе дължимата сума заедно с направените до момента разноси от публичния изпълнител, изпълнението се прекратява.

(5) За изпълнение върху вещи в съпружеска имуществена общност се прилагат съответно разпоредбите за продажба на съсобствени вещи.

(6) Съпругът недлъжник се обявява за купувач, ако в 14-дневен срок от датата на провеждането на търга заяви писмено на публичния изпълнител, че желае да купи частта на най-високата предложена цена, като внесе тази цена в 30-дневен срок от провеждането на търга.

(7) До изтичането на срока по ал. 6 публичният изпълнител не издава постановление за възлагане. Ако въпреки това определеният за купувач е платил цената, тя подлежи на връщане в 3-дневен срок.

(8) Ако вещта бъде продадена независимо от начина на продажба, половината от получената сума преди да се приспаднат разноските, се изплаща на съпруга недлъжник.

(9) Съпругът недлъжник не може да противопоставя на публичния изпълнител възражение, че поради приноса си в придобиване на вещта има право на по-голям дял от съпруга длъжник, освен ако с влязло в сила съдебно решение преди датата на възникването на публичното задължение не е установено друго.

(10) От датата на влизане в сила на постановлението за възлагане на вещь - съпругеска имуществена общност, на съпруга недлъжник съответната вещь се изключва от съпругеската имуществена общност.

Изпълнение върху влогове - съпругеска имуществена общност

Чл. 260. (1) Принудителното изпълнение за публични задължения срещу един от съпрузите може да се насочи върху половината от паричния влог - съпругеска имуществена общност.

(2) По искане на съпруга недлъжник другата половина от влога може да бъде трансформирана в негов личен влог при представяне в обслужващата банка на постановлението за принудително събиране. Разпоредбата на чл. 259, ал. 9 се прилага съответно и в този случай.

Обжалване на действията

Чл. 261. Всеки съпруг може да обжалва действията на публичния изпълнител, когато:

1. с влязло в сила съдебно решение преди датата на възникването на задължението е установено, че вещта, върху която е насочено принудителното изпълнение, е лична собственост на съпруга недлъжник, съответно предложената за принудително изпълнение част от вещта е по-голяма от частта на съпруга длъжник, установена със съдебното решение;

2. публичният изпълнител не се съобрази с предложението на съпрузите за насочване на принудителното изпълнение към друга вещь;

3. са налице основанията, при които могат да обжалват съсобствениците недлъжници или третите лица със самостоятелни права върху вещта.

Изпълнение върху вложени ценности в трезори

Чл. 262. (1) Публичният изпълнител може да насочи изпълнението върху съдържанието на вложени ценности в публични и частни трезори, включително и върху съдържанието на банкови касетки.

(2) Когато при отварянето се намери национална или чужда валута, постъпва се по реда на този кодекс.

(3) Когато се намерят нумизматични ценности или бижута, или произведения с художествена стойност, те се описват в протокола и се оставят на съхранение в банката до продажбата им.

Изпълнение върху парични средства и други ценности

Чл. 263. Изпълнението върху намерената в жилището или в служебните помещения на длъжника национална или чужда валута, както и върху откритата валута в трезор, се извършва чрез изземването, описването и внасянето ѝ по сметката на публичния изпълнител. При преизчисляване на курса на чуждата валута се прилага курсът на банката, чрез която се извършва операцията по продажбата на валутата.

Удостоверяване на задълженията

Чл. 264. (1) Прехвърлянето или учредяването на вещни права върху недвижими имоти или наследствени права, включващи недвижими имоти, включването на недвижими имоти или вещни права върху недвижими имоти като апортни вноски в капитала на търговски дружества, вписването на ипотека или особен залог се извършва след представяне на писмена декларация от прехвърлителя или учредителя, съответно ипотекарния длъжник или залогодателя, че няма непогасени публични задължения. Наличието или липсата на непогасени данъчни задължения за имота се удостоверява в данъчната оценка от компетентната териториална дирекция.

(2) Прехвърляне на собствеността върху моторни превозни средства се извършва след представяне на писмена декларация от прехвърлителя, че няма непогасени публични държавни и общински задължения.

(3) Образците на писмените декларации по ал. 1 и 2 се утвърждават от министъра на финансите и министъра на правосъдието.

(4) Когато прехвърлителят или учредителят декларира, че имат публични държавни и общински задължения, действията по ал. 1 и 2 могат да се извършат след тяхното заплащане или ако длъжникът писмено декларира, че е съгласен публичните държавни и общински вземания да се погасяват от сумата срещу прехвърлянето или учредяването на вещното право и купувачът внесе дължимата сума в съответния бюджет.

Отговорност

Чл. 265. Нотариус или съдия по вписванията, който състави, съответно разпреди да се впише акт без представена декларация или при неспазване разпоредбата на чл. 264, ал. 4, отговаря солидарно за заплащане на задълженията, дължими от прехвърлителя или от учредителя.

Глава двадесет и седма

ЗАЩИТА СРЕЩУ ПРИНУДИТЕЛНО ИЗПЪЛНЕНИЕ

Обжалване

Чл. 266. (1) Действията на публичния изпълнител могат да се обжалват от длъжника или от третото задължено лице пред изпълнителния директор на Агенцията за държавни вземания, съответно пред териториалния директор на териториалната дирекция на Националната агенция за приходите чрез публичния изпълнител, който ги е извършил. Жалбата се подава в 7-дневен срок от извършването на действието, ако субектът е присъствал или е бил уведомен за извършването му, а в останалите случаи - от деня на съобщението. За третите лица срокът тече от узнаване на действието.

(2) Длъжникът прилага към жалбата си препис за публичния изпълнител, а третото задължено лице – и препис за длъжника.

(3) Не подлежи на обжалване определеният размер на публичното задължение.

(4) Жалбата не спира действията по принудителното изпълнение, освен ако е подадена от трето лице със самостоятелни права върху вещта, върху която е насочено принудителното изпълнение. Самостоятелните права се удостоверяват с писмени доказателства, приложени към жалбата.

Разглеждане на жалбата

Чл. 267. (1) Решаващият орган разглежда жалбата въз основа на данните по преписката и представените от страните доказателства.

(2) Решаващият орган в 14-дневен срок от постъпване на редовна жалба се произнася с решение, с което може да:

1. прекрати производството, ако до произнасянето по жалбата длъжникът плати дължимата сума, включително направените разноски;

2. спре изпълнението, ако са налице основанията за спиране на принудителното изпълнение по този кодекс, за което уведомява и вискателя;

3. отмени обжалваното действие;

4. отмени или откаже отменянето на изпълнителното действие, обжалвано от третото лице със самостоятелни права върху вещта, върху която е насочено принудителното изпълнение; когато жалбата не бъде уважена, третото лице може да предяви иск в 30-дневен срок от получаването на преписа от решението;

5. остави жалбата без уважение;

6. остави жалбата без разглеждане, когато подателят няма интерес от обжалването на действията на органа на принудителното изпълнение или когато оттегли жалбата.

(3) В случаите по ал. 2, т. 3 изпълнителното дело се връща на органа, извършил обжалваното действие, и изпълнителното производство започва от отмененото действие.

Съдебно обжалване

Чл. 268. (1) В случаите по чл. 267 ал. 2, т. 2, 4, 5 и 6 длъжникът или вискателят може да обжалва решението пред окръжния съд по местонахождението на публичния изпълнител, чието действие се обжалва, в 7-дневен срок от съобщението. Преписката се изпраща на окръжния съд в 3-дневен срок от постъпването на жалбата.

(2) Решението на окръжния съд е окончателно и не подлежи на обжалване.

Иск на трето лице

Чл. 269. (1) Трето лице, чието право е засегнато от изпълнението, може да предяви иск, за да установи правото си.

(2) Искът се предявява срещу длъжника и вискателя.

(3) Съдът уведомява публичния изпълнител ако бъде образувано исково производство. В този случай публичният изпълнител може да премине към друг способ за принудително събиране или да спре производството.

Дял пети

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Глава двадесет и осма

АДМИНИСТРАТИВНИ НАРУШЕНИЯ, ГЛОБИ И САНКЦИИ

Злоупотреба с данъчна и осигурителна информация

Чл. 270. Лицата по чл. 73-75, както и лицата, имащи по други закони достъп до данъчна и осигурителна информация, които разгласят, предоставят, публикуват, използват или разпространяват по друг начин факти и обстоятелства, представляващи данъчна и осигурителна информация, ако не подлежат на по-тежко наказание, се наказват с глоба от 300 до 10 000 лв. Освен глобата по изречение първо служителите на Националната агенция за приходите, публичните изпълнители, експертите и специалистите могат да бъдат лишени от правото да заемат съответната длъжност за срок от 1 до 3 години.

Неиздаване на удостоверение в срок

Чл. 271. (1) Орган по приходите, който не издаде в срок удостоверение за наличие или липса на задължение по искане на заинтересувания субект или въз основа на акт на съда, се наказва с глоба до 250 лв. При повторно нарушение органът по приходите се наказва с глоба до 500 лв.

(2) Длъжностно лице от държавен, общински или съдебен орган, което не издаде в срок искане по реда на този кодекс удостоверение, се наказва с глобата по ал. 1.

Неприемане на декларация

Чл. 272. (1) Служител от Националната агенция за приходите, на когото е възложено приемането на декларации, свързани с данъчно облагане или задължителни осигурителни вноски, който откаже да приеме надлежно попълнена и подписана декларация, включително чрез пълномощник, се наказва с глоба до 250 лв., а при повторно нарушение - с глоба до 500 лв.

(2) Наказанието по ал. 1 се налага и на служител от Националната агенция за приходите, който не отрази подаването на декларация, свързана с данъчно облагане или задължителни осигурителни вноски, във входящия регистър на съответната териториална дирекция или не издаде документ, удостоверяващ подаването.

Възпрепятстване

Чл. 273. Който не изпълни задължителни указания на орган по приходите или публичен изпълнител за оказване на съдействие или възпрепятства упражняването на правомощията му, се наказва с глоба от 250 до 500 лв. за физическите лица, а за едноличните търговци и юридическите лица - с имуществена санкция в същия размер. При повторно нарушение наказанието е глоба за физическите лица или имуществена санкция за юридическите лица и едноличните търговци в размер от 500 до 1000 лв.

Незаконна ревизия

Чл. 274. Орган по приходите, който извърши ревизия, без да му е възложена, или продължи извършването на ревизия извън определения срок, освен когато този срок е продължен по установения ред, се наказва с глоба от 250 до 500 лв., а при повторно нарушение – с глоба от 500 до 1000 лв.

Недеклариране

Чл. 275. Който не представи декларацията по чл. 124, ал. 3 в установения срок, ако не подлежи на по-тежко наказание, се наказва с глоба - за физическите лица, или с имуществена санкция - за юридическите лица и едноличните търговци, в размер от 500 до 5000 лв. При повторно нарушение наказанието е глоба за физическите лица или имуществена санкция за юридическите лица и едноличните търговци в размер от 1000 до 10 000 лв.

Незаконен заповор или възбрана

Чл. 276. Публичен изпълнител, който наложи запор или възбрана върху имущества, неподлежащи на принудително изпълнение, се наказва с глоба до 250 лв., а при повторно нарушение - с глоба до 500 лв.

Непредоставяне на информация при принудително изпълнение

Чл. 277. Лице, което при образувано изпълнително производство по реда на този кодекс не изпълни в установените срокове задължението си за предоставяне на информация на публичния изпълнител, се наказва с глоба - за физическите лица, или с имуществена санкция - за юридическите лица и едноличните търговци, от 50 до 250 лв. При повторно нарушение наказанието е глоба за физическите лица или имуществена санкция за юридическите лица и едноличните търговци в размер от 100 до 500 лв.

Други нарушения

Чл. 278. Който не изпълни друго задължение, произтичащо от този кодекс, се наказва с глоба от 50 до 500 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

Заобикаляне на закона

Чл. 279. (1) Работодател - физическо или юридическо лице, за когото се установи, че е предприел действия съгласно чл. 20, ал. 1 или не е удържал или внесъл задължителни осигурителни вноски или данък върху дохода на физически лица върху действително изплатените на работниците или служителите възнаграждения, се наказва с глоба - за физическите лица, или с имуществена санкция - за юридическите лица и едноличните търговци, в размер по 100 лв. за всеки месечен период за всеки работник или служител.

(2) Санкцията по ал. 1 не се налага, ако в срок 4 месеца от връчването на акта за установяване на административно нарушение, но не по-късно от 5 месеца от съставянето му, лицето начисли за всеки един работник или служител дължимите задължителни осигурителни вноски и данъци заедно с лихвите и ги внесе.

Глава двадесет и девета

ПРОИЗВОДСТВО ПО УСТАНОВЯВАНЕ НА НАРУШЕНИЯТА И НАЛАГАНЕ НА НАКАЗАНИЯТА

Установяване на нарушенията

Чл. 280. (1) Актовете за установяване на административните нарушения се съставят от органите по приходите, съответно от публичните изпълнители, а наказателните постановления се издават от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите или от упълномощено от него длъжностно лице, съответно от изпълнителния директор на Агенцията за държавни вземания.

(2) В случаите, когато нарушението е извършено от орган или служител на Националната агенция за приходите или на Агенцията за държавни вземания, актът за установяване на административно нарушение се съставя и наказателното постановление се издава от длъжностни лица, определени от министъра на финансите.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършва по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Неизвестен нарушител

Чл. 281. (1) При установяване на административно нарушение от органите на Националната агенция за приходите при осъществяване на контролните им функции, когато нарушителят е неизвестен, актът за установяване на административно нарушение се подписва от

актосъставителя и поне от един свидетел и не се връчва. В този случай се издава наказателно постановление не по-рано от изтичането на 4 месеца от съставянето на акта, което влиза в сила от датата на издаването му.

(2) Административнонаказателното производство по ал. 1 се прекратява, ако до издаването на наказателното постановление нарушителят бъде открит. В този случай актът за установяване на административното нарушение се съставя срещу него и срокът за издаването на наказателното постановление започва да тече от съставянето му.

(3) Разпоредбите на чл. 20 от Закона за административните нарушения и наказания се прилагат съответно и когато нарушителят е неизвестен.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този кодекс:

1. "Непреодолима сила" има значението по чл. 306, ал. 2 от Търговския закон.

2. "Домакинство" включва съпрузите, лицата, живеещи като съпрузи, както и техните деца и роднини, ако живеят при тях.

3. "Свързани лица" са:

а) съпрузите, както и лицата, между които съществуват отношения като между съпрузи, въпреки че не е сключен брак; роднините по права линия - без ограничение, по съребрена - до четвърта степен включително; и роднините по сватовство - до трета степен включително; бившите съпрузи; роднините по права линия; дори когато осиновяването е прекратено; както и лицата, които поради други причини се намират във взаимоотношения, поради които между тях могат да се договарят условия, различни от обичайните;

б) работодател и работник;

в) съдружниците;

г) лицата, едното от които участва в управлението на другото или на негово дъщерно дружество;

д) лицата, в чийто управителен или контролен орган участва едно и също юридическо или физическо лице, включително когато физическото лице представлява друго лице;

е) дружество и лице, което притежава повече от 5 на сто от дяловете или акциите, издадени с право на глас в дружеството;

ж) лицата, едното от които упражнява контрол спрямо другото;

з) лицата, чиято дейност се контролира от трето лице или от негово дъщерно дружество;

и) лицата, които съвместно контролират трето лице или негово дъщерно дружество;

й) лицата, едното от които е търговски представител на другото;

к) лицата, едното от които е направило дарение на другото;

л) лицата, които участват пряко или косвено в управлението, контрола или капитала на друго лице или лица, поради което между тях могат да се уговорят условия, различни от обичайните.

4. "Контрол" е налице, когато контролиращият:

а) притежава пряко или косвено или по силата на споразумение с друго лице повече от половината от гласовете в общото събрание на друго лице, или

б) има възможност да определя пряко или непряко повече от половината от членовете на управителния или контролния орган на друго лице, или

в) има възможност да ръководи, включително чрез или заедно с дъщерно дружество по силата на устав или договор дейността на друго лице, или

г) като акционер или съдружник в едно дружество контролира самостоятелно по силата на сделка с други съдружници или акционери в същото дружество повече от половината от броя на гласовете в общото събрание на дружеството, или

д) може по друг начин да упражнява решаващо влияние върху вземането на решения във връзка с дейността на дружеството.

5. "Място на стопанска дейност" е:

а) определено място (собствено, наето или ползвано на друго основание), посредством което чуждестранно лице извършва цялостно или частично стопанска дейност в страната, като например: място на управление; клон; търговско представителство, регистрирано в страната; офис; кантора; ателие; завод; работилница (фабрика); магазин; склад за търговия; сервиз; монтажен обект; строителна площадка; мина; кариера; сонда; петролен или газов кладенец; извор или друг обект на извличане на природни ресурси;

б) извършването на дейност в страната от лица, упълномощени да сключват договори от името на чуждестранни лица, с изключение на дейността на представителите с независим статут по глава шеста от Търговския закон;

в) трайно извършване на търговски сделки с място на изпълнение в страната, дори когато чуждестранното лице няма постоянен представител или определено място.

6. "Трансфер между място на стопанска дейност и друга част на същото предприятие" е всяко предаване на вещи, осигуряване ползването на нематериални блага, фактическо извършване на услуги или предоставяне на парични средства между място на стопанска дейност на територията на страната и друга част на предприятието, разположена извън територията на страната.

7. "Определена база" е:

а) определено място, чрез което чуждестранно физическо лице извършва цялостно или частично независими лични услуги или упражнява свободна професия в страната, като например архитектурно ателие, зъболекарски кабинет, адвокатска или друга кантора на консултант, офис на независим одитор или счетоводител;

б) трайно извършване на независими лични услуги или упражняване на свободна професия в страната, дори когато чуждестранно физическо лице не разполага с определено място.

8. "Пазарна цена" е сумата без данъка върху добавената стойност и акцизите, която би била платена при същите условия за идентична или сходна стока или услуга по сделка между лица, които не са свързани.

9. "Трансферни цени" са налице, когато в търговските или финансовите взаимоотношения между свързани лица са приети или наложени условия, различни от тези, които биха били приети между независими лица и които оказват влияние върху размера на печалбата и доходите им.

10. "Методи за определяне на пазарните цени" са:

а) методът на сравнимите неконтролирани цени между независими търговци;

б) методът на пазарните цени, където обичайната пазарна цена е цената, използвана в процеса на продажба на стоки и услуги в непроменена форма на независим партньор, намалена с разходите на търговеца и с обичайната печалба;

в) методът на увеличената стойност, при който обичайната пазарна цена се определя, като себестойността на продукцията се увеличи с обичайната печалба;

г) методът на транзакционната нетна печалба;

д) методът на разпределената печалба.

Редът и начинът за прилагане на методите се определят с наредба на министъра на финансите.

11. "Обособена част" е организационна структура, която може самостоятелно да осъществява стопанска дейност (магазин, ателие, кораб, цех, ресторант, хотел и други подобни).

12. "Повторно" е нарушението, извършено в едногодишен срок от влизането в сила на наказателното постановление, с което лицето е било наказано за същото по вид нарушение.

§ 2. За неуредените с този кодекс случаи се прилагат разпоредбите на Закона за административното производство и Гражданския процесуален кодекс.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. Отсрочени или разсрочени публични вземания по Данъчния процесуален кодекс и Кодекса за социално осигуряване, срокът за плащане на които изтича след влизането в сила на този кодекс, запазват действието си до окончателното плащане съобразно даденото разрешение.

§ 4. (1) Започналите към датата на влизането в сила на този кодекс производства по глави седма и осма и по чл. 349-350 от Кодекса за социално осигуряване се довършват от органите на Националния осигурителен институт по досегашния ред.

(2) Разпоредбите на този кодекс се прилагат от органите на Националната агенция за приходите, съответно на Агенцията за държавни вземания, и за процесуалните действия по незавършените административни и изпълнителни производства към датата на влизането му в сила.

(3) Незавършените към датата на влизането в сила на този кодекс съдебни производства по Данъчния процесуален кодекс се довършват по досегашния ред, като страна в производството е съответният орган на Националната агенция за приходите, съответно на Агенцията за държавни вземания.

§ 5. (1) Националната агенция за приходите е правопреемник на активите, пасивите, правата, задълженията и архива на данъчната администрация, считано от 1 януари 2006 г., с изключение на недвижимите имоти.

(2) В срок до 1 януари 2006 г. Министерският съвет, съответно министърът на финансите, да предостави имотите - публична държавна собственост, ползвани от данъчната администрация, на Националната агенция за приходите по реда на Закона за държавната собственост.

(3) Отношенията във връзка с преминаването на необходимата информация и архиви от Националния осигурителен институт в Националната агенция за приходите се уреждат със споразумение между управителя на Националния осигурителен институт и изпълнителния директор на Националната агенция за приходите, подписано до 31 юли 2005 г.

(4) Трудовите правоотношения на служителите на данъчна администрация и функция "Събиране" на Националния осигурителен институт се уреждат по реда на чл. 123 от Кодекса на труда.

(5) До 1 януари 2007 г. трудовите правоотношения на служителите от Националната агенция за приходите се преобразуват в служебни правоотношения при условията и в съответствие със Закона за администрацията и Закона за държавния служител.

(6) До 30 юни 2006 г. Министерският съвет да внесе в Народното събрание необходимите законодателни промени, произтичащи от ал. 5.

§ 6. Данъчният процесуален кодекс (обн., ДВ, бр. 103 от 1999 г.; Решение № 2 на Конституционния съд от 2000 г. - бр. 29 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 63 от 2000 г., бр. 109 от 2001 г., бр. 45 и 112 от 2002 г., бр. 42, 112 и 114 от 2003 г. и бр. 36, 38 и 53 от 2004 г.) се отменя.

§ 7. В Закона за събиране на държавните вземания (обн., ДВ, бр. 26 от 1996 г.; изм. и доп., бр. 104 от 1996 г., бр. 51 от 1997 г., бр. 59 от 1998 г., бр. 103 от 1999 г., Решение № 2 на Конституционния съд от 2000 г. - бр. 29 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 63 от 2000 г., бр. 111 от 2001 г. и бр. 28 и 46 от 2002 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 85:

а) в ал. 1 т. 1 се изменя така:

"1. организира и ръководи дейността по обезпечаването и принудителното събиране на публичните вземания освен в случаите, когато действията се извършват от публичните изпълнители на Националната агенция за приходите по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;"

б) в ал. 2 и 3 думите “Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

2. В чл. 88, ал. 1 думите “данъчната администрация” се заменят с “Националната агенция за приходите”.

§ 8. В Закона за Националната агенция за приходите (обн., ДВ, бр. 112 от 2002 г.; изм., бр. 114 от 2003 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 3:

а) в ал. 1:

аа) точка 7 се изменя така:

“7. води регистър на субектите и задължените лица, подлежащи на регистрация по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, създава и поддържа бази данни за тях, необходими за осъществяване на дейността ѝ и за нуждите на задължителното социално осигуряване и на Министерството на финансите и общините;”

бб) в т. 8 думите “осъществява методическото ръководство” се заличават;

б) в ал. 3 накрая се добавя “освен ако в закон не е предвидено друго”.

2. В чл. 5, ал. 5:

а) точка 5 се изменя така:

“5. териториалния обхват, седалищата и обхвата на дейността на териториалните дирекции;”

б) в т. 6 думите “и териториалните служби, както и числеността на персонала в тях” се заличават;

в) създава се т. 9:

“9. решения за отписване на вземания, събирани от Националната агенция за приходите, за задължения до 100 лв., разходите за събирането на които надхвърлят размера на задължението.”

3. В чл. 6:

а) в ал. 1 думите “териториални подразделения” и “и териториални служби” се заличават;

б) в ал. 3 съюзът “и” след “данъци” се заменя със запетая и след думите “задължителни осигурителни вноски” се поставя запетая и се добавя “както и други публични вземания, определени със закон”;

в) алинеи 4 и 8 се отменят;

г) алинея 9 се изменя така:

“(9) Числеността на персонала на агенцията се определя от Министерския съвет по предложение на министъра на финансите след одобрение на управителния съвет.”

4. В чл. 7:

а) в ал. 1:

аа) в основния текст думите “на агенцията” се заменят с “по приходите”;

бб) в т. 2 думите “началниците на териториалните служби” се заменят с “техните заместници”;

вв) създава се нова т. 3:

“3. директорите на дирекции, началниците на отдели и сектори;”

гг) точка 3 става т. 4 и се изменя така:

“4. служителите в централното управление и териториалните дирекции на агенцията, заемащи длъжност “инспектор по приходите” или “експерт по приходите”;

б) създава се нова ал. 2:

“(2) Органи на агенцията са и служителите, заемащи длъжност “публичен изпълнител.”

в) досегашната ал. 2 става ал. 3 и в нея след думите “ал. 1, т. 1 и 2” се добавя “упражняват правомощията по чл. 7, ал. 3 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс и”;

г) досегашната ал. 3 става ал. 4 и в нея думите “т. 3” се заменят с “т. 4 и ал. 2”;

д) досегашната ал. 4 става ал. 5 и в нея думите “т. 3” се заменят с “органите по приходите, публичните изпълнители и служителите, заемащи длъжност “експерт”.

5. В чл. 8:

а) в ал. 3 думите “началниците на териториалните служби” се заличават;

б) алинея 4 се изменя така:

“(4) Служителите в териториалните дирекции се назначават от съответния териториален директор.”

6. В чл. 9:

а) в ал. 1:

аа) в основния текст след думите “което е“ се добавя “дееспособен”;

аб) в т. 2 думите “и осигуряването” се заменят с “и/или задължителното социално осигуряване”;

ав) в т. 6 думите “този закон не предвижда друго” се заменят с “в закон не е предвидено друго”;

аг) в т. 8 думите “този закон не предвижда друго” се заменят с “в закон не е предвидено друго или със съгласие на управителния съвет”;

б) в ал. 4:

аа) в основния текст думата “лица” се заменя с “дееспособни български граждани”;

аб) точка 1 се изменя така:

“1. които отговарят на изискванията по ал. 1, т. 3, 4 и 7 и на специфичните изисквания за заемане на съответната длъжност, определени със заповед на изпълнителния директор;”

ав) в т. 2 думите “ал. 1, т. 3-8” се заменят с “ал. 5”;

в) създава се нова ал. 5:

“(5) Служителите в агенцията не могат:

1. да са еднолични търговци или съдружници в търговски дружества;

2. да участват в органи на управление и контрол на търговски дружества, кооперации и други организации освен с писменото съгласие на изпълнителния директор или упълномощено от него лице;

3. да работят по трудови договори с друг работодател или да работят или получават възнаграждение извън системата на агенцията освен с писменото съгласие на изпълнителния директор или на упълномощено от него лице.”

г) досегашната ал. 5 става ал. 6 и в нея думите “ал. 1, т. 4-8” се заменят с “ал. 1, т. 4, 7 и ал. 5”, а думите “изпълнителния директор” се заменят с “работодателя”;

д) създават се ал. 7 и 8:

“(7) След постъпване на работа и всяка година до 31 май служителите на агенцията са длъжни да декларират имуществото си, включително такова, представляващо съпругеска имуществена общност, както и това на своите ненавършили пълнолетие деца с декларация по образец, утвърден от изпълнителния директор.

(8) Несъвместимостта по ал. 5, както и неподаването в срок на декларация по ал. 7 е основание за едностранно прекратяване на трудовите правоотношения със служителя на агенцията без предизвестие.”

7. Членове 10 и 11 се изменят така:

“Изпълнителен директор

Чл. 10. (1) Изпълнителният директор:

1. организира, ръководи и контролира цялостната дейност на агенцията;
2. планира, разпределя и контролира средствата и ресурсите за осъществяване дейността на агенцията;
3. анализира изпълнението на ежегодния план за приходите от публични вземания;
4. дава задължителни указания на органите на агенцията за единното прилагане на данъчното и осигурителното законодателство в рамките на функциите и правомощията на агенцията;
5. утвърждава методически указания и процедури за осъществяване на дейността на агенцията, задължителни за нейните служители;
6. решава спорове за компетентност между органи на агенцията;
7. утвърждава задължителните формуляри и образците на други документи, свързани със събирането на приходите;
8. определя числеността на централното управление и териториалните дирекции в рамките на общата численост на агенцията;
9. осъществява политиката по управлението и квалификацията на служителите;
10. организира разясняване на данъчното и осигурителното законодателство в рамките на функциите и правомощията на агенцията;
11. участва в подготовката на проекти на международни данъчни спогодби;
12. дава становища по проекти на международни договори, съдържащи данъчни разпоредби;
13. дава становища за промени в данъчното и осигурителното законодателство в рамките на функциите и правомощията на агенцията;
14. създава центрове за специализация и квалификация към агенцията;
15. упражнява други правомощия, предвидени със закон.

(2) Изпълнителният директор определя правомощията и дейностите, за които отговарят заместник изпълнителните директори. При отсъствие правомощията на изпълнителния директор се упражняват от определен от него заместник изпълнителен директор.

(3) Изпълнителният директор може да възлага на кмета на общината правомощията на орган по приходите и публичен изпълнител по Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, свързани с данъчните задължения по Закона за местните данъци и такси. Отношенията между агенцията и съответната община се уреждат с писмено споразумение, сключено между изпълнителния директор и кмета на общината.

(4) Изпълнителният директор може да възлага на други лица въз основа на договор връчването на съобщения приемането на декларации, обработката им и получаването на плащанията по тях, както и други функции от компетентност на агенцията.

Териториален директор

Чл. 11. (1) Териториалният директор организира и ръководи:

1. териториалната дирекция;
2. обслужването и подпомагането на задължените лица при изпълнение на задълженията им по данъчното и осигурителното законодателство;
3. приемането и обработването на данъчни и осигурителни декларации, подлежащи на подаване или подадени в съответната териториална дирекция;
4. възлагането и извършването на проверки и ревизии;

5. обезпечаването, събирането и отчитането на данъчните вземания и задължителните осигурителни вноски, както и на глобите и имуществените санкции, наложени от органите на агенцията.

(2) Териториалният директор:

1. издава предвидените в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс актове;
2. разглежда и изпраща до съответния съд жалбите против актове и отказите от издаване на актове на органите на агенцията, както и против действията или бездействията на органи и служители на агенцията на територията на региона по реда, установен със закон;
3. издава наказателни постановления в предвидените от закона случаи;
4. осъществява контрол върху дейността на органите и служителите на агенцията в съответната териториална дирекция;
5. отчита се за дейността си пред изпълнителния директор;
6. упражнява други правомощия, предвидени в закон.

(3) Когато законът не е определил органа, който следва да издаде акта, той се издава от териториалния директор.

(4) Териториалният директор може да възлага със заповед на определени органи по приходите и служители от териториалната дирекция изпълнението на правомощията по ал. 1-3.”

8. В чл. 12 ал. 3 се изменя така:

“(3) На длъжностите по ал. 2 се назначават лица, които имат висше юридическо образование с образователно-квалификационна степен “магистър”.”

9. В чл. 13:

а) в ал. 1 думите “и началниците на териториалните служби” се заличават, а след думата “директор” се добавя “или упълномощен от него служител на агенцията”;

б) алинея 2 се изменя така:

“(2) Трудовите договори със служителите в териториалните дирекции се сключват, изменят и прекратяват от съответния директор на териториална служба.”

10. В чл. 14:

а) в ал.1:

аа) точка 2 се изменя така:

“2. да пазят в тайна данните, представляващи данъчна и осигурителна информация съгласно Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;”

бб) създава се т. 3:

“3. да спазват установените изисквания относно създаването, обработването, съхраняването и предоставянето на достъп до информацията, представляваща служебна тайна.”

б) алинея 2 се отменя;

в) в ал. 3 думите “ал. 2” се заменят с “ал. 1, т. 2”;

г) създават се ал. 4 и 5:

“(4) Служебна тайна е следната информация:

1. информация относно средствата за опазване на данъчната и осигурителната информация и на информацията, представляваща служебна тайна;
2. информация относно проектиране, изграждане и функциониране на информационни системи и мрежи за предаване на данъчна и осигурителна информация;
3. пароли, кодове и средства за криптографска защита на устройства, които създават, обработват, съхраняват и предават данъчна и осигурителна информация;

4. критериите за селекция и анализ на риска във връзка с осъществяване на ревизии и проверки;

5. сведения за организацията във връзка с осъществяване на данъчно-осигурителен контрол върху субекти, произвеждащи и търгуващи с военна и специална продукция, както и върху такива, които са рискови за икономическата сигурност на държавата;

6. информация за действията по осъществяване на вътрешен контрол и вътрешна сигурност.

(5) Сведенията, определени като служебна тайна съгласно ал. 3, се създават, получават, обработват, предоставят, съхраняват и унищожават при условията и по реда на Закона за защита на класифицираната информация.”

11. В чл. 15 думите “органите по чл. 7, ал. 1” се заменят със “служителите си”.

12. В чл. 17 ал. 1 се изменя така:

“(1) На органите и служителите на агенцията ежегодно се изплащат суми за облекло при условия и по ред, определени от управителния съвет.”

13. Член 18 се изменя така:

“Допълнително финансиране

Чл. 18. (1) Двадесет и пет на сто от събраните суми по влезлите в сила актове на органите на агенцията от задължителни осигурителни вноски за държавно обществено и здравно осигуряване, укрити и/или недеklarирани данъци, непризнати данъци за възстановяване и други суми за възстановяване, глоби и имуществени санкции и дължимите към тях лихви постъпват като собствени приходи в бюджета на агенцията.

(2) Средствата по ал. 1 се разходват само за:

1. капитални вложения за подобряване на материалната база на агенцията, за издръжка, за повишаване квалификацията на служителите и за облекло по чл. 17, ал. 1 в размер 60 на сто от средствата по ал. 1 - при условия и по ред, определени от управителния съвет;

2. допълнително материално стимулиране на работещите в агенцията в размер не по-малко от 35 на сто от средствата по ал. 1 - по критерии, при условия и по ред, определени от управителния съвет;

3. допълнително материално стимулиране към основната заплата на служителите на Министерството на финансите в размер до 5 на сто от средствата по ал. 1 - при условия и по ред, определени от министъра на финансите.”

14. В чл. 19:

а) алинея 2 се отменя.

б) в ал. 3 думите “обхваща всички имуществени и неимуществени вреди и пропуснати ползи и” се заличават.

15. Членове 20 и 21 се отменят.

16. Създава се глава пета:

“Глава пета

Обмен на информация и взаимодействие

Текущо предоставяне на информация

Чл. 22. (1) Държавните и общинските органи, компетентни да регистрират или издават разрешения за извършване на определен вид търговска дейност, уведомяват агенцията за регистрираните лица или обекти и за издадените разрешения, както и за прекратената регистрация или отнетите разрешения до 15-о число на месеца, следващ тримесечието.

(2) Органите, компетентни да регистрират превозни средства, включително въздухоплавателни и плавателни средства, уведомяват агенцията за регистрираните, отчислените и спрените от движение превозни средства ежемесечно до 15-о число на месеца, следващ всяко тримесечие.

(3) Съдиите по вписванията уведомяват агенцията за прехвърлените, учредените, изменените или прекратените вещни права върху недвижими имоти, както и за учредените, изменените и заличените ипотечи ежемесечно до 15-о число на месеца, следващ всяко тримесечие.

(4) Общините уведомяват агенцията при смърт на физическо лице до 15-о число на месеца, следващ месеца на настъпването на смъртта.

(5) Редът за предоставяне на информацията по ал. 1-4 се урежда с инструкции, издавани съвместно от:

1. министъра на финансите и съответния министър;
2. изпълнителния директор и ръководителя на съответната администрация, когато информацията не се предоставя от министерство.

Текущ обмен на информация

Чл. 23. Редът за осигуряване на текущия обмен на информация между агенцията, министерствата, контролните органи на Министерството на финансите, Националния осигурителен институт, Националната здравноосигурителна каса и общините се урежда с инструкции, издавани съвместно от:

1. министъра на финансите и съответния министър;
2. изпълнителния директор и ръководителя на съответната администрация, когато информацията не се обменя с министерство.

Събиране и предоставяне на данни

Чл. 24. (1) Съдилищата и общините, държавните и общинските органи и Националният статистически институт предоставят на агенцията необходимата за осъществяването на функциите и правомощията ѝ информация безплатно.

(2) Редът за предоставяне на информацията по ал. 1 се урежда при необходимост със споразумение, подписано от ръководителите на съответните ведомства.

(3) За целите на статистиката, планирането и анализа на прилагането на данъчното и осигурителното законодателство изпълнителният директор определя субектите, които предоставят информация по образец, утвърден със заповед, която се обнародва в "Държавен вестник".

Информация от търговските банки

Чл. 25. (1) Търговските банки и клоновете на чуждестранните банки уведомяват в 7-дневен срок агенцията за откритите или закритите от тях банкови сметки на:

1. едноличните търговци, местните юридически лица, включително тези с нестопанска цел, и клоновете на чуждестранните лица;
2. неперсонифицираните дружества и осигурителните каси;
3. чуждестранните юридически лица, които са регистрирали търговско представителство;
4. чуждестранните лица, които осъществяват стопанска дейност в страната, включително чрез място на стопанска дейност.

(2) За лицата, непосочени в ал. 1, търговските банки и клоновете на чуждестранните банки предоставят информация за откритите или закритите банкови сметки по мотивирано искане от териториалния директор в 7-дневен срок от получаването на искането.

Взаимодействие с други органи

Чл. 26. (1) Агенцията, органите на Министерството на вътрешните работи, както и другите контролни органи на Министерството на финансите извършват съвместни действия във връзка с осъществяването на своите функции.

(2) Редът и начинът за осъществяване на взаимодействието се определят със съвместна инструкция на:

1. министъра на финансите и министъра на вътрешните работи;
2. изпълнителния директор и ръководителя на съответната администрация.”

§ 9. В чл. 9, ал. 2 от Закона за отговорността на държавата за вреди, причинени на граждани (обн., ДВ, бр. 60 от 1988 г.; изм. и доп., бр. 59 от 1993 г., бр. 12 от 1996 г., бр. 67 от 1999 г. и бр. 92 от 2000 г.) думите “органите на данъчната администрация” се заменят с “органите и служителите на Националната агенция за приходите”.

§ 10. В Кодекса за социално осигуряване (обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2000 г. - бр. 55 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 64 от 2000 г.; бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г. и бр. 12, 21, 38, 52 и 53 от 2004 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 5:

а) в ал.1 думите “негово поделение, както и други организации” се заменят с “неперсонифицирано дружество”;

б) алинеи 3 и 4 се изменят така:

“(3) Регистрацията на осигурителите и самоосигуряващите се лица в Националния осигурителен институт се извършва служебно въз основа на данните в регистъра и базите данни на Националната агенция за приходите по чл. 80, ал. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(4) Осигурителите периодично подават в Националната агенция за приходите декларации за осигурителния доход, осигурителните вноски за държавното обществено осигуряване, здравното осигуряване, допълнителното задължително пенсионно осигуряване, осигурителните плащания и за осигурителния стаж поотделно за всяко осигурено лице.”

в) в ал. 5 думата “данните” се заменя с “декларациите”;

г) алинея 6 се изменя така:

“(6) Съдържанието, сроковете, начинът и редът за подаване и съхраняване на декларациите по ал. 4 и 5 се определят с наредба, издадена от министъра на финансите и министъра на труда и социалната политика.”

д) алинея 8 се изменя така:

“(8) Националната агенция за приходите предоставя на Националния осигурителен институт данните по ал. 4 и 5 и данните за открити и закрити банкови сметки на осигурителите и самоосигуряващите се лица по чл. 25, ал. 1 от Закона за Националната агенция за приходите. Редът за предоставяне на информацията се определя с инструкция, издадена съвместно от управителя на Националния осигурителен институт и изпълнителния директор на Националната агенция за приходите.”

е) алинея 9 се отменя.

2. Член 6а се отменя.

3. В чл. 7, ал. 6 думите “по ред, определен от Националния осигурителен институт” се заличават и накрая се добавя “по ред, определен с наредбата по чл. 179, ал. 3 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

4. В чл. 8:

а) в ал. 1, изречение първо думите “териториалното поделение на Националния осигурителен институт” се заменят с “териториалната дирекция на Националната агенция за приходите”;

б) в ал. 3 след думите “Националния осигурителен институт” се поставя запетая и се добавя “съгласувано с Националната агенция за приходите”.

5. В чл. 20:

а) в ал. 2 т. 2 и 4 се отменят;

б) в ал. 3 т. 1 се изменя така:

“1. издръжка на дейността по държавното обществено осигуряване;”

в) в ал. 4 думите “т. 1- 4” се заменят с “т. 1”.

6. В чл. 33:

а) в ал. 3:

аа) точка 2 се изменя така:

“2. събира вземанията на държавното обществено осигуряване от неправилно извършени осигурителни разходи;”

бб) точка 3 се отменя;

б) алинея 4 се отменя.

7. В чл. 36:

а) в т. 6 след думата “осигуряване” се добавя “по вземанията, събирани от Националния осигурителен институт”;

б) в т. 7 след думата “вземания” се добавя “по вземанията, събирани от Националния осигурителен институт”.

8. В чл. 37, ал. 5, т. 6 след думата “длъжниците” се добавя “по вземанията, събирани от Националния осигурителен институт по фондовете”.

9. Член 107 се изменя така:

“Чл. 107. Контролът по спазването на нормативните актове по държавното обществено осигуряване във връзка с дейността, възложена на Националния осигурителен институт, се осъществява от контролните органи на Националния осигурителен институт.”

10. В чл. 108:

а) в ал. 1:

аа) в т. 1 думите “дейността им по държавното обществено осигуряване и за внасянето на осигурителни вноски за здравното осигуряване, и за допълнителното задължително пенсионно осигуряване” се заменят с “дейността, възложена на Националния осигурителен институт”;

бб) в т. 2 думите “и за внасянето на осигурителни вноски за здравното осигуряване, и за допълнителното задължително пенсионно осигуряване” се заменят с “дейността, възложена на Националния осигурителен институт”;

вв) в т. 3 думите “и за внасянето на осигурителни вноски за здравното осигуряване, и за допълнителното задължително пенсионно осигуряване” се заменят с “дейността, възложена на Националния осигурителен институт”.

б) алинея 2 се изменя така:

“(2) Контролните органи на Националния осигурителен институт могат да извършват контролно-ревизионна дейност съвместно с органите на Националната агенция за приходите по план, предварително съгласуван между управителя на Националния осигурителен институт и изпълнителния директор на Националната агенция за приходите.”

в) в ал. 3 думите “осъществяването на държавното обществено осигуряване, и внасянето на осигурителни вноски за здравното осигуряване, и за допълнителното задължително пенсионно осигуряване” се заменят със “спазване на осигурителното законодателство във връзка с дейността, възложена на Националния осигурителен институт”;

г) в ал. 5 думите “събирането на осигурителните вноски и контрола по тази дейност” се заменят със “спазване на осигурителното законодателство във връзка с дейността, възложена на Националния осигурителен институт”.

11. В чл. 108а думите “с цел да се избегне плащането на дължими осигурителни вноски за държавното обществено осигуряване, за здравното осигуряване и за допълнителното задължително

пензионно осигуряване в големи размери” се заменят с “във връзка с извършени осигурителни плащания”.

12. В чл. 110:

а) в ал. 1:

аа) в т. 1 думите от “невнесени осигурителни вноски” се заличават;

бб) точки 2 и 4 се отменят;

б) в ал. 3 думите “приходите и” се заличават;

в) в ал. 5:

аа) в т. 1 думите “здравното осигуряване и допълнителното задължително пенсионно осигуряване” се заличават;

бб) в т. 3 думите “данъчен орган” се заменят с “орган на Националната агенция за приходите”;

г) в ал. 6, изречение първо думите “и здравното осигуряване” се заличават;

д) в ал. 9 след думите “държавното обществено осигуряване” се добавя “от неправилно извършени осигурителни разходи”;

е) в ал. 11 думите “невнесени осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване, здравно осигуряване” се заличават;

ж) алинея 12 се отменя.

13. В чл. 111:

а) създава се нова ал. 3:

“(3) Имуществениите санкции по ал. 2 за банките, разрешили теглене на пари за трудови възнаграждения, включително за авансови плащания, се налагат от териториалния директор на съответната териториална дирекция на Националната агенция за приходите или определен от него орган по приходите по реда на Закона за административните нарушения и наказания.”

б) досегашната ал. 3 става ал. 4 и се изменя така:

“(4) Имуществениите санкции по ал. 2 за банките, разрешили теглене на пари за изплащане на парични обезщетения, се налагат от териториалния директор на съответната териториална дирекция на Националната агенция за приходите или от определен от него орган по приходите по реда на Закона за административните нарушения и наказания.”

14. В чл. 112 думите “и за внасяне на вноските за държавното обществено осигуряване, здравното осигуряване и за допълнителното задължително пенсионно осигуряване” се заличават.

15. В чл. 113 думите “на Националния осигурителен институт” се заличават.

16. В чл. 115 ал. 1, 2 и 3 се отменят.

17. В чл. 116:

а) алинея 1 се изменя така:

“(1) По искане на длъжника към държавното обществено осигуряване за вземанията, установявани и събирани от Националния осигурителен институт, може да се разреши разсрочване на плащането на дължимите суми съгласно одобрен погасителен план.”

б) алинея 11 се отменя.

18. В чл. 117:

а) в ал. 1, т. 2 буква ”е” се отменя;

б) в ал. 2 думите “букви “б”-“е” се заменят с “букви “б”-“д”.

19. В чл. 128, ал. 3 думите “управителя на Националния осигурителен институт” се заменят с “изпълнителния директор на Националната агенция за приходите”.

20. В чл. 159, ал. 4 думите “Закона за бюджета за държавното обществено осигуряване” се заменят със “Закона за държавния бюджет на Република България”.

21. В чл. 349:

а) в ал. 1 след думите “1000 лв.” се добавя “с изключение на разпоредбите на чл. 5, ал. 4 и 5 и”.

б) алинея 2 се отменя;

в) алинея 3 се изменя така:

“(3) Който състави документ с невярно съдържание с цел неоснователно получаване на осигурителни плащания, се наказва с глоба от 500 лв. за всеки отделен случай, ако не подлежи на по-тежко наказание.”

22. В глава четиридесет и първа се създава раздел III:

“Раздел III

Отговорност за неизпълнение на задълженията за деклариране на данни пред Националната агенция за приходите и за внасяне на задължителни осигурителни вноски

Чл. 355. (1) Който наруши разпоредбите на чл. 5, ал. 4 и 5, чл. 7 и чл. 8, ал. 2, т. 1, се наказва с глоба от 50 до 500 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

(2) Който състави документ с невярно съдържание или предостави неверни данни по чл. 5, ал. 4 и 5 с цел да избегне плащането на задължителни осигурителни вноски, се наказва с глоба от 250 лв. за всеки отделен случай, ако не подлежи на по-тежко наказание.

(3) Длъжностно лице, което разреши изплащането на възнаграждения, без да са внесени дължимите за тях осигурителни вноски, се наказва с глоба в размер на невнесените осигурителни вноски, но не повече от 20 000 лв.

(4) При повторно нарушение по ал. 1 наказанието е глоба от 500 до 2000 лв., а по ал. 2 - глоба от 500 лв. за всеки отделен случай, но не повече от 10 000 лв.

(5) Актовете за установяване на административните нарушения се съставят от органите на Националната агенция за приходите, а наказателните постановления се издават от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите или от упълномощено от него длъжностно лице.

(6) Установяването на нарушенията, издаването на наказателните постановления и обжалването им се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.”

23. В чл. 5, ал. 5, чл. 8, ал. 2, т. 1, чл. 137, ал. 4, чл. 140, ал. 4 и чл. 159, ал. 1, 2, 4, 5, 7 и 8 думите “Националният осигурителен институт” се заменят с “Националната агенция за приходите”.

24. В чл. 128, ал. 2 и чл. 159, ал. 3 и 6 думите “Националният осигурителен институт” се заменят с “Националната агенция за приходите”.

25. В чл. 54е, ал. 3, чл. 54ж, ал. 2, чл. 98, ал. 2, чл. 110, ал. 1, т. 5 и чл. 110, ал. 10 думите “Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

§ 11. В Закона за данък върху добавената стойност (обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.; попр., бр. 1 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 44, 62, 64, 103 и 111 от 1999 г., бр. 63, 78 и 102 от 2000 г., бр. 109 от 2001 г., бр. 28, 45 и 117 от 2002 г., бр. 37, 42, 86 и 109 от 2003 г. и бр. 53 от 2004 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 20:

а) точка 3 се изменя така:

“3. “Свързани лица” има значението по § 1, т. 3 от Допълнителната разпоредба на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;”

б) точка 5 се изменя така:

“5. “Пазарна цена” има значението по § 1, т. 8 от Допълнителната разпоредба на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;”

в) в т. 18 думите “данъчен адрес” се заменят с “адрес за кореспонденция”.

г) създава се т. 25:

“25. “Методи за определяне на пазарните цени” има значението по § 1, т. 10 от Допълнителната разпоредба на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;”

2. В чл. 65:

а) в ал. 4:

аа) в основния текст, изречение първо думите “Данъчният орган” се заменят с “Органът по приходите”;

бб) в т. 1 думите “данъчна регистрация” се заменят с “регистрация в Националната агенция за приходите”;

б) в ал. 7 думите “данъчния ревизионен акт” се заменят с “ревизионния акт”.

3. В чл. 78, ал. 1, т. 7 думата “данъчна” се заличава, а думите “в срока по чл. 68, ал. 5-7 от Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “в срока по чл. 114 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

4. В чл. 109:

а) заглавието се изменя така: “Регистрация по инициатива на органа по приходите”;

б) в изречение първо думите “данъчен акт” се заменят с “акт за регистрация”;

в) в изречение второ думите “данъчния акт” се заменят с “акта за регистрация”

5. В чл. 120:

а) заглавието се изменя така: “Дата на deregистрация и задължения на органа по приходите”;

б) в ал. 2 думите “данъчния акт” се заменят с “акта”;

в) в ал. 5 думите “по чл. 33, ал. 2 от Данъчния процесуален кодекс” се заличават.

6. Заглавието на чл. 126 се изменя така: “Задължение на органа по приходите за вписване”.

7. Заглавието на част шеста се изменя така: “Взаимодействие между Националната агенция за приходите, Агенция “Митници”, Министерството на вътрешните работи, прокуратурата и другите държавни органи. Използване на информация”.

8. В чл. 129, ал. 1 думите “орган на данъчната администрация” се заменят с “орган на Националната агенция за приходите”.

9. В чл. 130 ал. 1 се изменя така:

“(1) Националната агенция за приходите и митническата администрация имат право да използват информация, получена от данъчна или митническа администрация на друга страна в резултат на официално запитване, при определяне на задълженията по този закон на данъчнозадължените лица, както и да използват тази информация като доказателство по административни и съдебни производства.”

10. В чл. 143, ал. 4 думите “главния данъчен директор” се заменят с “изпълнителния директор на Националната агенция за приходите”.

11. В чл. 5, чл. 70, ал. 2, т. 2, чл. 78, ал. 1, т. 2 и 4, чл. 115, ал. 1, чл. 116, ал. 2, т. 2, чл. 120, ал. 2 и чл. 121, ал. 4 думите “данъчния орган” се заменят с “органа по приходите”.

12. В чл. 65, ал. 6, чл. 77, ал. 1, т. 1 и 4 и ал. 4, чл. 100, ал. 5, чл. 109, чл. 113, ал. 3, чл. 115, ал. 2, чл. 126, ал. 1, 2 и 3, чл. 127, ал. 1, чл. 128, ал. 1 и чл. 137, ал. 3 и 4 думите “данъчният орган” се заменят с “органът по приходите”.

13. В чл. 20, т. 18, чл. 116, ал. 2, т. 2, буква ”б”, чл. 131, ал. 2, чл. 137а, ал. 1, т. 1, буква ”а” и ал. 2, чл. 137б, ал. 2 и чл. 143, ал. 4 думите “данъчните органи” се заменят с “органите по приходите”.

14. В чл. 65, ал. 4, т. 4, чл. 78, ал. 1, т. 3 и 5, чл. 11, ал. 5, чл. 120, ал. 5, чл. 129, ал. 2, чл. 139, чл. 141 и чл. 143, ал. 1 и 3 думите “данъчен орган” се заменят с “орган по приходите”.

15. В чл. 74, ал. 1 и 2, чл. 77, ал. 3, чл. 91к, ал. 3, чл. 93, ал. 9, чл. 100, ал. 3, чл. 101, ал. 1, чл. 111, ал. 1, чл. 113, ал. 4, чл. 118, ал. 2 и чл. 119, ал. 1 думите “териториална данъчна дирекция” се заменят с “териториална дирекция на Националната агенция за приходите”.

16. В чл. 20, т. 17, чл. 75, ал. 4, чл. 115а, ал. 2, чл. 120, ал. 4 и чл. 143, ал. 4 думите “данъчната администрация” се заменят с “Националната агенция за приходите”.

17. В чл. 20, т. 18, чл. 65, ал. 4, т. 4 и чл. 143, ал. 3 думите “Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

§ 12. В Закона за местните данъци и такси (обн., ДВ, бр. 117 от 1997 г.; изм. и доп., бр. 71, 83, 105 и 153 от 1998 г. бр. 103 от 1999 г., бр. 34 и 102 от 2000 г., бр. 109 от 2001 г., бр. 28, 45, 56 и 119 от 2002 г., бр. 84 и 112 от 2003 г. и бр. 6, 18 и 36 от 2004 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 2, чл. 4, ал. 1, чл. 9а, ал. 2 и чл. 17, ал. 1 думите “данъчната администрация” се заменят с “Националната агенция за приходите”.

2. В чл. 4, ал. 2 и чл. 37 думите “Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

3. В чл. 9б ал. 4 се отменя.

4. В чл. 14, ал. 1, чл. 16, ал. 1, чл. 17, ал. 4, чл. 32, ал. 1, чл. 41, ал. 1, изречения първо и второ и ал. 3, чл. 43, чл. 49, ал. 1 и чл. 54, ал. 1, изречение първо и ал. 2 думите “териториалната данъчна дирекция” се заменят с “териториалната дирекция на Националната агенция за приходите”:

5. В чл. 14, ал. 2 думата “данъчна” след “дирекция” се заличава.

6. В чл. 17, ал. 3 думите “данъчният орган” се заменят с “органа по приходите”.

7. В чл. 18, ал. 1, чл. 21, ал. 4, изречение второ и чл. 54, ал. 4 думите “данъчният орган” се заменят с “органът по приходите”.

8. В чл. 18, ал. 2 и чл. 128, ал. 1 думите “данъчните органи” се заменят с “органи по приходите”.

9. В чл. 20, чл. 21, ал. 4, изречение първо, чл. 23 и чл. 33, ал. 4 думите “данъчен орган” се заменят с “орган по приходите”.

10. Член 42 се отменя.

11. Член 51 се отменя.

12. В чл. 128:

а) в ал. 1 думите “териториалните данъчни дирекции” се заменят с “териториалните дирекции на Националната агенция за приходите” и думите “главния данъчен директор” се заменят с “изпълнителния директор на Националната агенция за приходите”;

б) в ал. 2 думите “Данъчния процесуален кодекс” се заменят със “Закона за Националната агенция за приходите”;

в) в ал. 4 думите “чл. 237, ал. 3 и 4 от Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “чл. 10, ал. 3 от Закона за Националната агенция за приходите”.

13. В § 1 от Допълнителната разпоредба т. 6 се изменя така:

“6. “Свързани лица” има значението по § 1, т. 3 от Допълнителната разпоредба на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

§ 13. В Закона за облагане доходите на физическите лица (обн., ДВ, бр. 118 от 1997 г.; Решение № 6 на Конституционния съд от 1998 г. - бр. 35 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 71 и 153 от 1998 г., бр. 50, 103 и 111 от 1999 г., бр. 105 от 2000 г., бр. 110 от 2001 г., бр. 40, 45, 61 и 118 от 2002 г., бр. 42, 67, 95 и 112 от 2003 г. и бр. 36, 37 и 53 от 2004 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 18 ал. 2 се отменя.

2. В чл. 28, ал. 1, т. 2 думата “данъчен” се заличава.

3. В чл. 31, ал. 5 думите “мястото на данъчната регистрация на лицето” се заменят с “постоянен адрес на физическото лице, съответно седалището на юридическото лице или адреса на управление на неперсонифицираното дружество”.

4. В чл. 41, ал. 4 и 5, чл. 50, ал. 2, чл. 51, ал. 2, чл. 52, чл. 53, ал. 4, чл. 54, ал. 1, чл. 57, ал. 1 и в заглавието на глава осемнадесета думите “териториалната данъчна дирекция” се заменят с “териториалната дирекция на Националната агенция за приходите”.

5. В чл. 53, ал. 4 думите “данъчната регистрация” се заменят с “териториалната дирекция на Националната агенция за приходите по регистрация”.

6. В чл. 55, ал. 3 думите “Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

7. Член 56 се отменя.

8. В заглавието на глава деветнадесета думите “служебна тайна” се заменят с “данъчна и осигурителна информация”.

9. В чл. 58, ал. 1 и чл. 59, ал. 2 думите “териториална данъчна дирекция” се заменят с “териториална дирекция на Националната агенция за приходите”.

10. В чл. 58, ал. 2 думите “териториална данъчна дирекция по местоживеенето” се заменят с “териториална дирекция на Националната агенция за приходите по постоянен адрес”.

11. В чл. 59:

а) в ал. 2 думите “териториални данъчни дирекции” и “Главната данъчна дирекция в Министерството на финансите” се заменят съответно с “териториални дирекции на Националната агенция за приходите” и “Централно управление на Националната агенция за приходите”;

б) в ал. 3 думите “данъчната администрация” се заменят с “Националната агенция за приходите”.

12. В чл. 65:

а) в ал. 1 думите “акт на данъчен орган” се заменят с “акт на орган по приходите”;

б) в ал. 2 думите “главния данъчен директор в Министерството на финансите” се заменят с “изпълнителния директор на Националната агенция за приходите”.

13. В § 1 от Допълнителната разпоредба:

а) точка 15 се изменя така:

“15. “Пазарна цена” има значението по § 1, т. 8 от Допълнителната разпоредба на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;”

б) точки 23 и 24 се изменят така:

“23. “Място на стопанска дейност” има значението по § 1, т. 5 от Допълнителната разпоредба на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;

24. “Определена база” има значението по § 1, т. 7 от Допълнителната разпоредба на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;”

г) точка 44 се изменя така:

“44. “Непреодолима сила” има значението по § 1, т. 1 от Допълнителната разпоредба на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;”

§ 14. В Закона за корпоративното подоходно облагане (обн., ДВ, бр. 115 от 1997 г.; попр., бр. 19 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 21 и 153 от 1998 г., бр. 12, 50, 51, 64, 81, 103, 110 и 111 от 1999 г., бр. 105 и 108 от 2000 г., бр. 34 и 110 от 2001 г., бр. 45, 61, 62 и 119 от 2002 г., бр. 42 и 109 от 2003 г. и бр. 18 и 53 от 2004 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 2а, ал. 3, изречение второ думите “териториалната данъчна дирекция” се заменят с “териториалната дирекция”.

2. В чл. 5, ал. 5 и чл. 23, ал. 3, т. 8 думите “данъчната администрация” се заменят с “Националната агенция за приходите”.

3. В чл. 51, ал. 2, изречение първо думите “в териториалната дирекция по данъчна” се заменят с “в териториалната дирекция на Националната агенция за приходите по”.

4. В чл. 55:

а) в ал. 1, изречение трето думите “данъчна регистрация” се заменят с “регистрация по Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”, а думата “данъчна” се заличава;

б) в ал. 4, изречение второ думата “данъчната” се заличава.

5. В чл. 61д, ал. 1, т. 1 думите “Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

6. В чл. 67а, ал. 4 думите “данъчен орган от териториалната данъчна дирекция по данъчна” се заменят с “органа по приходите от съответната териториалната дирекция по”.

7. В чл. 67б, ал. 2 и § 2, ал. 1 от Преходните и заключителните разпоредби думите “данъчните органи” се заменят с “органи по приходите”.

8. В чл. 67в, ал. 2 думите “данъчният орган” се заменят с “органът по приходите”.

9. В чл. 68, ал. 1 думите “данъчните органи при териториалните данъчни дирекции” се заменят с “органи по приходите при териториалните дирекции на Националната агенция за приходите” и думите “главния данъчен директор” се заменят с “изпълнителния директор на Националната агенция за приходите”.

10. В § 1 от Допълнителните разпоредби:

а) точка 3 се изменя така:

“3. “Свързани лица” има значението по § 1, т. 3 от Допълнителната разпоредба на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;”

б) точка 10 се изменя така:

“10. “Пазарна цена” има значението по § 1, т. 8 от Допълнителната разпоредба на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;”

в) точка 13 се изменя така:

“13. Място на стопанска дейност” има значението по § 1, т. 5 от Допълнителната разпоредба на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;”

г) в т. 34 думите “без данъчна регистрация” се заменят с “регистрация в Националната агенция за приходите”;

д) точка 42 се изменя така:

“42. “Трансфер между място на стопанска дейност и друга част на същото предприятие” има значението по § 1, т. 6 от Допълнителната разпоредба на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;”

11. В чл. 2, ал. 2, изречения първо и четвърто и ал. 3, чл. 2б, ал. 3 и чл. 55, ал. 1, изречение второ думите “териториалната данъчна дирекция по място на данъчната си регистрация” се заменят с “териториалната дирекция на Националната агенция за приходите по регистрацията си”.

12. В чл. 2б, ал. 2, чл. 51, ал. 9, изречения първо и трето, чл. 56, ал. 6 и чл. 57, ал. 3 думите “териториалната данъчна дирекция по данъчната си регистрация” се заменят с “териториалната дирекция на Националната агенция за приходите по регистрацията си”.

13. В чл. 51, ал. 8, изречения първо и трето и чл. 55, ал. 4, изречение първо думите “териториалната данъчна дирекция по данъчна” се заменят с “териториалната дирекция на Националната агенция за приходите по”.

§ 15. В Закона за банките (обн., ДВ, бр. 52 от 1997 г.; изм. и доп., бр. 15, 21, 52, 70 и 98 от 1998 г., бр. 54, 103 и 114 от 1999 г., бр. 1, 24, 63, 84 и 92 от 2000 г., бр. 1 от 2001 г., бр. 45, 91 и 92 от 2002 г. и бр. 31 от 2003 г.) в чл. 52, ал. 5, т. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. В основния текст думата “данъчна” се заличава и след думата “дирекция” се добавя “на Националната агенция за приходите”.

2. Буква ”а” се изменя така:

“а) с акт на орган по приходите е установено, че проверяваното лице е осуетило извършването на проверка или ревизия или не води необходимата отчетност, както и ако тя е непълна или недостоверна;”

§ 16. В Закона за застраховането (обн., ДВ, бр. 86 от 1996 г.; изм. и доп., бр. 1 от 1997 г.; Решение № 6 на Конституционния съд от 1997 г. - бр. 21 от 1997 г., бр. 58 от 1997 г.; бр. 21, 52, 93 и 132 от 1998 г., бр. 88 от 1999 г., бр. 83 и 97 от 2000 г., бр. 1, 102 и 110 от 2001 г., бр. 96, 107 от 2002 г. и бр. 8 от 2003 г.) в чл. 7 се създават ал. 5 и 6:

“(5) Районният съд по седалището на застрахователя може да постанови разкриване на сведения по застрахователно правоотношение по искане на директора на териториална дирекция на Националната агенция за приходите, когато:

1. с акт на орган по приходите е установено, че проверяваното лице е осуетило извършването на проверка или ревизия или не води необходимата отчетност, както и ако тя е непълна или недостоверна;

2. с акт на компетентен държавен орган е установено настъпването на случайно събитие, довело до унищожаване на отчетната документация на проверяваното лице.

(6) Съдът се произнася по искането в закрито заседание не по-късно от 24 часа от постъпването му.”

§ 17. В Закона за митниците (обн., ДВ, бр. 15 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 89 и 153 от 1998 г., бр. 30 и 83 от 1999 г., бр. 63 от 2000 г., бр. 110 от 2001 г., бр. 76 от 2002 г., бр. 37 и 95 от 2003 г. и бр. 38 от 2004 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 10, ал. 6 и чл. 16, ал. 5 думите “данъчните органи” се заменят с “органите на Националната агенция за приходите”.

2. В чл. 16 ал. 6 се изменя така:

“(6) Редът и начинът за електронен обмен на информация между митническата администрация и Националната агенция за приходите се определят със съвместна инструкция на директора на Агенция “Митници” и изпълнителния директор на Националната агенция за приходите.”

3. В чл. 206а, ал. 4, чл. 211в, чл. 229м, ал. 1 и чл. 229в думите “Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

4. В чл. 206 в думите “глава седемнадесета от Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “глава двадесет и четвърта от “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

5. В чл. 211б думата “данъчна” се заличава, а след “дирекция” се добавя “на Националната агенция за приходите”.

6. В чл. 211к, ал. 1 думите “чл. 121-132 от Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “глави седемнадесета и деветнадесета от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

7. В чл. 211к, ал. 2 думите “данъчната администрация” се заменят с “Националната агенция за приходите”.

§ 18. В Закона за здравното осигуряване (обн., ДВ, бр. 70 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 93 и 153 от 1998 г., бр. 62, 65, 67, 69, 110 и 113 от 1999 г., бр. 64 от 2000 г., бр. 41 от 2001 г., бр. 1, 54, 74, 107, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 50, 107 и 114 от 2003 г. и бр. 28, 38 и 49 от 2004 г.) се правят следните изменения.

1. В чл. 3, ал. 1 думите “Националния осигурителен институт (НОИ)” се заменят с “Националната агенция за приходите (НАП)”.

2. В чл. 39, ал. 1, 2 и 3, чл. 41, ал. 1 и 2, чл. 42, ал. 4, чл. 69, чл. 73а, чл. 77, чл. 105, ал. 1, чл. 109, ал. 1 и § 20 от Преходните и заключителните разпоредби думите “Националния осигурителен институт” се заменят с “Националната агенция за приходите”.

3. В чл. 39, ал. 1 и чл. 41, ал. 1 думите “териториалните поделения” се заменят с “териториалните дирекции”.

4. В чл. 42, ал. 4 думите “данъчните служби” се заменят с “териториалните дирекции на Националната агенция за приходите”.

5. В чл. 73а думите “Кодекса за задължително обществено осигуряване” се заменят с “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

6. В чл. 95, ал. 2 т. 4 се изменя така:

“4. удостоверение от компетентната съгласно Данъчно-осигурителния процесуален кодекс териториална дирекция на Националната агенция за приходите за установени и изплатени данъчни задължения за 3-годишен период преди подаване на декларацията;”

7. В чл. 105, ал. 2 думите “управителя или от ръководителя на съответното териториално поделение” се заменят с “изпълнителния директор на Националната агенция за приходите или упълномощено от него длъжностно лице”.

8. В § 19 от Преходните и заключителните разпоредби ал. 2 се отменя.

§ 19. В Гражданския процесуален кодекс (обн., Изв., бр. 12 от 1952 г.; изм. и доп., бр. 92 от 1952 г., бр. 89 от 1953 г., бр. 90 от 1955 г., бр. 90 от 1956 г., бр. 90 от 1958 г., бр. 50 и 90 от 1961 г.; попр., бр. 99 от 1961 г.; изм. и доп., ДВ, бр. 1 от 1963 г., бр. 23 от 1968 г., бр. 27 от 1973 г., бр. 89 от 1976 г., бр. 36 от 1979 г., бр. 28 от 1983 г.; бр. 41 от 1985 г., бр. 27 от 1986 г., бр. 55 от 1987 г., бр. 60 от 1988 г., бр. 31 и 38 от 1989 г., бр. 31 от 1990 г., бр. 62 от 1991 г., бр. 55 от 1992 г., бр. 61 и 93 от 1993 г., бр. 87 от 1995 г., бр. 12, 26, 37, 44 и 104 от 1996 г., бр. 43, 55 и 124 от 1997 г., бр. 59, 70 и 73 от 1998 г., бр. 64 и 103 от 1999 г., бр. 36, 85 и 92 от 2000 г., бр. 25 от 2001 г., бр. 105 и 113 от 2002 г., бр. 58 и 84 от 2003 г. и бр. 28 и 36 от 2004 г.) в чл. 353 думите “данъчната администрация” се заменят с “Националната агенция за приходите и Агенцията за държавни вземания”.

§ 20. В Търговския закон (обн., ДВ, бр. 48 от 1991 г.; изм. и доп., бр. 25 от 1992 г., бр. 61 и 103 от 1993 г., бр. 63 от 1994 г., бр. 63 от 1995 г., бр. 42, 59, 83, 86 и 104 от 1996 г., бр. 58, 100 и 124 от 1997 г., бр. 39, 52 и 70 от 1998 г., бр. 33, 42, 64, 81, 90, 103 и 114 от 1999 г., бр. 84 от 2000 г., бр. 28, 61 и 96 от 2002 г. и бр. 19, 31 и 58 от 2003 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 268, ал. 3 думите “данъчната администрация” се заменят с “Националната агенция за приходите”.

2. В чл. 628, ал. 3 думите “документи по чл. 20, ал. 6 от Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “доказателствата по чл. 77, ал. 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

3. В чл. 638:

а) в ал. 1 думите “чл. 159, ал. 1 от Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “чл. 193 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”;

б) в ал. 4 думите “Данъчния процесуален кодекс” се заменят “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

4. В чл. 722, ал. 1, т. 1 след думата “ипотека” се поставя запетая и се добавя “или запор или възбрана, вписани по реда на Закона за особените залози”.

§ 21. Във Валутния закон (обн., ДВ, бр. 83 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 45 от 2002 г., бр. 60 от 2003 г. и бр. 36 от 2004 г.) в чл. 16, ал. 2 се правят следните изменения:

1. В основния текст думите “данъчните органи” се заменят с “органите на Националната агенция за приходите”.

2. В т. 6 думите “Данъчния процесуален кодекс” се заменят “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

§ 22. В Закона за банковата несъстоятелност (обн., ДВ, бр. 92 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 67 от 2003 г. и бр. 36 от 2004 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 9, ал. 4 думите “чл. 20 от Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “чл. 77 и 78 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

2. В чл. 21, ал. 2 думите “чл. 159, ал. 1 от Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “чл. 193 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

3. В чл. 72 ал. 3 се изменя така:

“(3) За неуредените в тази глава случаи се прилагат съответно разпоредбите на глави двадесет и шеста и двадесет и седма на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

4. В чл. 79, ал. 4 думите “данъчна дирекция” се заменят с “териториална дирекция на Националната агенция за приходите”.

5. В чл. 84, ал. 3 думите “чл. 206, ал. 6 - 9 и ал. 10, изречения първо и второ и чл. 207, ал. 1 и 2 от Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “чл. 244, ал. 2 и 3 и чл. 245, ал. 1 и 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

6. В чл. 85:

а) в ал. 3 думите “чл. 209, чл. 210, ал. 1-11, чл. 211, ал. 1, т. 2, чл. 212, ал. 1, т. 3 и чл. 215 от Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “чл. 247, чл. 248, чл. 249, ал. 1, т. 2, чл. 250, ал. 1, т. 3 и чл. 253 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”;

б) в ал. 4 думите “чл. 211 от Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “чл. 249 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”;

в) в ал. 5 думите “чл. 213-215 и чл. 216, ал. 1-4 от Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “чл. 251-253 и чл. 253 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”;

7. В чл. 87, ал. 1 думите “чл. 220, ал. 1-5 от Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “чл. 258, ал. 1-5 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

§ 23. В Закона за безопасно използване на ядрената енергия (обн., ДВ, бр. 63 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 120 от 2002 г.) в чл. 49, ал. 4 и в чл. 94, ал. 3 думите “Данъчния процесуален кодекс от данъчната администрация” се заменят с “органите на Националната агенция за приходите по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

§ 24. В Закона за биологичното разнообразие (ДВ, бр. 77 от 2002 г.), в чл. 129, ал. 2 думите “Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

§ 25. В Закона за българските документи за самоличност (обн., ДВ, бр. 93 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 53, 67, 70 и 113 от 1999 г., бр. 108 от 2000 г., бр. 42 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г. и бр. 29 и 63 от 2003 г.) в чл. 75 т. 5 от се изменя така:

“5. лицата, за които е поискана забрана по реда на чл. 182, ал. 2, т. 2, буква ”а” и по чл. 221, ал. 6, т. 1, букви ”а” и ”б” от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;”

§ 26. В Закона за виното и спиртните напитки (обн., ДВ, бр. 86 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 56 от 2002 г. и бр. 16 от 2004 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 42:

а) в ал. 4 думите “данъчната служба” се заменят с “териториалната дирекция на Националната агенция за приходите”;

б) в ал. 5 думите “данъчна служба” се заменят с “териториална дирекция”.

2. В чл. 77, ал. 4 думите “Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

§ 27. В Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя (ДВ, бр. 37 от 2004 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 20 ал. 5 се изменя така:

“(5) Вноската във фонда се внася по реда, определен с наредбата по чл. 179 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.”

2. В чл. 21:

а) алинеи 1 и 2 се изменят така:

“(1) Контролът по внасянето на вноските във фонда се осъществява от органите на Националната агенция за приходите. Контролът по изплащането на гарантираните вземания се осъществява от контролните органи на Националния осигурителен институт.

(2) Дължимите, но невнесени вноски се събират по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, като се прилагат правилата за установяването и събирането на задължителните осигурителни вноски.”

б) алинеи 3 и 5 се отменят.

3. В чл. 24, ал. 1 думите “в съответните сметки на Националния осигурителен институт” се заличават.

4. В чл. 28, ал. 3 думите “управителя на Националния осигурителен институт” се заменят с “Агенцията за държавни вземания”.

5. В чл. 32:

а) в ал. 1 думите “Националния осигурителен институт” се заменят с “Националната агенция за приходите”;

б) в ал. 2 думите “ръководителя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт” се заменят с “директора на териториалната дирекция на Националната агенция за приходите”.

§ 28. В Закона за горите (обн., ДВ, бр. 125 от 1997 г.; изм. и доп., бр. 79, 133 от 1998 г., бр. 26 от 1999 г., бр. 29 и 78 от 2000 г., бр. 77, 79 и 99 от 2002 г. и бр. 16 и 107 от 2003 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 68а, ал. 2, т. 4 думите “документ за данъчна регистрация” се заличават.

2. В чл. 68б, ал. 2, т. 5 думите “документ за данъчна регистрация” се заличават.

3. В чл. 112, ал. 2 думите “Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

§ 29. В Закона за далекосъобщенията (ДВ, бр. 88 от 2003 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 88, ал. 1 думите “данъчна регистрация” се заличават.

2. Наименованието на глава петнадесета се променя така:

“Радиосъоръжения, крайни далекосъобщителни устройства и устройства за условен достъп”

3. Създава се чл. 212а:

“Чл. 212а. (1) Радио- и/или телевизионни услуги и услуги, предоставяни по интернет, могат да се предоставят чрез устройства за условен достъп.

(2) Устройствата за условен достъп до услугите по ал. 1 се рекламират, разпространяват, монтират, поддържат или заменят по търговски начин само със съгласието на оператора (доставчика), предоставящ услугите по ал. 1.

(3) Съгласието по ал. 2 се оформя с договор между оператора на услугите по ал. 1 и лицето, желаещо да извършва дейностите по ал. 2.

(4) Страните по договора го изпращат за сведение на Комисията за регулиране на съобщенията в 14-дневен срок от сключването му.”

4. Създава се чл. 240а:

“Чл. 240а. Който без разрешение от оператор на радио- и/или телевизионни услуги или от доставчик на услуги, предоставяни по интернет, произвежда, разпространява, монтира, поддържа или заменя по търговски начин устройства за условен достъп се наказва с глоба от 1000 до 5000 лв.”

5. В чл. 245, след числото ”240” се добавя “240а”;

6. В § 1 от Допълнителните разпоредби се създава т. 55:

“55. “Устройство за условен достъп” е всяко оборудване, софтуер и/или средство, предназначено или приспособено да дава достъп в разбираема форма до радио- и/или телевизионни услуги или до услуги, предоставяни по интернет.”

§ 30. В Закона за движението по пътищата (обн., ДВ, бр. 20 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 1 от 2000 г., бр. 43 и 76 от 2002 г., бр. 16 и 22 от 2003 г. и бр. 6 от 2004 г.) в чл.186 се правят следните изменения:

1. В ал. 1, изречение второ съюзът “и” след думите “нарушените разпоредби” се заменя със запетая, а след думите “размера на глобата” се добавя “и сметката, по която следва да се внесе”.

2. В ал. 4 думите “в съответното данъчно подразделение” се заличават, а след думата “постановление” се добавя “и се изпраща за събиране на публичния изпълнител”.

§ 31. В Закона за държавните резерви и военновременните запаси (обн., ДВ, бр. 9 от 2003 г.; попр., бр. 37 от 2003 г.) в чл. 34 думите “Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

§ 32. В Закона за държавния вътрешен финансов контрол (обн., ДВ, бр. 92 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 28 и 101 от 2002 г., бр. 31 от 2003 г. и бр. 38 от 2004 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 8, ал. 1, т. 17 думите “данъчната и” се заменят с “Националната агенция за приходите” и след тях се поставя запетая.

2. В чл. 44 думите “Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

§ 33. В Закона за задължителните запаси от нефт и нефтопродукти (обн., ДВ, бр. 9 от 2003 г.; изм., бр. 107 от 2003 г.) в чл. 31, ал. 2 думите “данъчната администрация” се заменят с “Националната агенция за приходите”.

§ 34. В Закона за занаятите (обн., ДВ, бр. 42 от 2001 г.; изм., бр. 112 от 2001 г. и бр. 56 от 2002 г.) в чл. 24, ал. 3, т. 2 думите “и копие от удостоверението за данъчна регистрация” се заличават.

§ 35. В Закона за защита на конкуренцията (обн., ДВ, бр. 52 от 1998 г.; Решение № 22 на Конституционния съд от 1998 г. - бр. 112 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 81 от 1999 г., бр. 28 от 2002 г. и бр. 9 и 107 от 2003 г.) в чл. 45 думите “Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

§ 36. В Закона за информацията относно необслужвани кредити (ДВ, бр. 95 от 1997 г.) в чл. 1, ал. 2 и в чл. 3, ал. 3 думите “данъчните органи” се заменят с “органите на Националната агенция за приходите”.

§ 37. В Закона за кадастъра и имотния регистър (обн., ДВ, бр. 34 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 45 и 99 от 2002 г. и бр. 36 от 2004 г.) в чл. 37, ал. 1 думите “данъчната администрация” се заменят с “Националната агенция за приходите”.

§ 38. В Закона за Комисията за финансов надзор (обн., ДВ, бр. 8 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 31, 67 и бр. 112 от 2003 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 18, ал. 8 думите “данъчната администрация” се заменят с “Националната агенция за приходите”.

2. В чл. 27, ал. 7 думите “Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

§ 39. В Закона за контрол над взривните вещества, огнестрелните оръжия и боеприпасите (обн., ДВ, бр. 133 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 85 от 2000 г. и бр. 99 от 2002 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 12, ал. 1 т. 2 се изменя така:

“2. е получено уведомление по чл. 182, ал. 2, буква ”б” или по чл. 221, ал. 6, т. 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;”

2. В чл. 13 т. 1 се изменя така:

“1. е получено уведомление по чл. 182, ал. 2, буква ”б” или по чл. 221, ал. 6, т. 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;”

§ 40. В Закона за кооперациите (обн., ДВ, бр. 113 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 92 от 2000 г., бр. 98 от 2001 г. и бр. 13 от 2003 г.) в чл. 3, ал. 4 думите “данъчна администрация” се заменят с “териториална дирекция на Националната агенция за приходите”.

§ 41. В Закона за лекарствата и аптеките в хуманната медицина (обн., ДВ, бр. 36 от 1995 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 1996 г. - бр. 61 от 1996 г.; изм. и доп., бр. 38 от 1998 г., бр. 30 от 1999 г.; бр. 10 от 2000 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 2000 г. - бр. 37 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 59 от 2000 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2000 г. - бр. 78 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 41 от 2001 г., бр. 107, 120 от 2002 г.; попр., бр. 2 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 56, 71 и 112 от 2003 г.) в чл. 74, ал. 6, т. 4 думата “удостоверения” се заменя с “удостоверение”, а думите “данъчна регистрация и” се заличават.

§ 42. В Закона за лечебните заведения (обн., ДВ, бр. 62 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 88 и 113 от 1999 г.; попр., бр. 114 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 36, 65 и 108 от 2000 г.; Решение № 11 на Конституционния съд от 2001 г. - бр. 51 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 28 и 62 от 2002 г. и бр. 83, 102 и 114 от 2003 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 40, ал. 1, т. 1 думите “данъчна регистрация и” се заличават;

2. В чл. 47, т. 1 думите “и удостоверение за данъчна регистрация” се заменят с “единен идентификационен код”;

3. В чл. 51а, ал. 2, т. 1 думите “удостоверение за данъчна регистрация” се заличават;

4. В чл. 56, ал. 3 думите “данъчната администрация” се заменят с “териториалната дирекция на Националната агенция за приходите”.

§ 43. В Закона за мерките срещу изпирането на пари (обн., ДВ, бр. 85 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 1 и 102 от 2001 г. и бр. 31 от 2003 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 3, ал. 2, т. 19 думите “данъчни органи” се заменят с “органи на Националната агенция за приходите”.

2. В чл. 6 ал. 2 се отменя.

§ 44. В Закона за опазване на околната среда (обн., ДВ, бр. 91 от 2002 г.; попр., бр. 98 от 2002 г.; изм., бр. 86 от 2003 г.) в § 8 от Преходните и заключителните разпоредби думите “Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

§ 45. В Закона за пощенските услуги (обн., ДВ, бр. 64 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 112 от 2001 г., бр. 45 и 76 от 2002 г. и бр. 26 от 2003 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 43, ал. 2, т. 3 думите “и удостоверението за данъчна регистрация” се заличават;

2. В чл. 106а, ал. 5 думите “Данъчния процесуален кодекс” се заменят с “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

§ 46. В Закона за радиото и телевизията (обн., ДВ, бр. 138 от 1998 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 1999 г. - бр. 60 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 81 от 1999 г., бр. 79 от 2000 г., бр. 96 и 112 от 2001 г., бр. 77 и 120 от 2002 г. и бр. 99 и 114 от 2003 г.) в чл. 111 т. 3 се изменя така:

“3. удостоверение от териториалната дирекция на Националната агенция за приходите за платени данъци и задължителни осигурителни вноски към момента на подаване на заявлението;”

§ 47. В Закона за съхранение и търговия със зърно (обн., ДВ, бр. 93 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 101 от 2000 г. и бр. 9 и 58 от 2003 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 11а, ал. 2, т. 2 думите “копие на документ за данъчна регистрация и” се заличават;

2. В чл. 24, ал. 4, т. 2 думите “документ за данъчна регистрация и” се заличават.

§ 48. В Закона за приватизация и следприватизационен контрол (обн., ДВ, бр. 28 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 78 от 2002 г., бр. 20 и 31 от 2003 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2003 г. - бр. 39 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 46 и 84 от 2003 г.) се правят следните изменения:

1. В § 5 от Допълнителните разпоредби думите “данъчния орган” и “Данъчния процесуален кодекс” се заменят съответно с “публичния изпълнител” и “Данъчно-осигурителния процесуален кодекс”.

2. В § 17, ал. 6 от Преходните и заключителните разпоредби думите “във връзка с чл. 142 от Данъчния процесуален кодекс” се заличават.

§ 49. В Закона за публичното предлагане на ценни книжа (обн., ДВ, бр. 114 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 63 и 92 от 2000 г., бр. 28, 61, 93 и 101 от 2002 г., бр. 8, 31, 67 и 71 от 2003 г. и бр. 37 от 2004 г.) в чл. 71, ал. 6, т. 2 се правят следните изменения:

1. В основния текст думите “ръководителя на териториалното данъчно управление” се заменят с “директора на териториалната дирекция на Националната агенция за приходите”;

2. Буква ”а” се изменя така:

“а) с акт на орган на Националната агенция за приходите е установено, че проверяваното лице е осуетило извършването на ревизия или проверка или не води необходимата отчетност, както и ако в нея има съществени непълноти.”

§ 50. В Закона за семейни помощи за деца (обн., ДВ, бр. 32 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 120 от 2002 г. и бр. 112 от 2003 г.) в чл. 11 думите “данъчната администрация” се заменят с “Националната агенция за приходите”.

§ 51. В Закона за Сметната палата (обн., ДВ, бр. 109 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 45 от 2002 г., бр. 31 от 2003 г. и бр. 38 от 2004 г.) в чл. 7, ал. 1, т. 2 думите “данъчната и” се заменят с “Националната агенция за приходите” и след тях се поставя запетая.

§ 52. В Закона за счетоводството (обн., ДВ, бр. 98 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 91 от 2002 г.) в чл. 48, ал. 1 думите “данъчната администрация” се заменят с “Националната агенция за приходите”.

§ 53. В Закона за тютюна и тютюневите изделия (обн., ДВ, бр. 101 от 1993 г.; изм. и доп., бр. 19 от 1994 г., бр. 110 от 1996 г., бр. 153 от 1998 г., бр. 113 от 1999 г., бр. 33 и 102 от 2000 г., бр. 110 от 2001 г., бр. 20 от 2003 г. и бр. 57 от 2004 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 37:

а) в ал. 1:

аа) точки 2 и 3 се отменят;

бб) точка 4 се изменя така:

“4. удостоверение от териториалната дирекция на Националната агенция за приходите за дължими данъци и задължителни осигурителни вноски;”

б) в ал. 5 т. 2 се отменя.

2. В чл. 38 т. 1 се отменя.

3. В чл. 41:

а) в ал. 1 думата “данъчна” се заличава и след думата “дирекция” се добавя “на Националната агенция за приходите”;

б) алинея 2 се изменя така:

“(2) Териториалната дирекция на Националната агенция за приходите проверява, подписва и подпечатва данните и връща един екземпляр на лицето, а другият остава в териториалната дирекция и се съхранява в данъчно-осигурителното досие до заличаването на лицето от регистъра на Националната агенция за приходите.”

4. В чл. 42, ал. 2 думата “данъчната” се заменя с “териториалната”, а след думата “дирекция” се добавя “на Националната агенция за приходите”.

5. В приложение № 3 към чл. 37, ал. 1 навсякъде думите “данъчна дирекция” и “данъчната дирекция” се заменят съответно с “териториална дирекция на Националната агенция за приходите” и “териториалната дирекция на Националната агенция за приходите”, а в раздел трети, колона втора думата “данъчен” пред думите “ревизионен акт” се заличава.

§ 54. В Закона за устройство на територията (обн., ДВ, бр. 32 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 120 от 2002 г. и бр. 112 от 2003 г.) в чл. 167, ал. 2 т. 2 се изменя така:

“2. удостоверение от териториалната дирекция на Националната агенция за приходите, че лицето няма задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски;”

§ 55. В Закона за хазарта (обн., ДВ, бр. 51 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 103 от 1999 г., бр. 53 от 2000 г., бр. 1, 102 и 110 от 2001 г., бр. 75 от 2002 г. и бр. 31 от 2003 г.) в чл. 18, ал. 1, т. 11, чл. 37, ал. 7, чл. 39, ал. 5 и чл. 80, ал. 1 и 2 думите “данъчната администрация” се заменят с “Националната агенция за приходите”.

§ 56. В Закона за юридическите лица с нестопанска цел (обн., ДВ, бр. 81 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 41 и 98 от 2001 г. и бр. 25 и 120 от 2002 г.) в чл. 45 се правят следните изменения:

1. В ал. 2 т. 3 се отменя;

2. В ал. 6 и 8 думите “данъчната администрация” се заменят с “Националната агенция за приходите”.

§ 57. В Закона за управление на отпадъците (ДВ, бр. 86 от 2003 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 51, ал. 1 т. 3 се изменя така:

“3. удостоверение от териториалната дирекция на Националната агенция за приходите за липса на задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски;”

2. В чл. 54, ал. 4 т. 4 се изменя така:

“4. удостоверение от териториалната дирекция на Националната агенция за приходите за липса на задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски;”

3. В чл. 62, ал. 4 т. 3 се изменя така:

“3. удостоверение от териториалната дирекция на Националната агенция за приходите за липса на задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски;”

§ 58. В Закона за местното самоуправление и местната администрация (обн., ДВ, бр. 77 от 1991 г.; изм. и доп., бр. 24, 49 и 65 от 1995 г. бр. 90 от 1996 г., бр. 122 от 1997 г., бр. 33, 130 и 154 от 1998 г., бр. 67 и 69 от 1999 г., бр. 26 и 85 от 2000 г., бр. 1 от 2001 г., бр. 28, 45 и 119 от 2002 г. и бр. 69 от 2003 г.) в чл. 44, ал. 1 се създава т. 17:

“17. определя служителите от общинската администрация, които имат правомощията на органи по приходите и публични изпълнители по Данъчно-осигурителния процесуален кодекс в случаите по чл. 10, ал. 3 от Закона за Националната агенция за приходите.”

§ 59. Изпълнението на този кодекс се възлага на министъра на финансите.

§ 60. Този кодекс влиза в сила от 1 януари 2006 г.

Законът е приет от XXXIX Народно събрание на 2004 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Огнян Герджиков)

М О Т И В И

към проекта на Данъчно-осигурителен процесуален кодекс

С оглед подготовката за членство в Европейския съюз (ЕС) и в изпълнение на поетия ангажимент за стартирането на Националната агенция за приходите (НАП) по Проекта за реформа в администрацията по приходите, една от най-важните предпоставки за осъществяването на проекта е извършването на необходимите законодателни промени. Целта на реформата е НАП да поеме отговорността за събиране на данъците и осигурителните вноски, след като се извърши необходимата подготовка в областта на нормативната уредба, информационните технологии, материалната база, човешките ресурси и бизнес процесите. Същевременно данъчната администрация и Националният осигурителен институт (НОИ) трябва да преобразуват своите структури и процеси и да ги подготвят за интегриране в НАП.

Като първа стъпка за извършването на необходимите промени е приетият от Народното събрание Закон за Националната агенция за приходите (ЗНАП). Проектът получи пълната подкрепа на българското правителство, бизнеса и обществото като цяло.

Основната цел на Проекта за реформа в администрацията по приходите е да се стимулира създаването и функционирането на устойчива система за събиране на публичните вземания в Република България посредством създаването на икономически ефективна система, която да подпомага развитието на частния сектор и да отговаря на изискванията за присъединяване към ЕС. Предвижда се НАП да гарантира стабилност на приходите, високо ниво на събираемост, високо качество на обслужване на данъкоплатците и осигурителите/самоосигуряващите се и да намали техните разходи.

В съответствие с разпоредбата на чл. 3, ал. 1, т. 1 от ЗНАП, уреждаща обслужването на данъкоплатците, осигурителите, осигурените и самоосигуряващите се лица, дейността в териториалните подразделения на НОИ по регистрирането на осигурителите и самоосигуряващите се лица и тяхното обслужване следва да премине към НАП. Към нея следва да премине и дейността по контрола на приходите, както и по установяване на задълженията към държавното обществено осигуряване, здравното осигуряване и допълнителното задължително пенсионно осигуряване.

С оглед изпълнението на поставените цели създаването на НАП и реалното ѝ функциониране изисква приемането на нов процесуален закон, тъй като понастоящем са налице съществени разлики в процесуалното законодателство относно установяването и събирането на данъците и задължителните осигурителни вноски. Установяването на единен процес чрез извършване на промени в действащото законодателство на практика е изключително трудно. Промените са многобройни и важни, което съгласно разпоредбата на чл. 11 ал. 1 от Закона за нормативните актове предполага приемането на нов закон.

Основна цел при изработването на проекта за Данъчно-осигурителен процесуален кодекс (ДОПК) е въвеждането на ясен, последователен, единен, интегриран и по възможност опростен процес, като се гарантира интересът на държавата за установяване и събиране на всички дължими данъци и осигурителни вноски, предотвратяването на заобикалянето на закона и укриването на приходи и доходи. Същевременно ДОПК трябва да гарантира в максимална степен правата и интересите на задължените лица и да не допуска затрудняване в по-голяма степен от необходимото на тяхната нормална дейност, да осигури еднаквото и точното прилагане и тълкуване на закона спрямо всички задължени лица, оказването на цялото необходимо съдействие от държавните органи по приходите, както за изпълнението на техните задължения, така и на необходимото съдействие в дейността им.

Възложената на НАП дейност съгласно ЗНАП - изпълнение на приходната част на републиканския бюджет, общинските бюджети и бюджетите на НОИ и Националната здравноосигурителна каса, по същество представлява изпълнително-разпоредителна дейност на държавата. Тази дейност следва да се извършва от държавни органи с точно определени правомощия и по точно определен процесуален ред. Дейността по установяването и събирането на данъците и осигурителните вноски се изразява в голяма степен в осъществяването на контрол върху дейността на задължените лица, и следвайки досегашната практика в законодателството в областта на установяване и събиране на данъчните и осигурителните вземания - Закон за данъчното производство (ЗДП), впоследствие заменен от сега действащия Данъчен процесуален кодекс (ДПК), глави седма и осма от дял I на Кодекса за социално осигуряване (КСО), се предлага приемането на специален процесуален

закон, който да уреди специфичните производства по установяването, обезпечаването и събирането на данъчните и осигурителните вземания на държавата.

При изготвянето на проекта на ДОПК са взети предвид натрупаният опит и установената практика по прилагането на досега действащите и действащите нормативни актове - ЗДП, ДПК и КСО.

Основните принципи на ДОПК, с които се цели осигуряването на законосъобразно и правилно решаване на всеки административноправен въпрос или спор, и изрично прогласени в проекта, са:

1. законност.
2. обективна истина.
3. самостоятелност и независимост на водещия процеса орган.
4. служебно начало.
5. добросъвестност.

В проекта на ДОПК са уредени общите правила на процеса и редица отделни производства, които в своята съвкупност и взаимовръзка представляват данъчно-осигурителния процес.

1. Предмет и общи правила

Предмет на законопроекта са производства по регистрация, обслужване, установяване и обжалване на задълженията за данъци и задължителни осигурителни вноски, извършвани от НАП, както и събирането на публичните вземания.

Взаимоотношенията между НАП и клиентите ѝ във връзка с данъчното облагане и събирането на задължителни осигурителни вноски са уредени като единен, интегриран и цялостен процес.

Ясно са определени страните в производствата и е създадена обща уредба на видовете задължени лица, правата, задълженията и отговорностите им, данъчната и осигурителната тайна, компетентностите на органите на НАП, доказателствата, сроковете, връчването на книжа и съобщения, спирането и възобновяването на производството, като тази уредба е общо приложима за цялостния процес на данъчно облагане и установяването и събирането на задължителни осигурителни вноски.

2. Производство по регистрация

Производството по регистрация на задължените лица по необходимост ще продължи да съществува в новия кодекс независимо от това, че регистрацията в регистър БУЛСТАТ ще се използва и за идентификация за нуждите на НАП. Това се налага от факта, че не всички задължени лица подлежат на регистрация по Закона за регистър БУЛСТАТ. Например работник или служител, който работи само по трудово или приравнено на трудовото правоотношение, но при годишното изравняване има налице надвнесен данък или физическо лице, което работи по трудов договор и отдава недвижимо имущество под наем.

Същевременно проектът обединява регистрацията за целите на данъчното облагане и събирането на задължителните осигурителни вноски, извършвана сега от данъчната администрация и НОИ, само в НАП.

Предлага се изцяло служебен принцип на регистрацията въз основа на данните в регистър БУЛСТАТ, без да е необходимо клиентите на администрацията да извършват някакви специални действия, като подаване на декларации за регистрация и деклариране на промени. За стопанските и другите субекти, които подлежат на регистрация по БУЛСТАТ, регистрацията в НАП ще се извършва чрез служебно вписване на данни, получени (репликирани) по служебен ред от регистър БУЛСТАТ. За тези лица задължението за данъчно-осигурителна регистрация ще се счита за изпълнено с регистрацията

в регистър БУЛСТАТ. За останалите лица данъчно-осигурителната регистрация ще се извършва отново служебно при подаване на съответната декларация, свързана с данъчно облагане или задължителни осигурителни вноски.

В проекта се въвеждат единни общи правила относно извършването и прекратяването на специалните регистрации, както и обжалването на актовете, издавани от органите на НАП във връзка с тях.

3. Производство по обслужване на задължените лица чрез оказване на съдействие, издаване на удостоверения, предоставяне на информация, както и приемане на декларациите, свързани с данъците и задължителните осигурителни вноски

В това производство уредено в проекта на ДОПК страните (администрация и задължено лице) са равнопоставени, като са предвидени кратки срокове за издаване на исканите удостоверения и документи, както и за оказването на съдействие. Относно отказите за издаване на удостоверения проектът предвижда ускорена процедура по обжалване, както и по-кратки срокове за произнасяне изцяло в интерес на задължените лица. Предвидена е възможност за административно обслужване изцяло по електронен път при наличие на съответните технически възможности.

Предложени са единни и максимално уеднаквени правила за подаването, приемането и обработването както на данъчни декларации, така и на декларации за задължителни осигурителни вноски. По този начин се създават значителни възможности за включване на данни, свързани с данъчното облагане и задължителното осигуряване, в общи декларации, с което се подобрява възможността за контрол на декларираните данни и се улесняват лицата при изпълнение на задълженията им.

Подробно са уредени и процедурите за подаване на декларации и други данни на технически носител или по електронен път съобразно съществуващите практики и разработки на данъчната администрация и НОИ.

4. Производство по установяване на задълженията за данъци и задължителни осигурителни вноски

Установяването на задълженията включва производствата по извършване на ревизии и проверки и издаването на съответните индивидуални административни актове.

В проекта на ДОПК е запазен принципът на самостоятелност на органа по приходите и неговата подчиненост единствено на закона. Запазват се разширените правомощия на органа по приходите и задължението на субектите, включително на трети лица, за оказване на съдействие. Доколкото в това производство принципните положения на отменения ЗДП и действащите ДПК и КСО поначало съвпадат, в проекта са използвани и са възприети за основа действащите нормативни актове и утвърдената практика по прилагането им, като се предлагат единен процес и еднакви правила на контролно-ревизионната дейност за целите на данъчното облагане и установяването на задължителните осигурителни вноски.

Същевременно с проекта на ДОПК се предлагат някои конкретни решения, различаващи се в по-голяма или по-малка степен от действащото законодателство:

- прехвърля се тежестта на доказване в ревизионното производство на задължените лица само в някои специфични случаи, когато е налице засилена възможност за заобикаляне на закона или се създават изкуствени юридически конструкции с цел неплащането на дължимите данъчни и осигурителни вноски (трансферно ценообразуване, установяване на недеklarирани доходи, укриване на приходи и др.);

- въвежда се единен индивидуален административен акт, с който се установяват задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски, съответно се възстановяват надвнесени суми;

- въвежда се задължение за органите на НАП за връчване на доклада с констатации на ревизираното лице с оглед правото му да направи възражения и да представи доказателства преди издаване на акта;

- предлага се за пръв път прехвърляне на доказателствената тежест на задълженото лице относно сделки и отношения между свързани лица и с офшорни фирми;

- предлага се за пръв път процедура за обмен на информация с други държави извън случаите на сключени международни договори, по които Република България е страна, и при условията на взаимност съобразно подробно посочени изисквания.

5. Производство по обжалване

Предлага се създаването на общи правила за процесуалната допустимост на жалбите, които да се прилагат във всички производства по обжалване, като отделните производства по обжалване са съобразени със спецификата на съответното производство.

5.1. Производство по административно обжалване

Режимите на обжалване, които съществуват в действащите ДПК и КСО, се различават съществено. В този смисъл в проекта на кодекс са възприети следните основни положения относно административното обжалване:

- обжалването да се извършва пред горестоящия административен орган;
- запазване на жалбите за бавност;
- запазване на правилото, че при непроизнасяне на горестоящия орган в законовия срок ревизионния акт се счита за потвърден, което дава възможност на задълженото лице да пренесе спора пред съда, без да е длъжно да търпи забавянето на администрацията;
- при допуснати съществени нарушения на процесуалните правила производството се възобновява в тази фаза, в която е допуснато нарушението, с цел то да бъде отстранено, като горестоящият орган дава съответните задължителни указания;
- запазване на забраната за влошаване положението на обжалващия;
- запазване на възможността горестоящият административен орган да събира доказателства с оглед произнасяне по съществуващото на спора.

За първи път се предлага възможност за сключване на споразумение между администрацията и ревизираното лице в рамките на производството по административното обжалване относно фактите и обстоятелствата, които ще се считат за безспорни, и правните последици на това споразумение.

5.2. Производство по съдебно обжалване

В законопроекта се предлага запазването на общите принципи на съдебно обжалване на административните актове съгласно Закона за административното производство и Гражданския процесуален кодекс.

Като втора инстанция издаваните от НАП актове ще подлежат на обжалване пред съответния окръжен съд. Като трета инстанция решенията на окръжните съдилища ще се разглеждат от Върховния административен съд по реда на Закона за Върховния административен съд.

В проекта се предлага действията по принудително събиране да се обжалват пред окръжните съдилища като втора и последна инстанция в съответствие с принципите за обжалване на същите действия в Гражданския процесуален кодекс.

6. Производство по обезпечаване

В производството по обезпечаване на данъчно-осигурителните вземания проектът предвижда обезпечаването да е възможно както в хода на ревизионното производство, така и впоследствие. Предлага се напълно уеднаквена процедура за всички обезпечителни мерки, налагани по

реда на кодекса, като се запазва възможността за предварително обезпечаване на задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски.

Предлагат се правила и гаранции с цел ограничаване възможността на администрацията да налага необосновани обезпечителни мерки, включително предварителни, които спират или сериозно възпрепятстват дейността на лицата. Създадени са правила, осигуряващи взаимен контрол в действията на публичния изпълнител при НАП и на органите, по чието искане могат да се налагат мерките. В проекта се предвижда еднакъв, опростен и с по-кратки срокове ред за обжалване на обезпечителните мерки за данъци, задължителни осигурителни вноски и други публични вземания.

7. Производство по изпълнение

В проекта на ДОПК се запазва предварителното изпълнение на актовете.

Въвежда се безкасовото изпълнение на задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски като основен принцип и се урежда възможността за касово изпълнение само относно задълженията по Закона за местните данъци и такси.

Предложени са промени на съществуващите правила за обезпечение и изпълнение върху дялове, акции и ценни книги в съответствие с промените в Гражданския процесуален кодекс, приети в началото на 2003 г.

Предвижда се въвеждането на публичния изпълнител като орган на принудителното изпълнение както в изпълнителните производства на НАП, така и в тези на Агенцията за държавни вземания, с напълно уеднаквени в рамките на компетентността им правомощия и процедури за обжалване на действията им.

За първи път се предлагат правила за спиране на изпълнението, съгласно които налагането на определени обезпечителни мерки гарантира спирането на изпълнението, а задължените лица не са поставени в зависимост от субективното становище на администрацията.

Правилата за отсрочване и разсрочване на задълженията са съобразени с изискванията на ЕС относно защита на конкуренцията във връзка с предоставянето на държавни помощи.

В заключение може да се посочи, че проектът на ДОПК предлага създаването на съвременна нормативна уредба, оптимизиране на производствата, въвеждането на единен интегриран и цялостен процес, като се постига баланс на интересите на задължените лица и администрацията. Приемането на законопроекта ще гарантира реалното започване дейността на НАП като модерна и ефективна приходна администрация в услуга на обществото, осигуряваща необходимата стабилност на приходите, високо ниво на събираемост, високо качество на обслужване на задължените лица и намаляване както на техните разходи, така и на разходите на държавата.

ЗА МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Пламен Панайотов)

